



844/14/SK
WP 217

**Stanovisko 06/2014 k pojmu legitímne záujmy prevádzkovateľa podľa
článku 7 smernice 95/46/ES**

Prijaté 9. apríla 2014

Táto pracovná skupina bola zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES. Je nezávislým európskym poradným orgánom na ochranu údajov a súkromia. Jej úlohy sú opísané v článku 30 smernice 95/46/ES a v článku 15 smernice 2002/58/ES.

Služby sekretariátu poskytuje riaditeľstvo C (Základné práva a občianstvo Únie) Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť Európskej komisie, B- 1049 Brusel, Belgicko, kancelária č. MO- 59 02/013.

Webová lokalita: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_sk.htm.

Obsah

Zhrnutie	3
I. Úvod	4
II. Všeobecné poznámky a politické otázky	6
II.1. Stručná história.....	6
II.2. Úloha koncepcie	9
II.3. Súvisiace koncepcie	10
II.4. Kontext a strategické dôsledky	12
III. Analýza ustanovení	14
III.1. Prehľad článku 7	14
III.1.1. Súhlas alebo „nevyhnutné pre...“	14
III.1.2. Vzťah k článku 8	15
III.2. Článok 7 písm. a) až e).....	17
III.2.1. Súhlas	17
III.2.2. Zmluva	17
III.2.3. Právny záväzok	20
III.2.4. Životný záujem.....	21
III.2.5. Verejná úloha	22
III.3. Článok 7 písm. f): legitímne záujmy	24
III.3.1. Legitímne záujmy prevádzkovateľa (alebo tretích strán).....	25
III.3.2. Záujmy alebo práva dotknutej osoby	30
III.3.3. Úvod k používaniu porovnávacieho testu	32
III.3.4. Hlavné faktory, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri porovnávacom teste	35
III.3.5. Zodpovednosť a transparentnosť	45
III.3.6. Právo na vznesenie námietok a ďalej	47
IV. Záverečné poznámky	51
IV.1. Záver.....	51
IV. 2. Odporúčania	54
Príloha 1. Stručná príručka k vykonávaniu porovnávacieho testu stanoveného v článku 7 písm. f)	58
Príloha 2. Praktické príklady na znázornenie uplatňovania porovnávacieho testu podľa článku 7 písm. f)	61

Zhrnutie

V tomto stanovisku sa analyzujú kritériá stanovené v článku 7 smernice 95/46/ES na legitímnosť spracovania údajov. So zameraním sa na legitímne záujmy kontrolóra (ďalej len „prevádzkovateľ“) sa tu poskytuje usmernenie k tomu, ako uplatňovať článok 7 písm. f) v súčasnom právnom rámci, a predkladajú sa odporúčania pre budúce vylepšenia.

Článok 7 písm. f) je posledným zo šiestich dôvodov na zákonné spracovanie osobných údajov. V skutočnosti si vyžaduje porovnanie legitímnych záujmov prevádzkovateľa alebo akýchkoľvek tretích strán, ktorým sa údaje zverejňujú, vo vzťahu k záujmom alebo základným právam dotknutej osoby. Z výsledku tohto porovnávacieho testu záujmov vyplynie, či sa môže z článku 7 písm. f) vychádzať ako z právneho dôvodu na spracovanie.

Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 uznáva význam a užitočnosť kritéria stanoveného v článku 7 písm. f), ktoré môže za správnych okolností a pri uplatnení primeraných ochranných opatrení pomôcť zamedziť prílišnému opieraniu sa o ostatné právne dôvody. K článku 7 písm. f) by sa nemalo pristupovať ako k poslednej možnosti pre zriedkavé alebo neočakávané situácie, keď sa usúdilo, že ostatné dôvody na legitímne spracovanie sa nebudú uplatňovať. Nemal by sa však voliť automaticky ani by sa jeho využívanie nemalo prehnane rozširovať na základe dojmu, že je menej obmedzujúci ako ostatné dôvody.

Riadne posúdenie podľa článku 7 písm. f) nepredstavuje jasný porovnávací test, ktorý pozostáva len zo vzájomného porovnania dvoch jednoducho kvantifikovateľných a porovnateľných hodnôt. Tento test si vyžaduje skôr plné zváženie viacerých faktorov, aby sa zabezpečilo riadne zohľadnenie záujmov a základných práv dotknutých osôb. Zároveň možno jeho rozsah upravovať, takže sa môže pohybovať od jednoduchého po zložitý, a nemusí byť nutne zaťažujúci. Medzi faktory, ktoré by sa mali zohľadniť pri vykonaní porovnávacieho testu, patria:

- povaha a zdroj legitímneho záujmu a to, či je spracovanie údajov potrebné na výkon základného práva, či je iným spôsobom vo verejnom záujme alebo má prospech z uznania v dotknutom spoločenstve,
- vplyv na dotknuté osoby a ich opodstatnené očakávania o tom, čo sa stane s ich údajmi, ako aj o povahe údajov a o tom, ako sa spracúvajú,
- doplnujúce ochranné opatrenia, ktoré by mohli obmedziť prílišný vplyv na dotknutú osobu, ako napríklad minimalizácia údajov, technológie na zvýšenie súkromia; väčšia transparentnosť, všeobecné a bezpodmienečné právo na vyjadrenie nesúhlasu a prenosnosť údajov (tzv. opt-out).

Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 odporúča do budúcnosti začleniť do navrhovaného nariadenia odôvodnenie o hlavných faktoroch, ktoré by sa mali zvážiť pri vykonaní porovnávacieho testu. Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 odporúča tiež doplniť odôvodnenie, v ktorom sa bude od prevádzkovateľa v záujme väčšej zodpovednosti vyžadovať, že v náležitých prípadoch musí svoje posúdenie podložiť dokumentmi. Na záver, pracovná skupina zriadená podľa článku 29 by podporila aj samostatné ustanovenie určené pre prevádzkovateľov, že musia dotknutým osobám vysvetliť, prečo sa domnievajú, že záujmy, základné práva a slobody dotknutej osoby neprevažujú nad ich záujmami.

PRACOVNÁ SKUPINA PRE OCHRANU JEDNOTLIVCOV SO ZRETEĽOM NA SPRACOVANIE OSOBNÝCH ÚDAJOV,

ktorá bola zriadená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995,

so zreteľom na článok 29 a článok 30 ods. 1 písm. a) a ods. 3 tejto smernice,

so zreteľom na svoj rokovací poriadok,

PRIJALA TOTO STANOVISKO:

I. Úvod

V tomto stanovisku sa analyzujú kritériá stanovené v článku 7 smernice 95/46/ES¹ (ďalej len „smernica“) pre legitímnosť spracovania údajov. Je zamerané najmä na legitímne záujmy kontrolóra (ďalej len „prevádzkovateľ“) podľa článku 7 písm. f).

Kritériá uvedené v článku 7 súvisia so všeobecnejšou zásadou zákonnosti stanovenou v článku 6 ods. 1 písm. a), v ktorom sa vyžaduje, že osobné údaje sa musia spracúvať „spravodlivo a zákonne“.

V článku 7 sa stanovuje, že osobné údaje sa spracúvajú, len ak sa uplatňuje jeden zo šiestich právnych dôvodov uvedených v tomto článku. Osobné údaje sa konkrétne spracúvajú len a) na základe jednoznačného súhlasu² dotknutej osoby; alebo stručne povedané³, ak je spracovanie potrebné na:

- b) výkon zmluvy s dotknutou osobou;
- c) vyhovenie právnemu záväzku uloženému prevádzkovateľovi;
- d) ochranu životných záujmov dotknutej osoby;
- e) splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo
- f) legitímne záujmy sledované prevádzkovateľom, ktoré sa musia porovnať s právami a záujmami dotknutej osoby.

Tento posledný dôvod umožňuje spracovanie „nevyhnutné pre účely legitímnych záujmov, ktoré plní prevádzkovateľ, alebo tretia strana alebo strany, ktorým sú údaje odhalené, s výnimkou toho, ak takéto záujmy sú prevýšené záujmami⁴ týkajúcimi sa základných práv a slobôd osoby pracujúcej s údajmi, ktoré potrebujú ochranu podľa článku 1 ods. 1“. Inými slovami, článkom 7 písm. f) sa umožňuje spracovanie, pričom sa musí vykonať porovnávací test, v rámci ktorého sa porovnávajú legitímne záujmy prevádzkovateľa – alebo tretej strany či

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24.10.1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31).

² Pozri stanovisko pracovnej skupiny pre ochranu údajov zriadenej podľa článku 29 č. 15/2011 k definícii súhlasu, prijaté 13. júla 2011 (WP 187).

³ Tieto ustanovenia sú podrobnejšie rozanalyzované v neskoršej fáze.

⁴ Ako je vysvetlené v oddiele III.3.2, zdá sa, že anglické znenie smernice obsahuje preklep: text by mal znieť „záujmami alebo základnými právami“ („interests or fundamental rights“) a nie „záujmami týkajúcimi sa základných práv“ („interests for fundamental rights“).

tretín strán, ktorým sa údaje zverejňujú – so záujmami alebo základnými právami dotknutých osôb⁵.

Potreba konzistentnejšieho a harmonizovanejšieho prístupu v Európe

Štúdie, ktoré vykonala Komisia v rámci preskúmania smernice⁶, ako aj spolupráca a výmena názorov medzi vnútroštátnymi orgánmi na ochranu údajov poukázali na nedostatočne harmonizovaný výklad článku 7 písm. f) smernice, čo viedlo k rozdielnemu uplatňovaniu v jednotlivých členských štátoch. Ide najmä o prípad, keď sa článok 7 písm. f) napriek tomu, že sa v niektorých členských štátoch požaduje vykonanie skutočného porovnávacieho testu, nesprávne pokladá za možnosť na akékoľvek legitímne spracovanie údajov, ktoré nevyhovuje žiadnym z ostatných právnych dôvodov.

Nekonzistentný prístup môže viesť k nedostatočnej právnej istote a predvídateľnosti, môže oslabiť pozíciu dotknutých osôb a tiež neprímerane zaťažiť podniky a ďalšie organizácie pôsobiace cezhranične. Tieto nezrovnalosti už viedli k sporom pred Súdny dvorom Európskej únie⁷.

Preto je v súčasnosti, keď pokračuje práca na novom všeobecnom nariadení o ochrane údajov, mimoriadne aktuálne, aby sa jasnejšie pochopil šiesty dôvod na spracovanie (odkaz na legitímne záujmy) a jeho vzťahy s ostatnými dôvodmi na spracovanie. Skutočnosť, že ide o základné práva dotknutých osôb, znamená, že pri uplatňovaní všetkých šiestich dôvodov by sa – náležite a rovnako – malo zohľadňovať dodržiavanie týchto práv. Článok 7 písm. f) by nemal predstavovať jednoduchý spôsob, ako sa vyhnúť dodržiavaniu právnych predpisov o ochrane údajov.

Preto sa pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29 (ďalej len „pracovná skupina“) ako súčasť svojho pracovného programu na obdobie rokov 2012 – 2013 rozhodla dôkladne preskúmať túto tému a – s cieľom vykonať tento pracovný program⁸ – vypracovať toto stanovisko.

Uplatňovanie súčasného právneho rámca a príprava na budúcnosť

V samotnom pracovnom programe sa uvádzajú dva ciele: „zabezpečenie správneho uplatňovania súčasného legislatívneho rámca“ a tiež „príprava na budúcnosť“.

⁵ Odkaz na článok 1 ods. 1 by sa nemal vykladať tak, že sa ním obmedzuje rozsah záujmov a základných práv a slobôd dotknutej osoby. Úlohou tohto odkazu je skôr zdôrazniť celkový cieľ právnych predpisov o ochrane údajov a samotnej smernice. Článok 1 ods. 1 v skutočnosti neodkazuje len na ochranu súkromia, ale aj na ochranu všetkých ostatných práv a slobôd fyzických osôb, pričom súkromie je len jedným z nich.

⁶ Európska komisia 25. januára 2012 prijala balík na reformu európskeho rámca ochrany údajov. Tento balík zahŕňa i) oznámenie [COM(2012) 9 final]; ii) návrh všeobecného nariadenia o ochrane údajov (ďalej len „navrhované nariadenie“) [COM(2012) 11 final] a iii) návrh smernice o ochrane údajov v oblasti presadzovania trestného práva [COM(2012) 10 final]. Sprievodné posúdenie vplyvov, ktoré obsahuje 10 príloh, je uvedené v pracovnom dokumente Komisie [SEC(2012)72 final]. Pozri najmä štúdiu s názvom „Hodnotenie vykonávania smernice o ochrane údajov“, ktorá tvorí prílohu 2 k posúdeniu vplyvov sprevádzajúcemu balík Európskej komisie na reformu ochrany údajov.

⁷ Pozri stranu 7 v kapitole „II.1 Štručná história, Vykonávanie smernice; rozsudok vo veci *ASNEF a FECEMD*“.

⁸ Pozri pracovný program na obdobie rokov 2012 – 2013 pracovnej skupiny pre ochranu údajov zriadenej podľa článku 29, prijatý 1. februára 2012 (WP 190).

Prvý cieľ tohto stanoviska je teda zabezpečiť spoločné pochopenie existujúceho právneho rámca. Tento cieľ nadväzuje na skoršie stanoviská k iným hlavným ustanoveniam smernice⁹. Po druhé, v tomto stanovisku sa na základe analýzy uvádzajú aj politické odporúčania, ktoré by sa mali zväziť pri preskúmaní právneho rámca na ochranu údajov.

Štruktúra stanoviska

Po stručnom prehľade histórie a úlohy legitímnych záujmov a iných dôvodov na spracovanie v kapitole II sú v kapitole III preskúmané a interpretované relevantné ustanovenia smernice, pričom sa zohľadňujú spoločné prvky pri ich vnútroštátnom vykonávaní. Túto analýzu objasňujú praktické príklady vychádzajúce z vnútroštátnych skúseností. Analýzu podporujú odporúčania v kapitole IV o uplatňovaní súčasného regulačného rámca a v rámci preskúmania smernice.

II. Všeobecné poznámky a politické otázky

II.1. Stručná história

Tento prehľad je zameraný na to, ako sa vyvíjali koncepcie zákonnosti a právnych dôvodov na spracovanie vrátane legitímnych záujmov. Konkrétne je tu vysvetlené, ako sa prvýkrát použila potreba právneho základu ako požiadavka v súvislosti s výnimkami z práv na súkromie, a následne sa vyvinula na samostatnú požiadavku v rámci ochrany údajov.

Európsky dohovor o ľudských právach (EDĽP)

V článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý bol prijatý v roku 1950, je ustanovené právo na súkromie, t. j. rešpektovanie súkromného a rodinného života, domova a korešpondencie každého jednotlivca. Zakazuje sa akékoľvek zasahovanie do práva na súkromie okrem prípadov, „keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“ na uspokojenie určitých typov špecificky uvedených závažných verejných záujmov.

Článok 8 EDĽP je zameraný na ochranu súkromného života a vyžaduje si odôvodnenie na akýkoľvek zásah do súkromia. Tento prístup je založený na všeobecnom zákaze zasahovania do práva na súkromie a umožňuje výnimky len za striktno vymedzených podmienok. V prípadoch, keď sa zasahuje do súkromia, sa ako základná podmienka na posúdenie nutnosti zásahu vyžaduje právny základ, ako aj určenie legitímneho účelu. Týmto prístupom je vysvetlené, že v EDĽP sa neposkytuje zoznam možných právnych dôvodov, ale že EDĽP je zameraný na nevyhnutnosť existencie právneho základu a na podmienky, ktoré musí tento právny základ spĺňať.

⁹ Ako napríklad stanovisko 3/2013 k obmedzeniu účelu, prijaté 3. apríla 2013 (WP 203), stanovisko 15/2011 k definícii súhlasu (uvedené v poznámke pod čiarou č. 2), stanovisko 8/2010 k uplatniteľným právnym predpisom, prijaté 16. decembra 2010 (WP 179) a stanovisko 1/2010 k pojmom „prevádzkovateľ“ a „spracovateľ“, prijaté 16. februára 2010 (WP 169).

Dohovor 108

Dohovorom Rady Európy 108¹⁰, ktorý bol otvorený na podpis v roku 1981, sa zavádza ochrana osobných údajov ako samostatná koncepcia. Základná myšlienka v tom čase nespočívala v tom, že spracovanie osobných údajov by sa malo vždy považovať za *zásah* do súkromia, ale skôr v tom, že spracovanie osobných údajov by v záujme *ochrany* základných práv a slobôd každého jednotlivca, a najmä jeho práva na súkromie, malo vždy spĺňať určité podmienky. V článku 5 sú preto stanovené základné zásady právnych predpisov na ochranu údajov vrátane požiadavky, že „osobné údaje, ktoré sú predmetom automatizovaného spracovania, musia byť: a) získané a spracované korektným a zákonným spôsobom“. V dohovore však nie sú uvedené podrobné dôvody na spracovanie¹¹.

*Usmernenia OECD*¹²

Usmernenia OECD, ktoré boli vypracované súbežne s Dohovorom 108 a prijaté v roku 1980, obsahujú podobné predstavy o zákonnosti, hoci koncepcia je vyjadrená iným spôsobom. Usmernenia boli aktualizované v roku 2013 bez zásadných zmien zásady zákonnosti. V článku 7 usmernení OECD sa konkrétne stanovuje, že „zhromažďovanie osobných údajov by malo byť obmedzené a všetky takéto údaje by sa mali získavať zákonnými a čestnými prostriedkami a, ak je to vhodné, s vedomím alebo súhlasom dotknutej osoby.“ Tu sa výslovne uvádza právny dôvod súhlasu ako možnosť, ktorá sa má použiť, ak je to vhodné. To si bude vyžadovať pochopenie príslušných záujmov a práv, ako aj posúdenie toho, ako veľmi spracovanie zasahuje do súkromia. Prístup OECD vykazuje v tomto zmysle určité podobné znaky ako – omnoho vypracovanejšie – kritériá stanovené v smernici 95/46/ES.

Smernica 95/46/ES

Keď bola smernica v roku 1995 prijatá, vychádzala z prvých nástrojov na ochranu údajov vrátane dohovoru 108 a usmernení OECD. Zohľadnili sa aj prvotné skúsenosti s ochranou údajov v niektorých členských štátoch.

Okrem všeobecnejšej požiadavky stanovenej v jej článku 6 ods. 1 písm. a), že osobné údaje musia byť spracované „spravodlivo a zákonne“, priniesla smernica špecifický súbor ďalších požiadaviek, ktoré ešte neboli zahrnuté v dohovore 108 ani v usmerneniach OED: spracovanie osobných údajov musí byť založené na jednom zo šiestich právnych dôvodov stanovených v článku 7.

*Vykonávanie smernice; rozsudok vo veci ASNEF a FECEMD*¹³

V správe Komisie s názvom „Hodnotenie vykonávania smernice o ochrane údajov“¹⁴ sa zdôrazňuje, že vykonávanie ustanovení smernice vo vnútroštátnych právnych predpisoch bolo

¹⁰ Dohovor 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov.

¹¹ V návrhu znenia aktualizovaného dohovoru prijatom na plenárnom zasadnutí výboru T-PD v novembri 2012 je uvedené, že údaje sa môžu spracúvať na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na určitom oprávnenom základe ustanovenom zákonom, podobne ako v Charte základných práv Európskej únie uvedenej na strane 8.

¹² Usmernenia Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj o ochrane súkromia a cezhraničných tokov osobných údajov, 11. júla 2013.

¹³ Rozsudok Súdneho dvora z 24. novembra 2011 vo veciach C-468/10 a C-469/10 (ASNEF a FECEMD).

¹⁴ Pozri prílohu 2 k posúdeniu vplyvov k balíku Komisie o reforme ochrany údajov, uvedenému v poznámke pod čiarou č. 6.

niekedy nedostatočné. Komisia v technickej analýze transpozície smernice v členských štátoch¹⁵ uvádza bližšie informácie o vykonávaní článku 7. V analýze sa vysvetľuje, že v právnych predpisoch vo väčšine členských štátov je šesť právnych dôvodov stanovených síce pomerne podobne ako v smernici, pružnosť týchto zásad však v skutočnosti viedla k rozdielnemu uplatňovaniu.

Osobitne významné je to v súvislosti s tým, že Súdny dvor vo svojom rozsudku z 24. novembra 2011 vo veci *ASNEF a FECEMD* rozhodol, že Španielsko netransponovalo správne článok 7 písm. f) smernice, keď vyžadovalo, že – pri absencii súhlasu dotknutej osoby – by sa akékoľvek príslušné údaje mali nachádzať vo verejne prístupných zdrojoch. V rozsudku sa tiež uvádza, že článok 7 písm. f) má priamy účinok. Rozsudkom sa obmedzuje miera voľnej úvahy, ktorú členské štáty majú pri vykonávaní článku 7 písm. f). Najmä nesmú prekročiť tenkú hranicu medzi objasnením na jednej strane a stanovením ďalších požiadaviek na druhej strane, čím by sa zmenil rozsah pôsobnosti článku 7 písm. f).

Rozsudok, v ktorom sa jasne uvádza, že členské štáty nesmú vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanoviť žiadne ďalšie jednostranné obmedzenia a požiadavky týkajúce sa právnych dôvodov na zákonné spracovanie údajov, má významné dôsledky. Vnútroštátne súdy a ostatné príslušné orgány musia vnútroštátne ustanovenia vykladať s ohľadom na tento rozsudok a v prípade potreby musia zrušiť akékoľvek odporujúce vnútroštátne pravidlá a postupy.

Z hľadiska tohto rozsudku je o to dôležitejšie, aby vnútroštátne orgány na ochranu údajov a/alebo európski zákonodarcovia jasne a rovnako chápali uplatniteľnosť článku 7 písm. f). Malo by sa to vykonať vyvážené bez prílišného obmedzenia či rozšírenia rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia.

Charta základných práv Európskej únie

Od nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 má Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) „rovnakú právnu silu ako zmluvy“¹⁶. V charte je v článku 8 ustanovená ochrana osobných údajov ako základné právo, ktoré sa odlišuje od rešpektovania súkromného a rodinného života v článku 7. V článku 8 je stanovená požiadavka na oprávnený základ spracovania. Konkrétne je stanovené, že osobné údaje „musia byť spracované na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom“¹⁷. Týmto ustanoveniami sa posilňuje význam zásady zákonnosti a nevyhnutnosti dostatočného právneho základu na spracovanie osobných údajov.

Navrhované nariadenie o ochrane údajov

V rámci postupu preskúmania ochrany údajov sa v súčasnosti diskutuje o rozsahu dôvodov zákonnosti podľa článku 7 a osobitne o rozsahu pôsobnosti článku 7 písm. f).

V článku 6 navrhovaného nariadenia sa uvádzajú dôvody na zákonné spracovanie osobných údajov. Okrem niekoľkých výnimiek (ktoré budú opísané ďalej v texte) zostáva šesť

¹⁵ Analýza a štúdia o vplyve vykonávania smernice 95/46/ES v členských štátoch. Pozri http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/lawreport/consultation/technical-annex_en.pdf.

¹⁶ Pozri článok 6 ods. 1 Zmluvy o EÚ.

¹⁷ Pozri článok 8 ods. 2 charty.

dostupných dôvodov z veľkej miery nezmenených oproti tým, ktoré sú ustanovené v článku 7 smernice. Komisia však navrhla poskytnutie ďalších usmernení vo forme delegovaných aktov.

Za poznámku stojí, že v rámci práce príslušného výboru Európskeho parlamentu¹⁸ sa vyskytli pokusy o objasnenie koncepcie legitímnych záujmov v samotnom navrhovanom nariadení. Bol vypracovaný zoznam prípadov, v ktorých legitímne záujmy prevádzkovateľa údajov spravidla prevažujú nad legitímnymi záujmami a základnými právami a slobodami dotknutej osoby, a druhý zoznam prípadov, v ktorých je situácia opačná. Tieto zoznamy – uvedené v ustanoveniach alebo v odôvodneniach – predstavujú významný prínos na porovnanie práv a záujmov prevádzkovateľa a dotknutej osoby a zohľadňujú sa v tomto stanovisku¹⁹.

II.2. Úloha koncepcie

Legitímne záujmy prevádzkovateľa: porovnávací test ako posledná možnosť?

Článok 7 písm. f) je uvedený ako posledná možnosť zo šiestich dôvodov, na základe ktorých je možné zákonné spracovanie osobných údajov. Vyžaduje sa v ňom porovnávací test: čo je nevyhnutné pre legitímne záujmy prevádzkovateľa (alebo tretích strán), musí byť porovnané so záujmami alebo základnými právami a slobodami dotknutej osoby. Z výsledku tohto porovnávacieho testu vyplynie, či sa môže z článku 7 písm. f) vychádzať ako z právneho dôvodu na spracovanie.

Z otvorenej povahy tohto ustanovenia vyplýva mnoho významných otázok týkajúcich sa presného rozsahu pôsobnosti a uplatňovania, ktoré sa budú v tomto stanovisku postupne analyzovať. Ako však bude vysvetlené ďalej v texte, neznamená to nutne, že táto možnosť by sa mala považovať za možnosť, ktorá sa ako krajný prostriedok môže využiť len výnimočne na vyplnenie medzier zriedkavých a nepredvídaných situácií alebo ako posledná možnosť, ak sa neuplatňujú žiadne iné dôvody. Takisto by sa nemala považovať za uprednostňovanú možnosť a jej využívanie by sa nemalo príliš rozširovať z dôvodu, že sa považuje za menej obmedzujúcu ako ostatné dôvody.

Článok 7 písm. f) môže mať naopak svoj prirodzený význam a môže zohrávať veľmi užitočnú úlohu ako dôvod na zákonné spracovanie, pokiaľ sú splnené niekoľko hlavných podmienky.

Vhodné používanie článku 7 písm. f) za správnych okolností a s primeranými ochrannými opatreniami môže tiež pomôcť zabrániť zneužívaniu a prílišnému spoliehaniu sa na ostatné právne dôvody.

Prvých päť dôvodov článku 7 je založených na súhlase dotknutej osoby, zmluvných dohodách, právnych záväzkoch a iných špecificky určených dôvodoch legitímnosti. Keď sa

¹⁸ Návrh správy Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) [COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011(COD)] zo 16. januára 2013 (ďalej len „návrh správy výboru LIBE“). Pozri najmä pozmeňujúce návrhy 101 a 102. Pozri tiež pozmeňujúce návrhy, ktoré výbor prijal 21. októbra 2013 vo svojej záverečnej správe (ďalej len „záverečná správa výboru LIBE“).

¹⁹ Pozri oddiel III.3.1, najmä zarážky na stranách 24 – 25 s nevyčerpávajúcim zoznamom niektorých najbežnejších situácií, v ktorých môže vzniknúť otázka legitímnych záujmov podľa článku 7 písm. f).

spracovanie zakladá na jednom z týchto piatich dôvodov, považuje sa *a priori* za legitímne, a preto musí byť v súlade len s ostatnými uplatniteľnými zákonnými ustanoveniami. Inými slovami existuje domnienka, že rôzne dotknuté práva a záujmy – vrátane práv a záujmov prevádzkovateľa a dotknutej osoby – sú vyvážené, samozrejme, za predpokladu, že sú dodržané všetky ostatné ustanovenia právnych predpisov o ochrane údajov. V článku 7 písm. f) sa na druhej strane vyžaduje *špecifický* test v prípadoch, ktoré nezodpovedajú situáciám stanoveným pre dôvody uvedené v písmenách a) až e). Je v ňom stanovené, že spracovanie mimo týchto scenárov musí spĺňať požiadavku porovnávacieho testu, v ktorom sa riadne zohľadnia záujmy a základné práva dotknutej osoby.

Tento test môže v určitých prípadoch viesť k záveru, že prevládajú záujmy a základné práva dotknutých osôb, takže spracovanie sa nemôže uskutočniť. Na druhej strane môže byť náležité posúdenie vyváženosti na základe článku 7 písm. f) často s možnosťou upustiť od spracovania v iných prípadoch opodstatnenou alternatívou k nevhodnému využívaniu napríklad dôvodu na základe „súhlasu“ alebo nevyhnutnosti pre „výkon zmluvy“. V tejto súvislosti predstavuje článok 7 písm. f) v porovnaní s ostatnými vopred určenými dôvodmi doplňujúcu ochranu – ktorá si vyžaduje vhodné opatrenia. Preto by sa nemal považovať za „najslabší prvok“ ani za otvorenú možnosť pre legitímnosť všetkých činností spracovania údajov, na ktoré sa nevzťahuje žiadny z ostatných právnych dôvodov.

Pracovná skupina opakuje, že pri výklade rozsahu pôsobnosti článku 7 písm. f) sa usiluje o vyvážený prístup, ktorým sa zabezpečí potrebná pružnosť pre prevádzkovateľov údajov v situáciách, v ktorých neexistuje nevhodný vplyv na dotknuté osoby, a pritom bude zabezpečená dostatočná právna istota a ochrana pre dotknuté osoby, že toto otvorené ustanovenie sa nebude zneužívať.

II.3. Súvisiace koncepcie

Vzťah článku 7 písm. f) s ostatnými dôvodmi zákonnosti

Článok 7 začína súhlasom a ďalej sa v ňom uvádzajú ostatné dôvody zákonnosti vrátane zmlúv a právnych záväzkov, potom postupne prechádza na test legitímnych záujmov, ktorý je uvedený ako posledný zo šiestich možných dôvodov. Poradie, v akom sú uvedené právne dôvody v článku 7, sa niekedy vykladá ako znak príslušného významu jednotlivých dôvodov. Ako však už bolo zdôraznené v stanovisku pracovnej skupiny k definícii súhlasu²⁰, v texte smernice sa právne nerozlišuje medzi týmito šiestimi dôvodmi a nevyplýva z neho žiadne ich hierarchické usporiadanie. Takisto neexistuje žiadny náznak, že článok 7 písm. f) by sa mal uplatňovať len vo výnimočných prípadoch, ani sa v texte neuvádza nič o tom, žeby špecifické poradie šiestich právnych dôvodov malo akýkoľvek právne významný účinok. Presný význam článku 7 písm. f) a jeho vzťah s ostatnými dôvodmi pre zákonnosť však boli pritom dlho pomerne nejasné.

V tejto súvislosti a s ohľadom na historické a kultúrne rôznorodosti a otvorenú formuláciu smernice sa vyvinuli rôzne prístupy: niektoré členské štáty mali sklon považovať článok 7 písm. f) za najmenej uprednostňovaný dôvod, ktorý má zaplniť medzery len v niektorých výnimočných prípadoch, keď sa nemôže uplatňovať alebo sa neuplatňuje žiadny z ostatných

²⁰ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

piatich dôvodov²¹. Iné členské štáty ho naopak považujú len za jednu zo šiestich možností a za možnosť, ktorá nie je viac ani menej dôležitá ako ostatné možnosti a ktorá sa môže uplatňovať v mnohých a rôznych situáciách, pokiaľ sú splnené potrebné podmienky.

S ohľadom na tieto rozdiely a tiež vzhľadom na rozsudok vo veci ASNEF a FECEMD je dôležité vyjasniť vzťah dôvodu legitímnych záujmov s ostatnými dôvodmi pre zákonnosť – napr. vo vzťahu k súhlasu, zmluvám, úlohám vo verejnom záujme – a tiež vo vzťahu k právu dotknutej osoby na vznesenie námietok. Môže to pomôcť lepšie vymedziť úlohu a funkcie dôvodu legitímnych záujmov, a tým prispieť k právnej istote.

Treba tiež poznamenať, že dôvod legitímnych záujmov spoločne s ostatnými dôvodmi, okrem súhlasu, si vyžaduje test nevyhnutnosti. Tým je striktno obmedzený kontext, v ktorom sa môžu uplatňovať. Európsky Súdny dvor považuje nevyhnutnosť za pojem, ktorý má svoj nezávislý význam v práve Spoločenstva²². Užitočné usmernenie poskytol tiež Európsky súd pre ľudské práva²³.

Existenciou vhodného právneho dôvodu nie je prevádzkovateľ údajov okrem toho zbavený svojich záväzkov vyplývajúcich z článku 6, pokiaľ ide o spravodlivosť, zákonnosť, nevyhnutnosť a proporcionalitu, ako aj kvalitu údajov. Napríklad aj keď je spracovanie osobných údajov založené na dôvode legitímnych záujmov alebo na plnení zmluvy, nie je tým povolené zhromažďovanie údajov, ktoré je neprimerané vo vzťahu k určenému účelu.

Legitímne záujmy a ostatné dôvody článku 7 sú alternatívne dôvody, takže postačuje, ak sa uplatňuje len jeden z nich. Spájajú sa však nielen s požiadavkami článku 6, ale aj so všetkými ostatnými zásadami a požiadavkami ochrany údajov, ktoré sa môžu uplatňovať.

Ďalšie porovnávacie testy

Článok 7 písm. f) nepredstavuje jediný porovnávací test stanovený v smernici. Napríklad v článku 9 sa požaduje porovnanie práva na ochranu osobných údajov so slobodu prejavu. V tomto článku sa členským štátom umožňuje stanoviť potrebné výnimky a odchýlky na spracovanie osobných údajov „vykonávané výlučne na žurnalistické účely alebo účely umeleckého alebo literárneho vyjadrenia“, „ak sú nevyhnutné pre uvedenie práva na súkromie do súladu s nariadeniami, ktorými sa riadi sloboda prejavu“.

²¹ Je potrebné tiež poznamenať, že v návrhu správy výboru LIBE sa v jeho pozmeňujúcom návrhu 100 navrhovalo oddelenie článku 7 písm. f) od zvyšku právnych dôvodov a navrhovali sa tiež ďalšie požiadavky pre prípad, keď sa vychádza z tohto právneho dôvodu, vrátane väčšej transparentnosti a silnejšej zodpovednosti, ako bude uvedené ďalej v texte.

²² Rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 2008 vo veci C-524/06 (Heinz Huber/Bundesrepublik Deutschland), bod 52: „Vzhľadom na cieľ, ktorým je zabezpečenie rovnakej úrovne ochrany vo všetkých členských štátoch, preto nemôže mať pojem nevyhnutnosť, ako vyplýva z článku 7 písm. e) smernice 95/46, ktorého cieľom je vymedzenie práve jednej z hypotéz, podľa ktorých je spracovávanie osobných údajov zákonné, odlišný obsah v jednotlivých členských štátoch. Ide preto o autonómny pojem práva Spoločenstva, ktorý musí byť vykladaný tak, aby plne zodpovedal cieľu tejto smernice, ako je definovaný v jej článku 1 ods. 1.“

²³ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Silver & Others/United Kingdom z 25. marca 1983, bod 97, v ktorom sa analyzuje slovné spojenie „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“: „prídavné meno ‚nevyhnutný‘ nie je synonymom slova ‚nenahraditeľný‘, ani nemá pružnosť takých výrazov, ako sú ‚prípustný‘, ‚obvyklý‘, ‚užitočný‘, ‚primeraný‘ či ‚žiaduci‘ ...

Okrem toho sa v mnohých ďalších ustanoveniach smernice vyžaduje aj individuálna analýza jednotlivých prípadov, keď sa musia porovnať dotknuté záujmy a práva, a pružné posúdenie mnohých faktorov. Patria medzi ne napríklad ustanovenia o nevyhnutnosti, proporcionality a obmedzení účelu, výnimky na základe článku 13 a vedecký výskum.

Naozaj sa zdá, že smernica bola vypracovaná tak, aby bol ponechaný priestor na výklad a porovnanie záujmov. Mal sa tým, samozrejme, čiastočne ponechať ďalší priestor pre členské štáty, aby to mohli zaviesť do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Okrem toho však potreba určitej pružnosti vyplýva aj zo samotnej povahy práva na ochranu osobných údajov a práva na súkromie. Tieto dve práva sa naozaj spoločne s väčšinou ostatných základných práv (ale nie všetkými) považujú za relatívne alebo podmienené ľudské práva²⁴. Tieto typy práv sa musia vykladať vždy v kontexte. Keď sa uplatnia príslušné ochranné opatrenia, možno ich posudzovať vo vzťahu k právam ostatných ľudí. V niektorých situáciách – a tiež pri uplatnení príslušných ochranných opatrení – ich možno tiež obmedziť na základe dôvodov verejného záujmu.

II.4. Kontext a strategické dôsledky

Zaistenie legitímnosti, ale aj pružnosti: prostriedky na špecifikovanie článku 7 písm. f)

Súčasný znenie článku 7 písm. f) smernice je otvorené. Znamená to, že sa z neho môže vychádzať v širokom okruhu situácií, pokiaľ sú splnené jeho požiadavky vrátane porovnávacieho testu. Táto pružnosť však môže mať aj negatívne dôsledky. Na zamedzenie tomu, aby viedla k rozdielnemu vnútroštátnemu uplatňovaniu alebo k nedostatočnej právnej istote, bude zohrávať dôležitú úlohu ďalšie usmernenie.

Komisia plánuje takéto usmernenie v navrhovanom nariadení vo forme delegovaných aktov. Medzi ďalšie možnosti patrí poskytnutie vyjasnení a podrobných ustanovení v znení samotného navrhovaného nariadenia²⁵ a/alebo poverenie Európskeho výboru pre ochranu údajov úlohou poskytnúť ďalšie usmernenie v tejto oblasti.

Každá z týchto možností má svoje výhody a nevýhody. Ak by sa prípady posudzovali jednotlivo bez akéhokoľvek ďalšieho usmernenia, existovalo by riziko nerovnakého uplatňovania a nedostatočnej predvídateľnosti, ako to bolo aj v minulosti.

Na druhej strane, ak by sa v znení samotného navrhovaného nariadenia uviedli podrobné a vyčerpávajúce zoznamy situácií, v ktorých legitímne záujmy prevádzkovateľa spravidla prevažujú nad základnými právami dotknutej osoby alebo naopak, mohlo by existovať riziko, že by to bolo zavádzajúce, zbytočne normatívne alebo oboje.

²⁴ Existuje len niekoľko ľudských práv, ktoré nemožno porovnať s právami ostatných ľudí alebo so záujmami širšieho spoločenstva. Tie sa označujú ako absolútne práva. Tieto práva nemôžu byť nikdy obmedzené ani znížené bez ohľadu na okolnosti – ani vo vojnovom stave či stave núdze. Jedným príkladom je právo nebyť mučený alebo právo na to, aby sa s jednotlivcom nezaobchádzalo neľudsky či ponižujúco. Nikdy nie je povolené niekoho mučiť alebo s niekým zaobchádzať neľudsky či ponižujúco, a to bez ohľadu na okolnosti. Medzi príklady ľudských práv, ktoré nie sú absolútne, patrí právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, právo na slobodu prejavu a právo na slobodu myslenia, svedomia a vierovyznania.

²⁵ Pozri oddiel II.1 Stručná história, časť „Navrhované nariadenie o ochrane údajov“ na stranách 8 až 9.

Tieto prístupy by však mohli byť príkladom pre vyvážené riešenie, v rámci ktorého by sa v samotnom navrhovanom nariadení mohli uviesť niektoré bližšie podrobnosti a ďalšie usmernenie by sa uviedlo v delegovaných aktoch či v usmernení Európskeho výboru pre ochranu údajov²⁶.

Cieľom analýzy v kapitole III je položiť základ na nájdenie takéhoto prístupu, ktorý nebude príliš všeobecný, aby nebol nezmyselný, ani príliš špecifický, aby nebol veľmi skostnatý.

²⁶ Pokiaľ ide o delegované akty a o usmernenie Európskeho výboru pre ochranu údajov, v stanovisku pracovnej skupiny 08/2012, v ktorom sa poskytujú ďalšie prínosy do diskusie o reforme ochrany údajov a ktoré bolo prijaté 5. októbra 2012 (WP 199), bolo vyjadrené silné uprednostňovanie druhej možnosti (pozri s. 13 – 14).

III. Analýza ustanovení

III.1. Prehľad článku 7

V článku 7 sa stanovuje, že osobné údaje sa môžu spracúvať, len ak sa uplatňuje najmenej jeden zo šiestich zákonných dôvodov uvedených v tomto článku. Pred analýzou jednotlivých dôvodov sa v tomto oddiele III.1 uvádza prehľad článku 7 a jeho vzťahu k článku 8 o osobitných kategóriách údajov.

III.1.1. Súhlas alebo „nevyhnutné pre...“

Možno rozlišovať medzi prípadom, keď sa osobné údaje spracúvajú na základe jednoznačného súhlasu dotknutej osoby [článok 7 písm. a)], a zvyšnými piatimi prípadmi [článok 7 písmená b) až f)]. V týchto piatich prípadoch sa – stručne povedané – opisujú scenáre, keď môže byť spracovanie potrebné v špecifických podmienkach, ako je napríklad plnenie zmluvy s dotknutou osobou, dodržiavanie právneho záväzku uloženého prevádzkovateľovi atď.

V prvom prípade, ktorý sa zakladá na článku 7 písm. a), musia samotné dotknuté osoby povoliť spracovanie svojich osobných údajov. Ony rozhodujú o tom, či povolia spracovanie svojich údajov. Súhlasom sa však ale neruší potreba dodržiavať zásady stanovené v článku 6²⁷. Súhlas musí okrem toho, že musí byť legitímny, stále spĺňať určité základné podmienky, ako je vysvetlené v stanovisku pracovnej skupiny 15/2011²⁸. Keďže spracovanie údajov používateľa je v konečnom dôsledku na jeho voľnej úvahe, dôraz sa kladie na platnosť a rozsah súhlasu dotknutej osoby.

Inými slovami, prvý dôvod uvedený v článku 7 písm. a) je zameraný na vlastné rozhodnutie dotknutej osoby ako dôvod legitímnosti. Všetky ostatné dôvody na rozdiel od toho umožňujú spracovanie – pričom sa uplatňujú bezpečnostné a ochranné opatrenia – v situáciách, keď je bez ohľadu na súhlas vhodné a nevyhnutné spracúvať údaje v určitom kontexte na sledovanie určitého legitímneho záujmu.

V písmenách b), c), d) a e) sú príslušne špecifikované kritériá na legitímnosť spracovania:

- b) výkon zmluvy s dotknutou osobou;
- c) vyhovenie právnomu záväzku uloženému prevádzkovateľovi;
- d) ochrana životných záujmov dotknutej osoby;
- e) splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme.

Písmeno f) je menej konkrétne a vzťahuje sa všeobecnejšie na (akýkoľvek) legitímny záujem, ktorý sleduje prevádzkovateľ (v akomkoľvek kontexte). Na toto všeobecné ustanovenie sa

²⁷ Rozsudok Holandského najvyššieho súdu z 9. septembra 2011 vo veci ECLI:NL:HR:2011:BQ8097, §3.3 (e), pokiaľ ide o zásadu proporcionality. Pozri tiež stanovisko pracovnej skupiny 15/2011 na s. 7 uvedené v poznámke pod čiarou č. 2: „... Získanie súhlasu navyše neneguje povinnosti prevádzkovateľa podľa článku 6, pokiaľ ide o spravodlivosť, nevyhnutnosť a primeranosť, ako aj kvalitu údajov. Napríklad, aj keď spracovanie osobných údajov vychádza zo súhlasu používateľa, tento súhlas by neoprávňoval na zber údajov, ktoré sú nad rámec nevyhnutný na konkrétny účel.“

²⁸ Pozri strany 11 až 25 stanoviska 15/2011 uvedeného v poznámke pod čiarou č. 2.

však vyslovene vzťahuje ďalší porovnávací test, ktorého cieľom je ochrániť záujmy a práva dotknutých osôb, ako bude ukázané ďalej v texte v oddiele III.2.

Posúdenie toho, či sú splnené kritériá stanovené v článku 7 písmenách a) až f), vykonáva vo všetkých prípadoch najprv prevádzkovateľ údajov, pričom sa uplatňujú príslušné právne predpisy a usmernenie o tom, ako sa právne predpisy majú uplatňovať. V druhej fáze môžu legitímnosť spracovania ďalej posúdiť a môžu proti nej aj namietat' dotknuté osoby, iné zainteresované strany, orgány na ochranu údajov, a napokon o nej môžu rozhodovať súdy.

Na dokončenie tohto stručného prehľadu treba poznamenať, že ako bude zanalyzované v oddiele III.3.6, dotknutá osoba môže minimálne v prípadoch uvedených v písmenách e) a f) uplatniť právo na vznesenie námietky stanovené v článku 14²⁹. Výsledkom bude nové hodnotenie dotknutých záujmov alebo v prípade priameho marketingu článok 14 písm. b)] bude musieť prevádzkovateľ zastaviť spracovanie osobných údajov bez akéhokoľvek ďalšieho hodnotenia.

III.1.2. Vzťah k článku 8

V článku 8 smernice je ďalej upravené spracovanie určitých osobitných kategórií osobných údajov. Vzťahuje sa konkrétne na údaje prezrádzajúce „rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo filozofické presvedčenia, členstvo v odborových zväzoch“, údaje týkajúce sa „zdravia alebo sexuálneho života“ (článok 8 ods. 1) a na údaje týkajúce sa „trestných činov, registra trestov“ (článok 8 ods. 5).

Spracovanie takýchto údajov je v zásade zakázané, pričom existuje niekoľko výnimiek. V článku 8 ods. 2 písmenách a) až e) sú stanovené niekoľké výnimky z tohto zákazu. Ďalšie výnimky sú stanovené v článku 8 ods. 3 a ods. 4. Niektoré tieto ustanovenia sú podobné – ale nie úplne rovnaké – ako ustanovenia uvedené v článku 7 písmenách a) až f).

Niektoré podmienky článku 8, ako aj skutočnosť, že niektoré dôvody uvedené v článku 7 sa podobajú podmienkam stanoveným v článku 8, vyvolávajú otázku vzťahu medzi týmito dvoma ustanoveniami.

Ak je článok 8 myslený ako *lex specialis*, je potrebné zvážiť, či sa ním úplne vylučuje uplatniteľnosť článku 7. Ak áno, znamenalo by to, že osobitné kategórie osobných údajov možno spracúvať bez dodržania článku 7 za podmienky, že sa uplatňuje jedna z výnimiek stanovených v článku 8. Tiež je však možné, že vzťah je zložitejší a články 7 a 8 by sa mali uplatňovať kumulatívne³⁰.

V každom prípade je jasné, že cieľom tejto politiky je poskytnúť doplňujúcu ochranu pre osobitné kategórie údajov. Preto by konečný výsledok analýzy mal byť rovnako jasný: cieľom

²⁹ Pokiaľ ide o článok 14 písm. a), toto právo sa uplatňuje, „iba ak to nie je upravené inak vnútroštátnym právom“. Napríklad vo švédskom vnútroštátnom práve nie je povolená možnosť vzniesť námietku voči spracovaniu, ktoré je založené na článku 7 písm. e).

³⁰ Keďže článok 8 je myslený ako *zákaz s výnimkami*, tieto výnimky by sa mali považovať za požiadavky, ktorými sa len obmedzuje rozsah pôsobnosti zákazu, ale ktoré samotné neposkytujú dostatočný právny dôvod na spracovanie. V tomto zmysle sa uplatniteľnosťou výnimiek stanovených v článku 8 nevylučuje uplatniteľnosť požiadaviek stanovených v článku 7 a tieto dva články sa v náležitých prípadoch musia uplatňovať kumulatívne.

uplatňovania článku 8, či už samostatne alebo kumulatívne s článkom 7, je poskytnúť vyššiu úroveň ochrany pre osobitné kategórie údajov.

Prakticky sú síce v niektorých prípadoch v článku 8 stanovené prísnejšie požiadavky – ako napríklad „výslovný“ súhlas v článku 8 ods. 2 písm. a) v porovnaní s jednoznačným súhlasom v článku 7 –, neplatí to však o všetkých ustanoveniach. Niektoré výnimky stanovené v článku 8 sa nezdajú byť rovnocenné alebo prísnejšie ako dôvody uvedené v článku 7. Nemožno napríklad vyvodiť záver, že skutočnosť, že niekto evidentne zverejnil osobitné kategórie údajov podľa článku 8 ods. 2 písm. e), postačuje – vždy a samostatne – na umožnenie akéhokoľvek spracovania údajov bez porovnania dotknutých záujmov a práv, ako sa vyžaduje v článku 7 písm. f)³¹.

V niektorých situáciách sa pre skutočnosť, že prevádzkovateľom údajov je politická strana, takisto ruší zákaz spracovania osobitných kategórií údajov na základe článku 8 ods. 2 písm. d). To však neznamená, že každé spracovanie v rámci rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia je určite zákonné. To sa musí posúdiť samostatne a prevádzkovateľ bude možno musieť dokázať, že spracovanie údajov je napríklad nevyhnutné na výkon zmluvy [článok 7 písm. b)] alebo že prevažuje jeho legitímny záujem podľa článku 7 písm. f). V tomto druhom prípade sa musí vykonať porovnávací test podľa článku 7 písm. f) po tom, čo sa zhodnotí, že prevádzkovateľ údajov spĺňa požiadavky stanovené v článku 8.

Podobne zo samotnej skutočnosti, že spracovanie údajov sa „vyžaduje na účely preventívnej medicíny, lekárskeho diagnostiky, poskytnutia starostlivosti alebo liečenia alebo riadenia služieb zdravotníckej starostlivosti“ a tieto údaje sa spracúvajú s dodržaním povinnosti zachovávanie tajomstva – všetko uvedené v článku 8 ods. 3 –, vyplýva, že takéto spracovanie citlivých údajov je *vyňaté zo zákazu* stanoveného v článku 8 ods. 1. To však nemusí byť dostatočné aj na zabezpečenie zákonnosti podľa článku 7 a bude potrebný právny dôvod, ako napríklad zmluva s pacientom podľa článku 7 písm. b), právny záväzok podľa článku 7 písm. c), plnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme podľa článku 7 písm. e) alebo posúdenie podľa článku 7 písm. f).

Na záver, pracovná skupina sa domnieva, že v každom prípade sa musí vykonať samostatná analýza, či článok 8 sám osebe zabezpečuje prísnejšie a dostatočné podmienky³² alebo či sa musí kumulatívne uplatňovať článok 8 a aj článok 7 na zaistenie úplnej ochrany dotknutých osôb. V žiadnom prípade nesmie výsledok preskúmania viesť k nižšej ochrane osobitných kategórií údajov³³.

Znamená to tiež, že prevádzkovateľ, ktorý spracúva osobitné kategórie údajov, sa nesmie nikdy opierať *výhradne* o právny dôvod podľa článku 7 pre legitímnosť činnosti spracovania

³¹ Článok 8 ods. 2 písm. e) by sa navyše nemal vykladať *a contrario* v zmysle, že keď údaje, ktoré zverejní dotknutá osoba, nie sú citlivé, možno ich spracovať bez akejkoľvek ďalšej podmienky. Verejne dostupné údaje sú stále osobné údaje, ktoré podliehajú požiadavkám na ochranu údajov vrátane dodržiavania článku 7 bez ohľadu na to, či sú to citlivé údaje alebo nie.

³² Pozri analýzu vykonanú v stanovisku pracovnej skupiny k agentúre WADA, bod 3.3, v ktorom sa zohľadňuje článok 7 a aj článok 8 smernice. Druhé stanovisko 4/2009 k medzinárodnej norme Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) na ochranu súkromia a osobných informácií, k príslušným ustanoveniam kódexu agentúry WADA a k iným otázkam týkajúcim sa súkromia v súvislosti s bojom agentúry WADA a (národných) antidopingových organizácií proti dopingovému v športe, prijaté 6. apríla 2009 (WP 162).

³³ Je samozrejmé, že aj v prípade uplatňovania článku 8 musí byť zabezpečené dodržiavanie ostatných ustanovení smernice vrátane článku 6.

údajov. Článok 7 nebude v náležitých prípadoch *prevládať*, ale vždy sa bude uplatňovať *kumulatívne* s článkom 8, aby bolo zabezpečené dodržanie všetkých príslušných ochranných a bezpečnostných opatrení. Ešte väčší význam to bude mať v prípade členských štátov, ktoré sa rozhodnú pridať ďalšie výnimky k výnimkám stanoveným v článku 8, ako je stanovené v článku 8 ods. 4.

III.2. Článok 7 písm. a) až e)

V tomto oddiele III.2 je uvedený stručný prehľad všetkých právnych dôvodov uvedených v článku 7 písm. a) až e) smernice, a potom bude stanovisko v oddiele III.3 zamerané na článok 7 písm. f). V tejto analýze budú zdôraznené aj niektoré najbežnejšie prepojenia týchto právnych dôvodov, napríklad také, ktoré zahŕňajú zmluvu, právny záväzok a legitímny záujem, v závislosti od konkrétneho kontextu a skutočností prípadu.

III.2.1. Súhlas

Súhlas ako právny dôvod sa analyzoval v stanovisku pracovnej skupiny 15/2011 k definícii súhlasu. Hlavné zistenia stanoviska sú, že súhlas je jedným z viacerých právnych dôvodov na spracovanie osobných údajov a nie hlavný dôvod. Zohráva dôležitú úlohu, ale nevylučuje možnosť, ktorá závisí od situácie, že iné právne dôvody by mohli byť vhodnejšie, či už z hľadiska prevádzkovateľa údajov, alebo dotknutej osoby. Ak sa správne používa, súhlas predstavuje nástroj, ktorý dotknutej osobe poskytuje kontrolu nad spracovaním jej údajov. Ak sa používa nesprávne, kontrola dotknutej osoby je zdanlivá a súhlas predstavuje nevhodný základ na spracovanie.

Pokiaľ ide o odporúčania, pracovná skupina trvala na potrebe objasniť, čo znamená „jednoznačný súhlas“: „jednoznačný súhlas vyžaduje použitie mechanizmov, ktoré nezanechávajú žiadne pochybnosti o úmysle dotknutej osoby prejavíť súhlas. Zároveň by sa malo ujasniť, že použitie vopred nastavených možností, ktoré musí dotknutá osoba zmeniť, ak chce spracovanie odmietnuť (súhlas založený na mlčaní), samo osebe nepredstavuje jednoznačný súhlas. Platí to osobitne v prostredí online.“³⁴ Tiež sa požaduje, aby prevádzkovatelia údajov zaviedli mechanizmy na preukázanie súhlasu (v rámci všeobecnej povinnosti zodpovednosti), a zákonodarcu by mal doplniť výslovnú požiadavku, pokiaľ ide o kvalitu a dostupnosť informácií, ktoré tvoria základ súhlasu.

III.2.2. Zmluva

V článku 7 písm. b) je stanovený právny dôvod v situáciách, keď je spracovanie „nevyhnutné pre výkon zmluvy, ktorej osoba pracujúca s údajmi je zainteresovanou stranou, alebo aby sa vykonali opatrenia na požiadanie osoby pracujúcej s údajmi pred uzatvorením zmluvy“. Zahŕňa to dva rôzne scenáre:

- i) Po prvé, ustanovenie sa vzťahuje na situácie, keď je spracovanie potrebné na výkon zmluvy, ktorej je dotknutá osoba stranou. Môže ísť napríklad o spracovanie adresy dotknutej osoby, aby mohol byť dodaný tovar zakúpený online, alebo spracovanie údajov o kreditnej karte na realizáciu platby. V súvislosti so zamestnaním môže tento

³⁴ Pozri stranu 36 stanoviska pracovnej skupiny 15/2011 k definícii súhlasu.

dôvod umožňovať napríklad spracovanie informácií o mzde a údajov o bankovom účte, aby mohli byť vyplatené mzdy.

Ustanovenie sa musí vykladať striktne a nevzťahuje sa na situácie, keď spracovanie nie je skutočne *nevyhnutné* na výkon zmluvy, ale prevádzkovateľ ho jednostranne ukladá dotknutej osobe. Takisto skutočnosť, že zmluva zahŕňa určité spracovanie údajov, neznamená automaticky, že spracovanie je nevyhnutné na jej výkon. Článok 7 písm. b) napríklad nie je vhodný právny dôvod na vypracovanie profilu záľub a životného štýlu používateľa na základe jeho kliknutí myšou na webovej lokalite a zakúpeného tovaru. Dôvodom je, že prevádzkovateľ údajov nebol zmluvne zaviazaný vypracovať profil, ale dodať napríklad určitý tovar a služby. Aj keď sú tieto činnosti spracovania výslovne uvedené malými písmenami na zmluve, samotná táto skutočnosť nespôsobuje, že sú „nevyhnutné“ na výkon zmluvy.

Existuje tu jasná súvislosť medzi posúdením nevyhnutnosti a dodržiavaním zásady obmedzenia účelu. Dôležité je určiť presný *základ* zmluvy, t. j. jej zmysel a hlavný cieľ, keďže na základe toho sa posúdi, či je spracovanie údajov nevyhnutné na výkon zmluvy.

V niektorých hraničných situáciách môže byť diskutabilné alebo potrebné špecifickejšie zisťovanie faktov na určenie, či je spracovanie nevyhnutné na výkon zmluvy. Napríklad zriadenie vnútornej databázy kontaktov zamestnancov celej spoločnosti, ktorá obsahuje mená, obchodné adresy, telefónne čísla a emailové adresy všetkých zamestnancov s cieľom umožniť zamestnancom spojiť sa so svojimi kolegami, sa môže v určitých situáciách považovať za nevyhnutné na výkon zmluvy podľa článku 7 písm. b), môže však byť zákonné aj na základe článku 7 písm. f), ak sa preukáže prevažujúci záujem prevádzkovateľa a prijímú sa všetky primerané opatrenia, napríklad vrátane primeranej konzultácie so zástupcami zamestnancov.

Iné prípady, ako napríklad elektronické monitorovanie využívania internetu, emailu alebo telefónu zamestnancami alebo video monitorovanie zamestnancov, jasnejšie predstavujú spracovanie, ktoré presahuje to, čo je nevyhnutné na výkon zamestnaneckej zmluvy, hoci aj v tomto prípade to môže závisieť od povahy zamestnania. Predchádzanie podvodom – ktoré môže okrem iného zahŕňať monitorovanie zákazníkov a vypracúvanie ich profilov – je ďalšou typickou oblasťou, ktorá sa pravdepodobne bude považovať za presahujúcu to, čo je nevyhnutné na výkon zmluvy. Takéto spracovanie môže byť stále legitímne na základe iného dôvodu stanoveného v článku 7, napríklad v náležitých prípadoch súhlas, právny záväzok alebo legitímny záujem prevádzkovateľa [článok 7 písm. a), písm. c) alebo písm. f)]³⁵. V poslednom prípade by spracovanie malo podliehať doplňujúcim ochranným

³⁵ Ďalší príklad zložených právnych dôvodov možno nájsť v stanovisku pracovnej skupiny 15/2011 k definícii súhlasu (uvedenom v poznámke pod čiarou č. 2). Prevádzkovateľ údajov môže byť v prípade kúpy auta oprávnený spracovať údaje podľa rôznych účelov a na základe rôznych dôvodov:

- údaje potrebné na kúpu auta: článok 7 písm. b),
- na spracovanie dokladov o aute: článok 7 písm. c),
- na účely služieb riadenia zákazníkov (napr. aby mohlo byť auto servisované v rôznych pridružených spoločnostiach v rámci EÚ): článok 7 písm. f),
- na prenos údajov tretím stranám na ich vlastné marketingové účely: článok 7 písm. a).

a bezpečnostným opatreniam na primeranú ochranu záujmov alebo práv a slobôd dotknutých osôb.

Článok 7 písm. b) sa uplatňuje len na to, čo je nevyhnutné na výkon zmluvy. Nevzťahuje sa na žiadne ďalšie akcie zapríčinené nedodržaním ani na žiadne iné incidenty pri výkone zmluvy. Pokiaľ spracovanie pokrýva normálny výkon zmluvy, môže sa naň uplatňovať článok 7 písm. b). Ak sa pri výkone zmluvy vyskytne nejaký incident, ktorý spôsobí spor, spracovanie údajov sa môže uberať iným smerom. Spracovanie základných informácií o dotknutej osobe, ako sú napríklad meno, adresa a odkaz na otvorené zmluvné záväzky, na poslanie formálnych upomienok, sa stále môže považovať za spracovanie údajov nevyhnutné na výkon zmluvy. Pokiaľ ide o zložitejšie spracovanie údajov, na ktorom sa môžu, ale nemusia zúčastňovať tretie osoby, ako napríklad externé vymáhanie dlhov alebo odovzdanie vecí týkajúcej sa zákazníka, ktorý nezaplatil za službu, na súd, mohlo by sa argumentovať, že takéto spracovanie už nepatrí medzi „normálny“ výkon zmluvy, a preto sa naň nebude uplatňovať článok 7 písm. b). Z toho však nemusí vyplývať nezákonnosť spracovania: prevádzkovateľ má legitímny záujem na nápravných opatreniach s cieľom zaistiť dodržiavanie svojich zmluvných práv. Možno vychádzať z iných právnych dôvodov, ako je napríklad článok 7 písm. f), pričom sa musia uplatňovať primerané ochranné a bezpečnostné opatrenia a musí sa vykonať porovnávací test³⁶.

- ii) Po druhé, článok 7 písm. b) sa vzťahuje aj na spracovanie, ktoré sa uskutočňuje *pred* uzavretím zmluvy. Ide o predzmluvné vzťahy za podmienky, že kroky sa podnikajú na žiadosť dotknutej osoby a nie z iniciatívy prevádzkovateľa či tretej strany. Napríklad ak jednotlivец požiadala maloobchodníka, aby mu poslal ponuku na výrobok, spracovanie na tieto účely, ako napríklad časovo obmedzené uchovanie údajov o adrese a informácií o tom, čo sa požaduje, bude na základe tohto právneho dôvodu primerané. Podobne ak si jednotlivец vyžiada cenovú ponuku od poisťovateľa pre svoje auto, poisťovateľ môže na vypracovanie cenovej ponuky spracovať potrebné údaje, napríklad značku a vek auta a ďalšie náležité a primerané údaje.

Podrobné preverky osoby, napríklad spracovanie údajov z lekárskeho prehliadok pred tým, ako poisťovacia spoločnosť poskytne žiadateľovi zdravotné poistenie alebo životné poistenie, sa nepovažuje za nevyhnutný krok vykonaný na žiadosť dotknutej osoby. Kontroly úverovej referencie pred poskytnutím úveru sa takisto nevykonávajú na žiadosť dotknutej osoby na základe článku 7 písm. b), ale skôr na základe článku 7 písm. f) alebo na základe článku 7 písm. c) na dodržanie právneho záväzku bánk preskúmať oficiálny zoznam registrovaných dlžníkov.

Priamy marketing z iniciatívy maloobchodníka/prevádzkovateľa nebude z tohto dôvodu takisto možný. V niektorých prípadoch by článok 7 písm. f) mohol poskytnúť vhodný právny dôvod namiesto článku 7 písm. b), pričom sa musia dodržať primerané ochranné opatrenia a ochranné opatrenia a vykonať porovnávací test. V iných prípadoch, v ktorých sa vyskytuje rozsiahle vypracúvanie profilov, výmena údajov, online priamy marketing a behaviorálne reklamy, by sa mal zväžiť súhlas podľa článku 7 písm. a), ako vyplýva z analýzy uvedenej ďalej v texte³⁷.

³⁶ Pokiaľ ide o osobitné kategórie údajov, možno bude potrebné zohľadniť aj článok 8 ods. 1 písm. e) – „je nevyhnutné pre ustanovenie, výkon alebo obranu právnych nárokov“.

³⁷ Pozri oddiel III.3.6 písm. b), časť „Ilustrácia: vývoj prístupu k priamemu marketingu“ na stranách 46 – 47.

III.2.3. Právny záväzok

V článku 7 písm. c) je stanovený právny dôvod v situáciách, keď je spracovanie „nevyhnutné na vyhovenie právnomu záväzku, ktorého subjektom je prevádzkovateľ“. Môže to byť napríklad prípad, keď zamestnávateľia musia nahlasovať mzdové údaje svojich zamestnancov sociálnej poisťovni alebo daňovému úradu alebo keď sú finančné inštitúcie podľa predpisov proti praniu špinavých peňazí povinné oznamovať príslušným orgánom určité podozrivé transakcie. Môže to byť napríklad aj záväzok, ktorý sa vzťahuje na verejný orgán, keďže nič neobmedzuje uplatňovanie článku 7 písm. c) na súkromný či verejný sektor. Ide napríklad o zhromažďovanie údajov zo strany miestneho orgánu na spracovanie pokút za parkovanie na zakázaných miestach.

Článok 7 písm. c) má určité podobné znaky ako článok 7 písm. e), keďže úloha vo verejnom záujme je často založená na právnom ustanovení alebo z neho vyplýva. Rozsah uplatňovania článku 7 písm. c) je však striktne vymedzený.

Aby sa článok 7 písm. c) mohol uplatňovať, záväzok musí byť stanovený zákonom (a nie napríklad zmluvnou dohodou). Zákon musí spĺňať všetky náležité podmienky, aby bol záväzok platný a záväzný, a musí byť tiež v súlade s právnymi predpismi o ochrane údajov vrátane požiadavky nevyhnutnosti, proporcionality³⁸ a obmedzenia účelu.

Tiež je dôležité poukázať na to, že článok 7 písm. c) sa vzťahuje na právne predpisy Európskej únie alebo členského štátu. Tento dôvod sa nevzťahuje na záväzky vyplývajúce z právnych predpisov tretích krajín (ako napríklad záväzok zriadiť mechanizmy oznamovania na základe zákona Sarbanes-Oxley Act z roku 2002 v Spojených štátoch). Aby bol právny záväzok tretej krajiny platný, musí byť oficiálne uznaný a začlenený do právneho poriadku príslušného členského štátu, napríklad vo forme medzinárodnej dohody³⁹. Na druhej strane potreba plniť zahraničný záväzok môže predstavovať legitímny záujem prevádzkovateľa, ale len pokiaľ sa vykoná porovnávací test podľa článku 7 písm. f) a prijímú sa primerané ochranné opatrenia, ako napríklad opatrenia schválené príslušným orgánom pre ochranu údajov.

Prevádzkovateľ nesmie mať na výber, či splní, alebo nespĺní záväzok. Takže článok 7 písm. c) sa nevzťahuje na dobrovoľné jednostranné dohody ani na verejno-súkromné partnerstvá, v rámci ktorých sa vykonáva spracovanie údajov, ktoré presahuje to, čo sa požaduje v právnych predpisoch. Napríklad ak sa poskytovateľ internetových služieb – bez jasného a konkrétneho právneho záväzku – rozhodne monitorovať svojich používateľov na účely boja proti nezákonnému sťahovaniu, článok 7 písm. c) nebude vhodným právnym dôvodom na tento účel.

Samotný právny záväzok musí byť navyše dostatočne jasný, pokiaľ ide o spracovanie osobných údajov, ktoré sa na jeho základe vyžaduje. Článok 7 písm. c) sa teda uplatňuje na

³⁸ Pozri tiež stanovisko pracovnej skupiny 01/2014 k uplatňovaniu zásad nevyhnutnosti a proporcionality a ochrany údajov v sektore presadzovania práva, prijaté 27. februára 2014 (WP 211).

³⁹ V súvislosti s touto otázkou pozri oddiel 4.2.2. stanoviska pracovnej skupiny 10/2006 k spracúvaniu osobných údajov Spoločnosťou pre celosvetovú medzibankovú finančnú telekomunikáciu (SWIFT), prijaté 20. novembra 2006 (WP 128), a stanovisko pracovnej skupiny 1/2006 k problematike uplatňovania noriem EÚ o ochrane údajov na vnútorné mechanizmy oznamovania podozrení z nekalého konania (whistleblowing) v oblasti účtovníctva, vnútorných účtovných kontrol, auditu, boja proti úplatkárstvu a trestnej činnosti v bankovom a finančnom sektore, prijaté 1. februára 2006 (WP 117).

základe právnych ustanovení, v ktorých je výslovne uvedená povaha a cieľ spracovania. Prevádzkovateľ by nemal mať prílišnú mieru voľnosti, pokiaľ ide o to, ako bude plniť právny záväzok.

V legislatíve môže byť v niektorých prípadoch stanovený len všeobecný cieľ a špecifickejšie záväzky sú stanovené na inej úrovni, napríklad v sekundárnej legislatíve alebo v záväznom rozhodnutí verejného orgánu v konkrétnej veci. Môže to tiež viesť k právnym záväzkom podľa článku 7 písm. c), pokiaľ sú povaha a cieľ spracovania dobre vymedzené a vzťahuje sa na ne primeraný právny základ.

Situácia je však odlišná, ak regulačný orgán poskytne len všeobecné politické usmernenia a podmienky, v ktorých môže zvažovať využitie svojich vynucovacích právomocí (napr. regulačné usmernenie pre finančné inštitúcie k určitým normám náležitej starostlivosti). V takýchto prípadoch by sa činnosti spracovania mali posudzovať podľa článku 7 písm. f) a za legitímne sa smú považovať až po vykonaní doplňujúceho porovnávacieho testu⁴⁰.

Je potrebné všeobecne poznamenať, že na niektoré činnosti spracovania sa môže zdanlivo vzťahovať článok 7 písm. c) alebo článok 7 písm. b), tieto činnosti však nemusia úplne spĺňať kritériá na uplatnenie týchto dôvodov. Neznamená to, že takéto spracovanie je vždy nezákonné: niekedy môže byť legitímne, ale skôr na základe článku 7 písm. f) po vykonaní doplňujúceho porovnávacieho testu.

III.2.4. Životný záujem

V článku 7 písm. d) je stanovený právny dôvod v situáciách, keď je spracovanie „nevyhnutné, aby sa ochránili životné záujmy osoby pracujúcej s údajmi“. Táto formulácia je odlišná od znenia použitého v článku 8 ods. 2 písm. c), ktorý je konkrétnejší a vzťahuje sa na situácie, keď je spracovanie „nevyhnutné na ochranu životných záujmov údajového subjektu, alebo inej osoby tam, kde údajový subjekt nie je fyzicky alebo legálne schopný poskytnúť svoj súhlas“.

Zdá sa však, že z obidvoch ustanovení vyplýva, že tento právny dôvod má obmedzené uplatnenie. Po prvé, slovným spojením „životné záujmy“ sa zrejme obmedzuje uplatňovanie tohto dôvodu na otázky života a smrti alebo prinajmenšom na hrozby, ktoré predstavujú riziko zranenia alebo iného poškodenia zdravia dotknutej osoby [alebo v prípade článku 8 ods. 2 písm. c) aj inej osoby].

V odôvodnení 31 sa potvrdzuje, že cieľom tohto právneho dôvodu je „ochrana záujmu, ktorý je zásadný pre život osoby, o ktorej údaje ide“. V smernici sa však presne neuvádza, či musí byť ohrozenie bezprostredné. Z toho vyplývajú otázky týkajúce sa rozsahu zhromažďovania údajov napríklad ako preventívne opatrenie alebo vo veľkej miere, ako je napríklad zhromažďovanie údajov o cestujúcich v leteckej doprave, keď bolo určené riziko epidemiologického ochorenia alebo narušenia bezpečnosti.

Pracovná skupina sa domnieva, že toto ustanovenie sa musí vykladať reštriktívne v súlade s podstatou článku 8. Hoci sa článkom 7 písm. d) špecificky neobmedzuje využívanie tohto

⁴⁰ Usmernenie regulačného orgánu môže stále zohrávať úlohu pri posudzovaní legitímneho záujmu prevádzkovateľa [pozri oddiel III.3.4 písm. a), najmä na s. 36].

dôvodu v situácii, keď súhlas nemožno použiť ako právny dôvod, z dôvodov stanovených v článku 8 ods. 2 písm. c) je však logické predpokladať, že v situáciách, keď existuje možnosť a potreba požiadať o platný súhlas, by sa malo vždy, keď to je možné, usilovať o získanie súhlasu. Obmedzuje sa tým tiež uplatňovanie tohto ustanovenia na individuálnu analýzu jednotlivých prípadov a znemožňuje sa jeho použitie na legitimizáciu akéhokoľvek hromadného zhromažďovania či spracovania osobných údajov. V prípade, keď to je potrebné, môže byť článok 7 písm. c) alebo písm. e) vhodnejší dôvod na spracovanie.

III.2.5. Verejná úloha

V článku 7 písm. e) je stanovený právny dôvod v situáciách, keď je spracovanie „nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia zverenieho prevádzkovateľovi, alebo tretej strane, ktorej sa údaje odhalia“.

Dôležité je poukázať na to, že článok 7 písm. e) sa podobne ako článok 7 písm. c) vzťahuje na verejný záujem Európskej únie alebo členského štátu. Podobne sa „oficiálne poverenie“ vzťahuje na poverenie udelené Európskou úniou alebo členským štátom. Inými slovami, úlohy vykonávané vo verejnom záujme tretej krajiny alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia udeleného na základe zahraničných právnych predpisov nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia⁴¹.

Článok 7 písm. e) sa vzťahuje na dve situácie a je významný pre verejný a aj súkromný sektor. Po prvé, týka sa situácií, keď má samotný prevádzkovateľ oficiálne poverenie alebo úlohu vo verejnom záujme (ale nie nutne aj právny záväzok spracovať údaje) a spracovanie je potrebné na uplatnenie daného poverenia alebo splnenie danej úlohy. Napríklad daňový orgán môže zhromažďovať a spracúvať daňové priznanie jednotlivcov s cieľom určiť a overiť sumu splatnej dane. Alebo profesijné združenie, ako napríklad advokátska komora alebo komora zdravotníckych pracovníkov, ktoré má oficiálne poverenie, môže viesť disciplinárne konania proti niektorým svojim členom. Ďalší príklad môže predstavovať orgán miestnej vlády, ako napríklad obecný orgán poverený úlohou prevádzkovania knižnice, školy alebo miestnej plavárne.

Po druhé, článok 7 písm. e) sa týka aj situácií, keď prevádzkovateľ nemá oficiálne poverenie, ale tretia strana, ktorá má takéto poverenie, ho požiadala o zverejnenie údajov. Napríklad úradník verejného orgánu s právomocou vyšetrovať trestné činy môže požiadať prevádzkovateľa o spoluprácu v prebiehajúcom vyšetrovaní namiesto nariadenia prevádzkovateľovi, že musí vyhovieť osobitnej požiadavke o spoluprácu. Článok 7 písm. e) môže ďalej pokrývať aj situácie, keď prevádzkovateľ aktívne sprístupní údaje tretej strane, ktorá má takéto oficiálne poverenie. Môže ísť napríklad o prípad, keď prevádzkovateľ zistí, že bol spáchaný trestný čin, a z vlastnej iniciatívy poskytne tieto informácie príslušným orgánom presadzovania práva.

Na rozdiel od článku 7 písm. c) nie je prevádzkovateľ povinný konať na základe právneho záväzku. Keď použijeme skôr uvedený príklad, prevádzkovateľ, ktorý náhodne zistí, že bola

⁴¹ Pozri oddiel 2.4 pracovného dokumentu pracovnej skupiny o jednotnej interpretácii článku 26 ods. 1 smernice 95/46/ES z 24. októbra 1995 prijatého 25. novembra 2005 (WP 114) pre podobný výklad pojmu „dôvod dôležitého verejného záujmu“ v článku 26 ods. 1 písm. d).

spáchaná krádež alebo podvod, nemusí mať právny záväzok oznámiť to polícii, ale vo vhodných prípadoch to môže na základe článku 7 písm. e) dobrovoľne aj tak urobiť.

Spracovanie však musí byť „nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme“. Prípadne musí mať prevádzkovateľ či tretia strana, ktorej prevádzkovateľ sprístupní údaje, oficiálne poverenie a spracovanie údajov musí byť nevyhnutné na uplatnenie tohto poverenia⁴². Tiež je dôležité poukázať na to, že toto oficiálne poverenie alebo verejná úloha zvyknú byť pridelené na základe štatutárneho práva alebo iných právnych predpisov. Ak zo spracovania vyplýva zásah do súkromia alebo ak sa to inak požaduje na základe vnútroštátnych právnych predpisov na zaistenie ochrany dotknutých jednotlivcov, právny základ by mal byť špecifický a dostatočne konkrétny, pokiaľ ide o vymedzenie typu spracovania údajov, ktoré môže byť povolené.

Takéto situácie sú čoraz rozšírenejšie aj mimo verejného sektora, čo je zapríčinené trendom dodávateľsky zaoberať vládne úlohy prostredníctvom subjektov v súkromnom sektore. Môže ísť napríklad o prípady v súvislosti so spracovateľskými činnosťami v odvetví dopravy alebo v zdravotníctve (napr. epidemiologické štúdie, výskum). Z tohto dôvodu možno vychádzať, aj keď ide o presadzovanie práva, ako už bolo uvedené v skôr uvedených príkladoch. Rozsah, v akom však súkromná spoločnosť môže spolupracovať s orgánmi presadzovania práva napríklad v boji proti podvodom alebo nezákonnému obsahu na internete, si vyžaduje analýzu nielen podľa článku 7, ale aj podľa článku 6, pokiaľ ide o požiadavky obmedzenia účelu, zákonnosti a spravodlivosti⁴³.^b

Článok 7 písm. e) má potenciálne veľmi široký rozsah uplatňovania, preto je potrebný striktný výklad a jasná identifikácia v každom jednotlivom prípade dotknutého verejného záujmu a oficiálneho poverenia, ktorým sa oprávňuje spracovanie. Tento široký rozsah uplatňovania je tiež príčinou toho, prečo je v článku 14, podobne ako v prípade článku 7 písm. f), ustanovené právo na vznesenie námietok, keď je spracovanie založené na článku 7 písm. e)⁴⁴. Preto sa môžu v oboch prípadoch uplatňovať podobné doplnujúce ochranné a bezpečnostné opatrenia⁴⁵.

V tomto zmysle je článok 7 písm. e) podobný ako článok 7 písm. f) a v niektorých situáciách, najmä v prípade verejných orgánov, môže článok 7 písm. e) nahradiť článok 7 písm. f).

Pri posudzovaní rozsahu pôsobnosti týchto ustanovení na orgány verejného sektora, najmä s ohľadom na navrhované zmeny právneho rámca na ochranu údajov, je užitočné poznamenať, že v súčasnom znení nariadenia (ES) č. 45/2001⁴⁶, ktoré obsahuje pravidlá

⁴² Inými slovami, v týchto prípadoch budú verejný význam úloh a príslušná zodpovednosť naďalej prítomné, aj keď sa splnenie úlohy presunie na iné subjekty vrátane súkromných subjektov.

⁴³ Pozri v tejto súvislosti stanovisko pracovnej skupiny k SWIFT (uvedené v poznámke pod čiarou č. 39), stanovisko pracovnej skupiny 4/2003 k úrovni ochrany zabezpečenej v USA pri prenose údajov cestujúcich, prijaté 13. júna 2003 (WP 78), a pracovný dokument o otázkach ochrany údajov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, prijatý 18. januára 2005 (WP 104).

⁴⁴ Ako už bolo uvedené, táto možnosť vzniká v niektorých členských štátoch (napr. Švédsko) neexistuje pre spracovanie údajov založené na článku 7 písm. e).

⁴⁵ Ako bude ukázané ďalej v texte, v návrhu správy výboru LIBE sú navrhnuté ďalšie ochranné opatrenia – konkrétne zvýšená transparentnosť – pre prípad, keď sa uplatňuje článok 7 písm. f).

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1).

ochrany údajov uplatniteľné na inštitúcie a orgány Európskej únie, nie je žiadne ustanovenie porovnateľné s článkom 7 písm. f).

V odôvodnení 27 tohto nariadenia sa však stanovuje, že „spracovanie osobných údajov pre výkon úloh realizovaných vo verejnom záujme inštitúciami alebo orgánmi spoločenstva zahŕňa spracovávanie osobných údajov nevyhnutných pre riadenie a fungovanie týchto inštitúcií a orgánov“. Týmto ustanovením sa teda povoľuje spracovanie údajov na základe široko vykladanej „verejnej úlohy“ vo veľmi rôznorodých prípadoch, na ktoré by sa inak mohlo vzťahovať ustanovenie podobné článku 7 písm. f). Kamerové monitorovanie priestorov na bezpečnostné účely, elektronické monitorovanie emailovej komunikácie alebo hodnotenia zamestnancov sú len niektoré z príkladov, na ktoré by sa mohlo vzťahovať toto široko vykladané ustanovenie „úloh realizovaných vo verejnom záujme“.

Pokiaľ ide o budúcnosť, tiež je dôležité zvážiť, že v navrhovanom nariadení v článku 6 ods. 1 písm. f) je špecificky stanovené, že dôvod legitímnych záujmov „sa nevzťahuje na spracovanie vykonávané verejnými orgánmi pri výkone ich úloh“. Ak sa toto ustanovenie schváli a bude sa vykladať všeobecne, takže verejné orgány budú úplne vylúčené z využívania legitímneho záujmu ako právneho dôvodu, potom sa dôvody založené na „verejnom záujme“ a „oficiálnom poverení“ stanovené v článku 7 písm. e) budú musieť vykladať tak, aby verejné orgány mohli mať určitú mieru pružnosti, minimálne na zabezpečenie svojho riadneho riadenia a fungovania, takisto, ako sa nariadenie (ES) č. 45/2001 vykladá v súčasnosti.

Uvedená posledná veta v článku 6 ods. 1 písm. f) navrhovaného nariadenia sa prípadne môže vykladať tak, že verejné orgány nebudú úplne vylúčené z využívania legitímneho záujmu ako právneho dôvodu. V tomto prípade by sa slovné spojenie „spracovanie vykonávané verejnými orgánmi pri výkone ich úloh“ v navrhovanom nariadení v článku 6 ods. 1 písm. f) malo vykladať v úzkom zmysle. Takýto úzky výklad by znamenal, že rozsah pôsobnosti spracovania vykonávaného „verejnými orgánmi pri výkone ich úloh“ by sa nevzťahoval na spracovanie údajov na účely náležitého riadenia a fungovania týchto verejných orgánov. V dôsledku toho by spracovanie údajov na účely riadneho riadenia a fungovania týchto verejných orgánov ešte mohlo byť možné na základe dôvodu legitímneho záujmu.

III.3. Článok 7 písm. f): legitímne záujmy

V článku 7 písm. f)⁴⁷ sa vyžaduje porovnávací test: legitímne záujmy prevádzkovateľa (alebo tretích strán) sa musia porovnať vo vzťahu k záujmom alebo základným právam a slobodám dotknutej osoby. Z výsledku tohto testu porovnania záujmov vyplynie, či sa môže z článku 7 písm. f) vychádzať ako z právneho dôvodu na spracovanie.

Je potrebné už v tejto fáze poznamenať, že to nie je jasný porovnávací test, v ktorom sa navzájom len porovnávajú dve jednoducho kvantifikovateľné a ľahko porovnateľné váhy. Ako bude podrobnejšie opísané ďalej v texte, vykonanie porovnávacieho testu si vyžaduje skôr komplexné posúdenie, v ktorom sa zohľadňuje viacero faktorov. Na usporiadanie a zjednodušenie posúdenia sme proces rozdelili na viacero krokov s cieľom zaistiť efektívne vykonanie porovnávacieho testu.

⁴⁷ Úplné znenie článku 7 písm. f) je uvedené na strane 4.

V oddiele III.3.1 najprv preskúmame jednu stranu „váh“: čo sú legitímne záujmy, „ktoré plní prevádzkovateľ, alebo tretia strana alebo strany, ktorým sú údaje odhalené“. V oddiele III.3.2 preskúmame druhú stranu, a síce, čo sú záujmy alebo základné práva a slobody „osoby pracujúcej s údajmi, ktoré potrebujú ochranu podľa článku 1 ods. 1“.

V oddieloch III.3.3 a III.3.4 uvádzame usmernenie k vykonaniu porovnávacieho testu. V oddiele III.3.3 je uvedený všeobecný úvod s pomocou troch rôznych scenárov. V oddiele III.3.4 sú po tomto úvode opísané najdôležitejšie hľadiská, ktoré sa musia zohľadniť pri vykonávaní porovnávacieho testu, vrátane ochranných a bezpečnostných opatrení prijatých prevádzkovateľom údajov.

V oddieloch III.3.5 a III.3.6 nakoniec preskúmame niekoľko konkrétnych mechanizmov, ako napríklad zodpovednosť, transparentnosť a právo na vznesenie námietok, ktoré môžu pomôcť zabezpečiť – a ďalej zlepšiť – primeranú vyváženosť rôznych záujmov, ktoré môžu byť dotknuté.

III.3.1. Legitímne záujmy prevádzkovateľa (alebo tretích strán)

Pojem „záujem“

Pojem „záujem“ úzko súvisí s pojmom „účel“ uvedeným v článku 6 smernice, ktorý sa však od neho líši. V oblasti ochrany údajov predstavuje „účel“ konkrétny dôvod, prečo sa údaje spracúvajú: je to cieľ alebo zámer spracovania údajov. Záujem je na druhej strane širší záujem, ktorý prevádzkovateľ môže mať na spracovaní, alebo výhoda, ktorá prevádzkovateľovi vyplýva – alebo spoločnosti môže vyplývať – zo spracovania.

Napríklad spoločnosť môže mať *záujem* na zabezpečení zdravia a bezpečnosti svojich zamestnancov, ktorí pracujú v jej jadrovej elektrárni. Spoločnosť môže mať v tejto súvislosti ako *účel* vykonávanie špecifických postupov na kontrolu prístupu, čím je odôvodnené spracovanie určitých stanovených osobných údajov na podpora zabezpečenia zdravia a bezpečnosti zamestnancov.

Záujem musí byť dostatočne jasne sformulovaný, aby ho bolo možné porovnať so záujmami a základnými právami dotknutej osoby. Navyše dotknutý záujem musí byť tiež záujem, ktorý prevádzkovateľ sleduje. Vyžaduje si to skutočný a existujúci záujem, niečo, čo zodpovedá aktuálnym činnostiam alebo prínosom, ktoré sa očakávajú v úplne blízkej budúcnosti. Inými slovami, záujmy, ktoré sú príliš vágne alebo špekulatívne, nebudú dostatočné.

Povaha záujmu môže byť rôznorodá. Niektoré záujmy môžu byť závažné a všeobecne prospešné pre spoločnosť, ako napríklad záujem tlače zverejňovať informácie o vládnej korupcii alebo záujem na vykonaní vedeckého výskumu (pričom sa uplatňujú príslušné ochranné opatrenia). Iné záujmy môžu byť pre spoločnosť ako celok menej naliehavé alebo vplyv ich sledovania na spoločnosť môže byť prinajmenšom zmiešaný či rozporuplný. Môže ísť napríklad o hospodársky záujem spoločnosti, ktorá chce čo najviac zistiť o svojich potenciálnych zákazníkoch, aby mohla lepšie zacieliť reklamu na svoje výrobky alebo služby.

Kedy je záujem „legitímny“ a kedy je „nelegitímny“?

Cieľom tejto otázky je určiť prah pre to, čo predstavuje legitímny záujem. Ak je záujem prevádzkovateľa údajov nelegitímny, k porovnávaciemu testu vôbec nedôjde, keďže nebol dosiahnutý počiatočný prah na využitie článku 7 písm. f).

Podľa názoru pracovnej skupiny by pojem legitímne záujmy mohol zahŕňať širokú škálu záujmov, či už nepodstatných alebo veľmi závažných, jasných alebo rozporuplných. Potom, v druhom kroku, keď sa budú porovnávať tieto záujmy so záujmami a základnými právami dotknutých osôb, by sa mal zaujať reštriktívnejší prístup a mala by sa vykonať dôkladnejšia analýza.

Nasleduje nevyčerpávajúci zoznam niektorých najbežnejších situácií, v ktorých sa môže vyskytnúť otázka legitímneho záujmu v zmysle článku 7 písm. f). Sú tu uvedené bez ohľadu na to, či záujmy prevádzkovateľa nakoniec v porovnávacom teste prevážia nad záujmami a právami dotknutých osôb:

- výkon práva na slobodu prejavu alebo informácie, a to aj v médiách a v umení,
- tradičný priamy marketing a iné formy marketingu alebo reklamy,
- nevyžiadané nekomerčné oznámenia vrátane oznámení pre politické kampane či charitatívne činnosti na získanie finančných prostriedkov,
- presadzovanie právnych nárokov vrátane vymáhania dlhov prostredníctvom mimosúdnych konaní,
- zamedzovanie podvodom, zneužitiu služieb či praniu špinavých peňazí,
- monitorovanie zamestnancov na účely bezpečnosti alebo riadenia,
- schémy oznamovania,
- fyzická bezpečnosť, bezpečnosť IT a bezpečnosť sietí,
- spracovanie na historické, vedecké alebo štatistické účely,
- spracovanie na výskumné účely (vrátane marketingového prieskumu).

Takže záujem sa môže považovať za legitímny, pokiaľ prevádzkovateľ môže sledovať tento záujem spôsobom, ktorý je v súlade s ochranou údajov a ostatnými právnymi predpismi. Inými slovami, legitímny záujem musí byť „akceptovateľný na základe právnych predpisov“⁴⁸.

⁴⁸ V tomto prípade sa takisto uplatňujú *mutatis mutandis* postrehy k povahe „legitímnosti“ v oddiele III.1.3 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9). Ako aj v danom stanovisku na stranách 19 – 20 sa aj tu pojem „právo“ používa v najširšom zmysle slova. Zahŕňa ostatné uplatniteľné práva, ako sú zamestnanecké, zmluvné právo alebo právo o ochrane spotrebiteľov. Pojem právo ďalej zahŕňa „všetky formy písomného a zvykového práva, primárnu a sekundárnu legislatívu, obecné vyhlášky, precedensy v judikatúre, ústavné zásady, základné práva, ďalšie právne zásady, ako aj judikatúru, keďže príslušné súdy vykladajú a zohľadňujú toto právo. V medziach práva sa môžu pri určovaní toho, či je určitý účel legitímny, zohľadniť aj ďalšie prvky, ako sú colný kódex, kódex správania, etický kódex, zmluvné dohody a všeobecný kontext a skutková podstata prípadu. Medzi to bude patriť povaha základného vzťahu medzi prevádzkovateľom a dotknutými osobami, ktorá môže byť komerčná alebo aj iná.“ Ďalej to, čo sa môže považovať za legitímny záujem, „sa môže v priebehu času meniť v závislosti od vedeckého a technologického vývoja a zmien v spoločnosti a kultúrnych postojoch.“

Takže aby bol „legitímny záujem“ relevantný podľa článku 7 písm. f), musí:

- byť zákonný (t. j. musí byť v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi),
- byť dostatočne jasne sformulovaný, aby ho bolo možné porovnať so záujmami a základnými právami dotknutej osoby (t. j. dostatočne špecifický),
- predstavovať skutočný a existujúci záujem (t. j. nebyť špekulatívny).

Skutočnosť, že prevádzkovateľ má takýto legitímny záujem na spracovaní určitých údajov, neznamená, že môže bezpodmienečne vychádzať z článku 7 písm. f) ako právneho dôvodu na spracovanie. Legitímnosť záujmu prevádzkovateľa údajov je len východiskový bod, jeden z prvkov, ktoré sa musia analyzovať podľa článku 7 písm. f). Či možno vychádzať z článku 7 písm. f), bude závisieť od výsledku porovnávacieho testu, ktorý bude nasledovať.

Na znázornenie: prevádzkovatelia môžu mať legitímny záujem na spoznaní preferencií svojich zákazníkov, aby mohli lepšie prispôbiť svoje ponuky a aby tak nakoniec mohli ponúkať výrobky a služby, ktoré lepšie uspokojia potreby a želania zákazníkov. Vzhľadom na uvedené môže byť článok 7 písm. f) vhodným právnym dôvodom, ktorý sa môže použiť pre určité typy online a offline marketingových činností, pokiaľ sú zavedené primerané ochranné opatrenia [okrem iného vrátane uskutočniteľného mechanizmu na umožnenie vznesenia námietok voči takémuto spracovaniu podľa článku 14 písm. b), ako bude uvedené v oddiele III.3.6 *Právo na vznesenie námietok a ďalej*].

Neznamená to však, že prevádzkovatelia sa budú môcť opierať o článok 7 písm. f) na neprimerané monitorovanie online alebo offline činností svojich zákazníkov, kombinovanie obrovského množstva údajov o nich z rôznych zdrojov, ktoré sa spočiatku zhromažďovali v iných podmienkach a na iné účely, a na vytvorenie komplexných profilov charakterov a preferencií zákazníkov bez ich vedomia, bez uskutočniteľného mechanizmu na vznesenie námietok a bez informovaného súhlasu – a napríklad pomocou sprostredkovateľov údajov na obchodovanie s nimi. Táto činnosť vypracúvania profilov pravdepodobne predstavuje vážny zásah do súkromia zákazníka a, ak to tak je, záujmy a práva dotknutej osoby by prevážili nad záujmami prevádzkovateľa⁴⁹.

Ďalší príklad: hoci pracovná skupina vo svojom stanovisku k SWIFT⁵⁰ uznala legitímny záujem spoločnosti na dodržiavanie nariadení práva USA, aby predišla riziku uvalenia sankcií zo strany orgánov USA, dospela k záveru, že nemožno vychádzať z článku 7 písm. f). Pracovná skupina konkrétne usúdila, že z dôvodov ďalekosiahlych účinkov spracovania údajov, ktoré sa vykonávalo „skryto, systematicky, masívne a dlhodobo“, na jednotlivcov „záujmy týkajúce sa základných práv a slobôd veľkého počtu osôb, ktorých sa údaje týkajú, prevyšujú záujem spoločnosti SWIFT na tom, aby ju USA nesankcionovali za prípadné nevyhovenie ich nariadeniam.“

⁴⁹ Otázka sledovacích technológií a úlohy súhlasu na základe článku 5 ods. 3 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách sa bude analyzovať osobitne. Pozri oddiel III.3.6 písm. b), časť „Ilustrácia: vývoj prístupu k priamemu marketingu“.

⁵⁰ Pozri oddiel 4.2.3 stanoviska, ktoré už bolo uvedené v poznámke pod čiarou č. 39. Legitímny záujem prevádzkovateľa bol v tomto prípade spojený aj s verejným záujmom tretej krajiny, čo nemožno uviesť do súladu so smernicou 95/46/ES.

Ako bude ukázané neskôr, ak záujem, ktorý prevádzkovateľ sleduje, nie je závažný, záujmy a práva dotknutej osoby pravdepodobne prevážia nad legitímnymi – ale menej významnými – záujmami prevádzkovateľa. Pritom to však neznamená, že menej závažné záujmy prevádzkovateľa nemôžu niekedy prevážiť nad záujmami a právami dotknutých osôb: väčšinou ide o prípad, keď vplyv spracovania na dotknuté osoby je takisto menej významný.

Legitímny záujem vo verejnom sektore

V súčasnom znení smernice nie sú zo spracovania údajov s použitím článku 7 písm. f) ako právneho dôvodu na spracovanie špecificky vylúčení prevádzkovatelia, ktorí sú verejnými orgánmi⁵¹.

V navrhovanom nariadení⁵² sa však vylučuje táto možnosť pre „spracovanie vykonávané verejnými orgánmi pri výkone ich úloh“.

Navrhovanou legislatívnou zmenou sa zdôrazňuje význam všeobecnej zásady, že verejné orgány by spravidla mali spracúvať údaje pri výkone svojich úloh, len ak majú primerané zákonné poverenie na tento účel. Dodržiavanie tejto zásady je mimoriadne dôležité – a jasne sa požaduje podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva – v prípadoch, keď je dotknuté súkromie dotknutých osôb a činnosti verejného orgánu by zasiahli do tohto súkromia.

Preto sa vyžaduje dostatočne *podrobné a špecifické* zákonné poverenie – aj na základe súčasnej smernice – v prípade, ak spracovanie verejnými orgánmi zasahuje do súkromia dotknutých osôb. Môže byť vo forme osobitného právneho záväzku spracúvať údaje, čo môže byť v súlade s článkom 7 písm. c), alebo vo forme osobitného poverenia (ale nie nutne záväzku) na spracovanie údajov, ktoré môže byť v súlade s požiadavkami článku 7 písm. e) alebo písm. f)⁵³.

Legitímne záujmy tretích strán

V súčasnom znení smernice sa neuvádza len „pre účely legitímnych záujmov, ktoré plní prevádzkovateľ“, ale umožnené je využitie článku 7 písm. f), aj keď legitímny záujem sleduje „tretia strana alebo strany, ktorým sú údaje odhalené“⁵⁴. Tieto príklady znázorňujú niektoré situácie, kedy sa toto ustanovenie môže uplatňovať.

⁵¹ V pôvodnom návrhu smernice Komisie bolo osobitne upravené spracovanie údajov v súkromnom sektore a činnosti spracovania verejného sektora. V zmenenom návrhu sa upustilo od tohto formálneho odlišenia medzi pravidlami platnými pre verejný sektor a pre súkromný sektor. Mohlo to viesť k rôznemu výkladu a vykonávaniu v jednotlivých členských štátoch.

⁵² Pozri článok 6 ods. 1 písm. f) navrhovaného nariadenia.

⁵³ V tejto súvislosti pozri aj oddiel III.2.5 skôr v texte o verejných úlohách (strany 22 až 24), ako aj ďalšie diskusie v časti *Legitímne záujmy tretích strán* (na stranách 28 až 29). Pozri tiež úvahy o hraniciach „súkromného presadzovania“ práva na strane 36 v časti „verejné záujmy/záujmy širšieho spoločenstva“. Vo všetkých týchto situáciách je osobitne dôležité zabezpečiť úplné dodržanie hraníc článku 7 písm. f) a aj písm. e).

⁵⁴ Cieľom navrhovaného nariadenia je obmedziť využitie tohto dôvodu na legitímne záujmy, ktoré sleduje prevádzkovateľ. Len zo samotného textu nie je jasné, či navrhovaná formulácia znamená len zjednodušenie textu alebo či je jeho zámer vylúčiť situácie, keď prevádzkovateľ môže zverejniť údaje v legitímnych záujmoch iných strán. Tento text však nie je konečný. Záujem tretích strán bol napríklad opäť začlenený do záverečnej správy výboru LIBE pri príležitosti hlasovania o kompromisných pozmeňujúcich návrhoch výboru LIBE Európskeho parlamentu 21. októbra 2013. Pozri pozmeňujúci návrh 100 k článku 6. Opätovné začlenenie tretích strán do návrhu podporuje pracovná skupina, keďže ich využitie môže byť aj naďalej vhodné v určitých situáciách

Zverejňovanie údajov na účely transparentnosti a zodpovednosti. Jednou z dôležitých situácií, keď môže byť článok 7 písm. f) významný, je prípad zverejňovania údajov na účely transparentnosti a zodpovednosti (napríklad mzdy vrcholového manažmentu v spoločnosti). V tomto prípade sa možno domnievať, že zverejnenie sa uskutočňuje nie primárne v záujme prevádzkovateľa, ktorý zverejňuje údaje, ale skôr v záujme iných zainteresovaných strán, ako sú napríklad zamestnanci alebo novinári či široká verejnosť, ktorým sa údaje poskytujú.

Z hľadiska ochrany údajov a súkromia a v záujme zabezpečenia právnej istoty všeobecne sa odporúča, aby sa osobné údaje zverejňovali na základe právnych predpisov, ktoré umožňujú a – v náležitých prípadoch – jasne určujú údaje, ktoré sa majú zverejniť, účely zverejnenia a akékoľvek prípadné ochranné opatrenia⁵⁵. Znamená to tiež, že môže byť vhodnejšie využiť ako právny základ článok 7 písm. c), a nie článok 7 písm. f), keď sa osobné údaje zverejňujú na účely transparentnosti a zodpovednosti⁵⁶.

V prípade neexistencie osobitného právneho záväzku či povolenia na zverejnenie údajov je však aj tak možné zverejniť osobné údaje príslušným zainteresovaným stranám. V náležitých prípadoch je možné aj zverejnenie osobných údajov na účely transparentnosti a zodpovednosti.

V oboch prípadoch – t. j. bez ohľadu na to, či sa osobné údaje zverejňujú na základe zákona, ktorým to je povolené, alebo nie – zverejnenie priamo závisí od výsledku porovnávacieho testu stanoveného v článku 7 písm. f) a vykonávania primeraných ochranných opatrení a ochranných opatrení⁵⁷.

Okrem toho môže byť žiaduce aj ďalšie použitie na ďalšiu transparentnosť už zverejnených osobných údajov (napríklad opätovné zverejnenie údajov v tlači alebo prípad, keď mimovládna organizácia ďalej šíri pôvodne zverejnené údaje inovatívnejším spôsobom alebo spôsobom, ktorý je prístupnejší pre používateľov). Či je takéto opätovné zverejnenie alebo opätovné použitie možné, bude závisieť aj od výsledku porovnávacieho testu, v ktorom by sa okrem iného malo zohľadniť povaha informácií a účinok opätovného zverejnenia alebo opätovného použitia na jednotlivcov⁵⁸.

vrátane situácií opísaných ďalej v texte.

⁵⁵ Odporúčaním najlepších postupov by nemali byť dotknuté vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa transparentnosti a verejného prístupu k dokumentom.

⁵⁶ V niektorých členských štátoch sa v skutočnosti musia dodržiavať rozdielne pravidlá, keď ide o spracovanie vykonávané verejnými a súkromnými stranami. Napríklad podľa talianskeho zákona o ochrane údajov je šírenie osobných údajov zo strany verejného orgánu povolené, len pokiaľ to je ustanovené v zákone alebo nariadení (oddiel 19.3).

⁵⁷ Ako je vysvetlené v stanovisku pracovnej skupiny 06/2013 k otvorenému prístupu k údajom (pozri stranu 9 tohto stanoviska uvedeného v poznámke pod čiarou č. 88), „akýkoľvek vnútroštátny postup alebo vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa transparentnosti musia byť v súlade s článkom 8 EDLP a článkami 7 a 8 charty EÚ. Z toho vyplýva, ako európsky Súdny dvor rozhodol vo veciach Österreichischer Rundfunk a Schecke, že by sa malo preveriť, či je zverejnenie nevyhnutné pre legitímny cieľ sledovaný zákonom a primerané tomuto cieľu.“ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 20. mája 2003 v spojených veciach C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Rundfunk, a rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 2010 v spojených veciach C-92/09 a C-93/09, Volker a Markus Schecke.

⁵⁸ V tomto prípade zohráva určitú úlohu aj obmedzenie účelu. Pracovná skupina na strane 19 stanoviska 06/2013 k otvorenému prístupu k údajom (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 88) odporúča, že v každej legislative, v ktorej sa požaduje verejný prístup k údajom, musia byť jasne určené účely zverejnenia osobných údajov. Ak sa to neurobí, alebo účel je sformulovaný vágne a všeobecne, bude narušená právna istota a predvídateľnosť.

Historický účel alebo iné druhy vedeckého výskumu. Ďalším dôležitým prípadom, keď je relevantné zverejnenie v legitímnych záujmoch tretích strán, je historický alebo iné druhy vedeckého výskumu, najmä keď je potrebný prístup k určitým databázam. V smernici je stanovené špecifické uznanie takýchto činností, pričom sa uplatňujú primerané ochranné opatrenia a ochranné opatrenia⁵⁹, netreba však zabudnúť na to, že legitímnym základom pre tieto činnosti bude často dobre zvážené použitie článku 7 písm. f)⁶⁰.

Všeobecný verejný záujem alebo záujem tretej strany. Na záver, legitímny záujem tretích strán môže byť významný aj inak. Ide o prípad, keď prevádzkovateľ – niekedy povzbudzovaný verejnými orgánmi – sleduje záujem, ktorý zodpovedá všeobecnému verejnému záujmu alebo záujmu tretej strany. Môžu sem patriť situácie, keď prevádzkovateľ zachádza za svoje osobitné právne záväzky stanovené v zákonoch a nariadeniach, aby pomohol s presadzovaním práva alebo súkromným zainteresovaným stranám v ich úsilí bojovať proti nezákonným činnostiam, ako sú pranie špinavých peňazí, nadväzovanie kontaktov s deťmi (grooming) alebo nezákonná výmena súborov online. V týchto situáciách je však osobitne dôležité zabezpečiť úplné dodržiavanie limitov článku 7 písm. f)⁶¹.

Spracovanie musí byť nevyhnutné na určené účely

Na záver, spracovanie osobných údajov musí byť tiež „nevyhnutné pre účely legitímnych záujmov“, ktoré sleduje prevádzkovateľ – alebo v prípade zverejnenia – tretia strana. Táto podmienka dopĺňa požiadavku nevyhnutnosti na základe článku 6 a vyžaduje spojenie medzi spracovaním a sledovanými záujmami. Táto požiadavka „nevyhnutnosti“ sa uplatňuje vo všetkých situáciách uvedených v článku 7 písm. b) až f), osobitne významná je však v prípade písmena f) na zabezpečenie toho, aby spracovanie údajov založené na legitímnych záujmoch nevedlo k príliš širokému výkladu nevyhnutnosti spracovania údajov. Podobne ako v iných prípadoch to znamená, že by sa malo posúdiť, či sú k dispozícii iné prostriedky vhodné na rovnaký účel, ktoré predstavujú menší zásah.

III.3.2. Záujmy alebo práva dotknutej osoby

Záujmy alebo práva (nie záujmy týkajúce sa práv – oprava anglického znenia)

V článku 7 písm. f) smernice je uvedené „záujmami týkajúcimi sa základných práv a slobôd osoby pracujúcej s údajmi, ktoré potrebujú ochranu podľa článku 1 ods. 1“.

Najmä v súvislosti s akoukoľvek požiadavkou na opätovné použitie bude pre orgán verejného sektora a dotknutých potenciálnych opätovných používateľov ťažké určiť, aké boli pôvodné účely zverejnenia, a následne určiť, aké ďalšie účely sú v súlade s týmito pôvodnými účelmi. Ako už bolo uvedené, aj keď sú osobné údaje zverejnené na internete, nemožno predpokladať, že ich možno ďalej spracúvať na akékoľvek možné účely.

⁵⁹ Pozri napr. článok 6 ods. 1 písm. b) a písm. e).

⁶⁰ Ako je vysvetlené v stanovisku 3/2013 pracovnej skupiny k obmedzeniu účelu (uvedenom v poznámke pod čiarou č. 9), ďalšie použitie údajov na sekundárne účely by malo podliehať dvojitému testu. Po prvé, je potrebné zabezpečiť, aby sa údaje používali na zlučiteľné účely. Po druhé, je potrebné zabezpečiť primeraný právny základ na spracovanie podľa článku 7.

⁶¹ Pozri v tejto súvislosti napríklad pracovný dokument o otázkach ochrany údajov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, prijatý 18. januára 2005 (WP 104).

Pracovná skupina si však pri porovnávaní rôznych jazykových verzií smernice všimla, že slovné spojenie „záujmy týkajúce sa“ („interests for“) bolo do iných hlavných jazykov, ktoré sa používali v čase rokovania o znení smernice, preložené ako „záujmy alebo“ („interests or“) ⁶².

Z ďalšej analýzy, vyplýva, že anglické znenie smernice je jednoducho výsledkom preklepu: slovo „or“ (alebo) bolo nesprávne napísané ako „for“ (týkajúce sa) ⁶³. Takže správne znenie textu by malo byť „záujmy alebo základné práva a slobody“ („interests or fundamental rights and freedoms“).

„Záujmy“ a „práva“ by sa mali vykladať v širokom zmysle

Odkaz na „záujmy alebo základné práva a slobody“ má priamy vplyv na rozsah pôsobnosti ustanovenia. Poskytuje väčšiu ochranu pre dotknutú osobu, konkrétne vyžaduje, aby sa zohľadnili aj „záujmy“ dotknutých osôb, nielen jej základné práva a slobody. Nie je však žiadny dôvod predpokladať, že obmedzenie v článku 7 písm. f) na základné práva, „ktoré potrebujú ochranu podľa článku 1 ods. 1“ – t. j. výslovný odkaz na cieľ smernice ⁶⁴ –, sa neuplatňuje aj na pojem „záujmy“. Je zrejmé, že by sa mali zohľadniť všetky náležité záujmy dotknutej osoby.

Tento výklad textu nedáva len gramatický zmysel, ale má zmysel, aj keď sa vezme do úvahy široký výklad pojmu „legitímne záujmy“ prevádzkovateľa. Ak prevádzkovateľ – alebo tretia strana v prípade zverejnenia – môže sledovať akékoľvek záujmy, pokiaľ sú legitímne, dotknutá osoba by takisto mala byť oprávnená na to, aby sa do úvahy brali všetky kategórie jej záujmov a porovnali sa so záujmami prevádzkovateľa, pokiaľ sú relevantné v rámci rozsahu pôsobnosti smernice.

V čase rastúcej nerovnováhy „informačnej moci“, keď vlády a obchodné organizácie rovnako zhromažďujú dosiaľ nebývalé množstvá údajov o jednotlivcoch a vedia čoraz lepšie zostaviť podrobné profily, na základe ktorých možno predpovedať ich správanie (čím sa posilňuje informačná nerovnováha a znižuje sa ich autonómia), je čoraz dôležitejšie zabezpečiť ochranu záujmov jednotlivcov na zachovanie ich súkromia a autonómie.

Na záver je dôležité poznamenať, že na rozdiel od záujmov prevádzkovateľa nie je v prípade dotknutých osôb pred slovom „záujmy“ použité prídavné meno „legitímne“. Z toho vyplýva širší rozsah ochrany záujmov a práv jednotlivcov. Ani jednotlivci, ktorí sa zúčastňujú na nezákonných činnostiach, by nemali podliehať neprimeranému zásahu do svojich práv

⁶² Napríklad „l'intérêt ou les droits et libertés fondamentaux de la personne concernée“ vo francúzštine, „l'interesse o i diritti e le libertà fondamentali della persona interessata“ v taliančine alebo „das Interesse oder die Grundrechte und Grundfreiheiten der betroffenen Person“ v nemčine.

⁶³ Pracovná skupina si všimla, že gramaticky správne anglické znenie by malo byť „interests in“ (záujmy na) a nie „interests for“ (záujmy týkajúce sa), ak bol takýto zamýšľaný význam. Okrem toho je však slovné spojenie „záujmy týkajúce sa“ alebo „záujmy na“ v prvom rade zrejme zbytočné, keďže by normálne mala postačovať zmienka o „základných právach a slobodách“, ak bol takýto zamýšľaný význam. Výklad, že došlo k preklepu, potvrdzuje aj skutočnosť, že v spoločnom stanovisku (ES) č. 1/95, ktoré Rada prijala 20. februára 1995, je tiež uvedené „záujmy alebo základné práva a slobody“. Na záver, pracovná skupina si tiež všimla, že Komisia chce tento preklep v navrhovanom nariadení napraviť: v článku 6 ods. 1 písm. f) je uvedené: „záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby, ktoré potrebujú ochranu“ a nie „záujmy týkajúce sa“ takýchto práv.

⁶⁴ Pozri článok 1 ods. 1: „V súlade s touto smernicou členské štáty chránia základné práva a slobody fyzických osôb, a najmä ich právo na súkromie v súvislosti so spracovaním osobných údajov.“

a záujmov⁶⁵. Napríklad záujmy jednotlivca, ktorý možno spáchal krádež v supermarkete, možno aj tak prevažujú nad záujmom majiteľa obchodu na zverejnení jeho fotografie a súkromnej adresy na stenách supermarketu a/alebo na internete.

III.3.3. Úvod k používaniu porovnávacieho testu

Užitočné je predstaviť si legitímne záujmy prevádzkovateľa a vplyv na záujmy a práva dotknutej osoby na stupnici. Legitímne záujmy môžu siahať od bezvýznamných cez trochu významné až po závažné. Podobne môže byť vplyv na záujmy a práva dotknutých osôb viac alebo menej významný a môže siahať od nepodstatného po veľmi závažný.

Legitímne záujmy prevádzkovateľa, ak sú menej dôležité a nie veľmi závažné, môžu vo všeobecnosti prevážiť nad záujmami a právami dotknutých osôb len v prípadoch, keď je vplyv na tieto práva a záujmy ešte menej významný. Na druhej strane, dôležité a závažné legitímne dôvody môžu v niektorých prípadoch a pri uplatnení bezpečnostných a ochranných opatrení odôvodniť aj významný zásah do súkromia alebo iný významný vplyv na záujmy či práva dotknutých osôb⁶⁶.

V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť osobitnú úlohu, ktorú môžu zohrávať ochranné opatrenia⁶⁷ pri znížení prílišného vplyvu na dotknuté osoby, a tým môžu zmeniť vyváženosť práv a záujmov, takže legitímne záujmy prevádzkovateľa nebudú prevážené. Samotné používanie ochranných opatrení však, samozrejme, nepostačuje na odôvodnenie akéhokoľvek spracovania vo všetkých podmienkach. Príslušné ochranné opatrenia musia byť navyše vhodné a dostatočné a musia jednoznačne a významne znižovať vplyv na dotknuté osoby.

⁶⁵ Jedným z dôsledkov trestnej činnosti môže byť, samozrejme, zhromažďovanie a možné zverejnenie osobných údajov o páchateloch a podozrivých osobách. Na to sa však musia vzťahovať prísne podmienky a ochranné opatrenia.

⁶⁶ Pozri na objasnenie odôvodnenie pracovnej skupiny vo viacerých stanoviskách a pracovných dokumentoch:
– stanovisko 4/2006 k oznámeniu o navrhovanom zavedení predpisu Ministerstvom zdravotníctva USA týkajúceho sa kontroly prenosných chorôb a zhromažďovania informácií o cestujúcich z 20. novembra 2005 (navrhovaná kontrola prenosných chorôb 42 CFR časti 70 a 71), prijaté 14. júna 2006 (WP 121), keď ide o vážne osobitné ohrozenie verejného zdravia,
– stanovisko 1/2006 k vnútorným mechanizmom oznamovania (uvedené v poznámke pod čiarou č. 39), keď je závažnosť domnelého porušenia zákona jedným z prvkov porovnávacieho testu,
– pracovný dokument o dohľade nad elektronickou komunikáciou na pracovisku, prijatý 29. mája 2002 (WP 55), v ktorom sa porovnáva právo zamestnávateľa na efektívne riadenie svojho podniku s ľudskou dôstojnosťou pracovníka, ako aj s listovým tajomstvom.

⁶⁷ Medzi ochranné opatrenia môžu okrem iného patriť striktné obmedzenia toho, koľko údajov sa zhromažďuje, okamžité vymazanie údajov po použití, technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie funkčného oddelenia, primerané využívanie techník na anonymizáciu, agregácia údajov a technológie na zlepšenie súkromia, ale aj väčšia transparentnosť, zodpovednosť a možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie. Ďalšie informácie sú uvedené v oddiele III.3.4 písm. d) a ďalej.

Úvodné scenáre

Kým prejdeme k usmerneniu o tom, ako vykonať porovnávací test, môžu tieto tri úvodné scenáre priniesť prvú predstavu o tom, ako by porovnanie záujmov a práv mohlo vyzerat' v skutočnom živote. Všetky tri príklady vychádzajú z jednoduchého a nevinného scenára, ktorý začína špeciálnou ponukou na donášku talianskeho jedla. V príkladoch sú postupne zavádzané nové prvky, ktoré znázorňujú, ako sa rovnováha mení, keď sa zvyšuje vplyv na dotknuté osoby.

Scenár č. 1: špeciálna ponuka reťazca predávajúceho pizzu

Claudia si objedná pizzu cez mobilnú aplikáciu na svojom inteligentnom telefóne, ale na webovej stránke si nezvolí možnosť nezúčastňovať sa na marketingových akciách. Jej adresa a údaje o kreditnej karte sa uložia kvôli dodávke. Claudia o pár dní neskôr dostane doma do svojej schránky kupóny na zľavu pre podobné výrobky reťazca predávajúceho pizzu.

Stručná analýza: reťazec predávajúci pizzu má legitímny, aj keď nie osobitne závažný záujem na usilovaní sa o predaj ďalších svojich výrobkov svojim zákazníkom. Na druhej strane sa nezdá, že by prišlo k významnému zásahu do Claudiinho súkromia ani k prílišnému vplyvu na jej záujmy a práva. Údaje a kontext sú pomerne nevinné (konzumácia pizze). Reťazec predávajúci pizzu vytvoril určité ochranné opatrenia: používajú sa len pomerne obmedzené informácie (kontaktné údaje) a kupóny sa zasielajú tradičnou poštou. Okrem toho je na webovej lokalite poskytnutá jednoducho použiteľná možnosť na zrušenie účasti na marketingových akciách.

Keď sa zoberie všetko do úvahy a tiež s ohľadom na vytvorené bezpečnostné a ochranné opatrenia (vrátane jednoducho použiteľného nástroja na zrušenie), nezdá sa, že by záujmy a práva dotknutej osoby prevažovali nad legitímnymi záujmami reťazca predávajúceho pizzu na vykonaní tohto minimálneho spracovania údajov.

Scenár č. 2: cielená reklama na rovnakú špeciálnu ponuku

Kontext je rovnaký, ale tentoraz reťazec predávajúci pizzu uchováva nielen Claudiinu adresu a údaje o kreditnej karte, ale aj jej nedávnu históriu objednávok (za posledné tri roky). Nákupná história je okrem toho skombinovaná s údajmi zo supermarketu, kde Claudia nakupuje online a ktorý prevádzkuje rovnaká spoločnosť ako reťazec predávajúci pizzu. Reťazec predávajúci pizzu poskytuje Claudii špeciálne ponuky a cielenú reklamu na základe jej histórii objednávok dvoch rôznych služieb. Dostáva reklamy a špeciálne ponuky online a aj offline, normálnou poštou, emailom a umiestnením na webovej lokalite spoločnosti, ako aj na webových lokalitách viacerých vybraných partnerov (keď prístupuje na tieto lokality na svojom počítači alebo cez svoj mobilný telefón). Sledovaná je aj jej história prehliadania (kliknutia). Prostredníctvom mobilného telefónu sa sledujú tiež údaje o jej polohe. Analytický softvér spracúva údaje a predpovedá jej preferencie a čas a miesta, keď najpravdepodobnejšie urobí veľký nákup, bude ochotná zaplatiť vyššiu cenu, bude ovplyvniteľná špeciálnou zľavou alebo keď má najväčšiu chuť na svoje obľúbené zákusky alebo hotové jedlá⁶⁸. Claudiu veľmi otravujú neodbytné reklamy objavujúce sa na jej mobilnom telefóne, keď chce zistiť časy odchodov autobusov na ceste domov, v ktorých je reklama na najnovšie ponuky na jedlá na odnesenie so sebou, ktorým chce odolať. Nepodarilo sa jej nájsť užívateľsky prístupné informácie o jednoduchom spôsobe, ako vypnúť tieto reklamy, hoci spoločnosť tvrdí, že majú zavedený mechanizmus na zrušenie fungujúci v celom odvetví. Prekvapilo ju tiež, keď zistila, že keď sa presťahovala do menej zámožnej štvrte, už nedostávala svoje špeciálne ponuky. Viedlo to približne k 10 % nárastu jej mesačných nákladov na potraviny. Kamarát, ktorý sa lepšie vyzná v technológiách, jej ukázal niekoľko dohadov v online blogu, že supermarket účtuje viac za objednávky zo zlých štvrtí z dôvodov štatisticky vyššieho rizika podvodu s kreditnými kartami v týchto prípadoch. Spoločnosť sa nevyjadřila a uviedla, že ich politika zliav a algoritmus, ktorý používajú na určovanie cien, sú chránené a nemožno ich zverejniť.

Stručná analýza: údaje a kontext sú aj naďalej pomerne nevinné. Rozsah zhromažďovania údajov a postupy používané na ovplyvnenie Claudie (vrátane rôznych sledovacích postupov, predpokladaných časoch a miestach chute na jedlo a skutočnosti, že Claudia v týchto chvíľach najľahšie podľahne pokušeniu) sú však faktory, ktoré sa musia zobrať do úvahy pri posudzovaní vplyvu spracovania. Nedostatočná transparentnosť týkajúca sa logiky spracovania údajov zo strany spoločnosti, ktorá mohla viesť k *de facto* cenovej diskriminácii na základe miesta zadania objednávky a významný možný finančný vplyv na zákazníka v konečnom dôsledku menia vyváženosť aj v pomerne nevinnom kontexte potravín na donášku a nákupu potravín. Namiesto toho, že ponúkli len možnosť na zrušenie takéhoto vypracúvania profilov a cielenej reklamy, by bol potrebný informovaný súhlas podľa článku 7 písm. a), ale aj podľa článku 5 ods. 3 smernice súkromí a elektronických komunikáciách. V dôsledku toho by sa nemalo vychádzať z článku 7 písm. f) ako právneho dôvodu na spracovanie.

⁶⁸ Pozri napríklad <http://www.stanfordlawreview.org/online/privacy-and-big-data/consumer-subject-review-boards>: „Z posledného výskumu vyplýva, že sila vôle je obmedzený zdroj, ktorý možno v priebehu času vyčerpať alebo znovu doplniť.[10] Predstavte si, že obavy o obezitu vedú spotrebiteľa k tomu, že sa pokúša odolať svojmu obľúbenému rýchlemu občerstveniu. Ukáže sa, že sú časy a miesta, keď to nedokáže. Veľké množstvo údajov môže predávajúcim pomôcť pochopiť, ako a kedy presne oslovit' tohto spotrebiteľa, keď je najzraniteľnejší – najmä vo svete nepretržitého bežania obrazoviek, kedy dokonca aj naše zariadenia vedia predávať.“

Scenár č. 3: využívanie objednávok na potraviny na upravenie platby za zdravotné poistenie

Režazec predávajúci pizzu predá údaje o Claudiiných zvykoch týkajúcich sa konzumácie pizze vrátane času a povahy objednávok potravín poisťovacej spoločnosti, ktorá ich používa na upravenie platieb za zdravotné poistenie.

Stručná analýza: spoločnosť poskytujúca zdravotné poistenie môže mať legitímny záujem – v miere, v akej to uplatniteľné predpisy povoľujú – na posúdení zdravotných rizík svojich zákazníkov a účtovať rôzne poistné podľa rôznych rizík. Spôsob, akým sa údaje zhromažďujú, a rozsah zhromažďovania údajov sú však samé osebe neprimerané. Rozumne uvažujúca osoba v Claudiinej situácii by pravdepodobne neočakávala, že informácie o jej konzumácii pizze sa použijú na výpočet platieb za jej zdravotné poistenie.

Okrem neprimeranej povahy vytvárania profilov a možných nepresných záverov (pizza mohla byť objednaná pre inú osobu) prispieva záver o citlivých údajoch (údaje o zdraví) zo zdanlivo neškodných údajov (objednávky na donášku jedla domov) k väčšej váhe záujmov a práv dotknutej osoby. Na záver, spracovanie má tiež významný finančný vplyv na Claudiu.

Keď sa zoberie všetko do úvahy, v tomto konkrétnom prípade záujmy a práva dotknutej osoby prevažujú nad legitímnymi záujmami spoločnosti poskytujúcej zdravotné poistenie. V dôsledku toho by sa nemalo vychádzať z článku 7 písm. f) ako právneho dôvodu na spracovanie. Tiež je otázne, či by sa vzhľadom na neprimeraný rozsah zhromažďovania údajov ako právny dôvod mohol použiť článok 7 písm. a), k čomu pravdepodobne prispievajú aj ďalšie osobitné obmedzenia vyplývajúce z vnútroštátnych právnych predpisov.

Uvedené scenáre a možné ďalšie obmeny, keď sa pridajú ďalšie prvky, poukazujú na to, že potrebný je obmedzený počet hlavných faktorov, ktoré môžu pomôcť zacieliť posúdenie, ako aj na to, že je potrebný pragmatický prístup, ktorý umožňuje využitie praktických domniek („nepísaných pravidiel“) založených hlavne na tom, čo by rozumná osoba považovala za prijateľné v daných okolnostiach („primerané očakávania“), a založených na dôsledkoch činnosti spracovania údajov na dotknuté osoby („vplyv“).

III.3.4. Hlavné faktory, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri porovnávacom teste

Členské štáty vypracovali viacero užitočných faktorov, ktoré je potrebné zobrať do úvahy v porovnávacom teste. Tieto faktory sa analyzujú v tomto oddiele v týchto štyroch hlavných častiach: a) posúdenie legitímneho záujmu prevádzkovateľa; b) vplyv na dotknuté osoby; c) dočasná rovnováha a d) doplňujúce ochranné opatrenia, ktoré prevádzkovateľ uplatňuje na zamedzenie prílišnému vplyvu na dotknuté osoby⁶⁹.

Pri vykonaní porovnávacieho testu je v prvom rade dôležité zobrať do úvahy povahu a zdroj legitímnych záujmov na jednej strane a vplyv na dotknuté osoby na druhej strane. V tomto posúdení by sa už mali zohľadniť opatrenia, ktoré prevádzkovateľ plánuje prijať na dodržiavanie smernice (napríklad na zabezpečenie obmedzenia účelu a proporcionality podľa článku 6 alebo na poskytnutie informácií dotknutým osobám podľa článkov 10 a 11).

⁶⁹ Z dôvodu ich dôležitosti sa niektoré osobitné otázky týkajúce sa ochranných opatrení skúmajú v samostatnej časti v oddieloch III.3.5 a III.3.6.

Po analýze a vzájomnom porovnaní týchto dvoch strán možno určiť dočasnú „proporcionalitu“. Keď výsledok posúdenia ešte vyvoláva pochybnosti, ďalším krokom bude posúdenie, či by sa pridaním ďalších ochranných opatrení, ktorými by sa zvýšila ochrana dotknutej osoby, nezmenila rovnováha a spracovanie by sa stalo legitímne.

a) Posúdenie legitímneho záujmu prevádzkovateľa

Keďže pojem legitímnych záujmov je pomerne široký, ako je vysvetlené skôr v texte v oddiele III.3.1, ich povaha zohráva rozhodujúcu úlohu, keď ide o porovnanie záujmov s právami a záujmami dotknutých osôb. Hoci je nemožné posúdiť hodnotu všetkých možných legitímnych záujmov, je možné poskytnúť určité usmernenie. Ako už bolo uvedené, takýto záujem môže siahať od bezvýznamného po závažný, môže byť jasný alebo rozporuplný.

i) Výkon základných práv

Spomedzi základných práv a slobôd ustanovených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“)⁷⁰ a v Európskom dohovore o ľudských právach (ďalej len „EDĽP“) môžu byť viaceré v rozpore s právom na súkromie a právom na ochranu osobných údajov, ako sú napríklad sloboda prejavu a právo na informácie⁷¹, sloboda umenia a vedeckého bádania⁷², právo na prístup k dokumentom⁷³, ako aj napríklad právo na slobodu a bezpečnosť⁷⁴, sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania⁷⁵, sloboda podnikania⁷⁶, vlastnícke právo⁷⁷, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces⁷⁸ alebo prezumpcia nevinny a právo na obhajobu⁷⁹.

Aby prevážil legitímny záujem prevádzkovateľa, spracovanie údajov musí byť pre výkon dotknutého základného práva „nevyhnutné“ a „proporcionálne“.

Na názornosť: v závislosti od faktov prípadu môže byť naozaj nevyhnutné a proporcionálne, aby noviny uverejnili určité usvedčujúce informácie o výdavkoch vládneho úradníka na vysokej úrovni, ktorý je zapletený do údajného korupčného škandálu. Na druhej strane by však médiá nemali mať všeobecné povolenie uverejňovať akékoľvek irelevantné informácie o súkromnom živote známych osobností. Z týchto a podobných prípadov typicky vyplývajú pre posúdenie zložité otázky a pri pomoci usmerniť posúdenie môžu zohrávať dôležitú úlohu

⁷⁰ Ustanovenia charty sú určené pre inštitúcie a orgány EÚ, pričom sa náležite zohľadňuje zásada subsidiarity, a vnútroštátne orgány, len ak vykonávajú právo EÚ.

⁷¹ Článok 11 charty a článok 10 EDĽP.

⁷² Článok 13 charty a články 9 a 10 EDĽP.

⁷³ Článok 42 charty. „Každý občan Únie, ako aj každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, má právo na prístup k dokumentom inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie bez ohľadu na ich nosič.“ Vo viacerých členských štátoch existujú podobné práva na prístup, pokiaľ ide o dokumenty držané verejnými orgánmi v týchto členských štátoch.

⁷⁴ Článok 6 charty a článok 5 EDĽP.

⁷⁵ Článok 10 charty a článok 9 EDĽP.

⁷⁶ Článok 16 charty.

⁷⁷ Článok 17 charty a článok 1 protokolu č. 1 k EDĽP.

⁷⁸ Článok 47 charty a článok 6 EDĽP.

⁷⁹ Článok 48 charty a články 6 a 13 EDĽP.

osobitná legislatíva, judikatúra, právna veda, usmernenia, ako aj kódexy správania a iné formálne či menej formálne normy⁸⁰.

V tejto súvislosti môžu v náležitých prípadoch zohrávať dôležitú úlohu aj doplňujúce ochranné opatrenia, ktoré môžu tiež pomôcť určiť, koho záujmy/práva a slobody prevažujú.

ii) Verejné záujmy/záujmy širšieho spoločenstva

Prevádzkovateľ sa môže v niektorých prípadoch chcieť odvolávať na verejný záujem alebo na záujem širšieho spoločenstva (bez ohľadu na to, či je ustanovený vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo nariadeniach). Napríklad charitatívna organizácia môže spracúvať osobné údaje na účely lekárskeho výskumu alebo nezisková organizácia na zvýšenie informovanosti o korupcii vlády.

Môže sa tiež vyskytnúť prípad, že súkromný obchodný záujem spoločnosti sa v určitej miere zhoduje s verejným záujmom. Môže to byť napríklad pri boji proti finančným podvodom alebo inému podvodnému využívaniu služieb⁸¹. Poskytovateľ služieb môže mať legitímny obchodný záujem na zabezpečení toho, aby jeho zákazníci nezneužívali služby (alebo nemohli získať služby bez zaplatenia), a zároveň zákazníci spoločnosti, daňovníci a všeobecná verejnosť majú takisto legitímny záujem na zabezpečení toho, aby sa odrádzalo od podvodných činností a aby sa tieto činnosti odhalili v prípade ich spáchania.

Skutočnosť, že prevádzkovateľ koná nielen vo svojom vlastnom legitímnom (napr. obchodnom) záujme, ale aj v záujmoch širšieho spoločenstva, môže v skutočnosti pridať váhu tomuto jeho záujmu. Čím závažnejší je verejný záujem alebo záujem širšieho spoločenstva a čím jasnejšie spoločenstvo a dotknuté osoby uznávajú a očakávajú, že prevádzkovateľ môže konať a spracúvať údaje na sledovanie týchto záujmov, tým väčšiu váhu bude mať tento legitímny záujem.

Na druhej strane by sa súkromné presadzovanie práva nemalo využívať na legitimizáciu intruzívnych postupov, ktoré by v prípade, žeby ich vykonávala vládna organizácia, boli zakázané podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva z dôvodov, že činnosti verejného orgánu by zasahovali do súkromia dotknutých osôb bez toho, žeby vyhovovali prísnemu testu stanovenému v článku 8 ods. 2 EDLP.

⁸⁰ Pokiaľ ide o kritériá, ktoré možno použiť v prípadoch týkajúcich sa slobody prejavu, užitočné usmernenie poskytuje aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Pozri napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hannover/Nemecko (č. 2) zo 7. februára 2012, najmä body 95 – 126. Takisto treba zohľadniť, že v článku 9 smernice (pod nadpisom *Spracovanie osobných údajov a sloboda prejavu*) sa členským štátom povoľuje vykonať „opatrenia pre výnimky a odchýlky z [určitých ustanovení smernice] pre spracovanie osobných údajov, vykonávané výlučne na žurnalistické účely alebo účely umeleckého alebo literárneho vyjadrenia, iba vtedy, ak sú nevyhnutné pre uvedenie práva na súkromie do súladu s nariadeniami, ktorými sa riadi sloboda prejavu.“

⁸¹ Pozri napríklad „Príklad 21: Údaje z inteligentných meracích zariadení využívané na odhalenie podvodného využívania energie“ na strane 67 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9).

iii) Iné legitímne záujmy

Ako už bolo opísané v oddiele III.2, kontext, v ktorom vzniká legitímny záujem, sa v niektorých prípadoch môže podobat' jednému z kontextov, v ktorých sa môžu uplatňovať niektoré iné právne dôvody, najmä právne dôvody článku 7 písm. b) (zmluva), článku 7 písm. c) (právny záväzok) alebo článku 7 písm. e) (verejná úloha). Napríklad činnosť spracovania údajov nemusí byť striktne nevyhnutná, stále však môže byť významná pre vykonávanie zmluvy – alebo v právnych predpisoch môže byť povolené spracovanie určitých údajov, ale nevyžaduje sa. Ako sme videli, nemusí byť vždy jednoduché nakresliť jasnú deliacu čiaru medzi jednotlivými dôvodmi, o to je však dôležitejšie zahrnúť do analýzy porovnávací test podľa článku 7 písm. f).

V tomto prípade, ako aj vo všetkých iných možných prípadoch, ktoré doteraz neboli spomenuté, čím závažnejší je záujem prevádzkovateľa a čím jasnejšie širšie spoločenstvo uznáva a očakáva, že prevádzkovateľ môže konať a spracúvať údaje na sledovanie tohto záujmu, tým väčšiu váhu má tento legitímny záujem⁸². Tak sa dostávame k ďalšiemu, všeobecnejšiemu bodu.

iv) Právne a kultúrne/spoločenské uznanie legitímnosti záujmov

Vo všetkých spomenutých situáciách je určite tiež dôležité, či je v právnych predpisoch EÚ alebo v právnych predpisoch členského štátu prevádzkovateľovi konkrétne povolené (alebo či sa dokonca nevyžaduje), že môže podniknúť kroky na sledovanie príslušného verejného alebo súkromného záujmu. Relevantná je aj existencia akéhokoľvek riadne prijatého, nezáväzného usmernenia, ktoré vydali úradné orgány, ako sú napríklad regulačné agentúry, a v ktorých podporujú prevádzkovateľov, aby spracúvali údaje na sledovanie príslušného záujmu.

Dodržiavanie akéhokoľvek nezáväzného usmernenia poskytnutého orgánmi na ochranu údajov alebo inými náležitými orgánmi, pokiaľ ide o postupy spracúvania údajov, pravdepodobne tiež podporí priaznivé posúdenie záujmov. Kultúrne a spoločenské očakávania, aj keď nie sú priamo vyjadrené v legislatívnych alebo regulačných nástrojoch, môžu takisto zohrávať úlohu a môžu pomôcť zvýšiť váhu záujmov.

Čím jasnejšie sa v právnych predpisoch, v iných regulačných nástrojoch – bez ohľadu na to, či sú pre prevádzkovateľa záväzné, alebo nie – alebo aj všeobecne v kultúre daného spoločenstva bez osobitného právneho základu uznáva, že prevádzkovatelia môžu prijať opatrenia a spracúvať údaje na sledovanie určitého záujmu, tým väčšiu váhu má tento legitímny záujem v porovnávacom teste⁸³.

⁸² V posúdení sa, samozrejme, musí zohľadniť aj zváženie novej ujmy, ktorú by prevádzkovateľ, tretia strana alebo širšie spoločenstvo utrpeli, ak by sa údaje nespracovali.

⁸³ Tento záujem sa však nemôže využiť na oprávnenie intruzívnych postupov, ktoré by inak nevyhoveli testu stanovenému v článku 8 ods. 2 EDEP.

b) Vplyv na dotknuté osoby

Keď sa pozrieme na druhú stranu váh, rozhodujúcim kritériom je vplyv spracovania na záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby. V prvom nasledujúcom pododdieloch sa všeobecne opisuje, ako posudzovať vplyv na dotknutú osobu.

V tejto súvislosti môžu byť užitočné viaceré prvky, ktoré sa analyzujú v ďalších pododdieloch, vrátane povahy osobných údajov, spôsobu, akým sa údaje spracúvajú, primeraných očakávaní dotknutých osôb a postavenia prevádzkovateľa a dotknutej osoby. V krátkosti tiež opíšeme otázky týkajúce sa možných zdrojov rizika, ktoré môže viesť k vplyvu na príslušné dotknuté osoby, závažnosť akýchkoľvek vplyvov na dotknuté osoby a pravdepodobnosť uskutočnenia týchto vplyvov.

i) Posúdenie vplyvu

Pri posúdení vplyvu⁸⁴ spracovania by sa mali zohľadniť pozitívne a aj negatívne dôsledky. Medzi ne môžu patriť možné budúce rozhodnutia alebo činnosti tretích strán a situácie, keď môže spracovanie viesť k vylúčeniu jednotlivcov alebo k ich diskriminácii, ohováraniu alebo všeobecnejšie k situáciám, keď existuje riziko poškodenia dobrej povesti, vyjednávacej sily alebo autonómie dotknutej osoby.

Okrem negatívnych výsledkov, ktoré možno jasne predvídať, sa musia zohľadniť aj všeobecnejšie emočné vplyvy, ako napríklad podráždenie, strach a stres, ktoré môžu vyplývať z toho, že dotknutá osoba stratila kontrolu nad osobnými informáciami alebo si uvedomila, že tieto informácie boli alebo môžu byť zneužitá alebo spreneverená – napríklad odhalením na internete. Takisto sa musí náležite zohľadniť negatívny účinok na chránené správanie, ako sú sloboda výskumu alebo sloboda prejavu, ktorý môže vyplývať z nepretržitého monitorovania/sledovania.

Pracovná skupina zdôrazňuje, že je veľmi dôležité chápať, že relevantný „vplyv“ je omnoho širší pojem ako ujma alebo poškodenie jednej alebo viacerých konkrétnych dotknutých osôb. „Vplyv“ v zmysle, v akom sa používa v tomto stanovisku, zahŕňa akékoľvek možné (potenciálne alebo skutočné) dôsledky spracovania údajov. V záujme jasnosti tiež zdôrazňujeme, že tento pojem nesúvisí s pojmom porušenia ochrany údajov a má omnoho širší rozsah ako vplyv, ktorý môže vyplývať z porušenia ochrany údajov. Pojem dopad, ako sa používa tu, zahŕňa skôr rôzne spôsoby, akými môže byť jednotliviec ovplyvnený – pozitívne alebo negatívne – spracovaním jeho osobných údajov⁸⁵.

⁸⁴ Toto posúdenie vplyvu sa musí chápať v kontexte článku 7 písm. f). Inými slovami, nemyslíme tým „analýzu rizík“ ani „posúdenie vplyvu na ochranu údajov“ v zmysle navrhovaného nariadenia (články 33 a 34) a rôznych pozmeňujúcich návrhov Výboru LIBE. Otázka, aká metodika sa má použiť pri „analýze rizika“ alebo pri „posúdení vplyvu na ochranu údajov“, presahuje rozsah tohto stanoviska. Na druhej strane netreba zabudnúť na to, že – tak či tak – analýza vplyvu podľa článku 7 písm. f) môže byť dôležitou súčasťou každého „posúdenia rizika“ alebo „posúdenia vplyvu na ochranu údajov“ a môže tiež pomôcť identifikovať situácie, keď by sa mali vykonať konzultácie s orgánom pre ochranu údajov.

⁸⁵ Vždy sa musí náležite vziať do úvahy napríklad riziko finančných škôd, ak sa porušením ochrany údajov uvoľnia finančné informácie, ktoré mali byť v bezpečnom prostredí, čo nakoniec vedie ku krádeži identity alebo k iným formám podvodu, alebo riziko osobného zranenia, bolesti, utrpenia a straty pohody, ktoré môžu v konečnom dôsledku vyplývať napríklad z nepovolenej zmeny lekárskeho záznamu a následnej nesprávnej liečby pacienta, hoci to vôbec nie je obmedzené na situácie v rámci rozsahu pôsobnosti článku 7 písm. f). Takéto riziká pritom nie sú jediné, ktoré sa musia zohľadniť pri posúdení vplyvu v zmysle článku 7 písm. f).

Tiež je dôležité pochopiť, že často súbor súvisiacich a nesúvisiacich činností môže kumulatívne viesť v konečnom dôsledku k negatívnemu vplyvu na dotknutú osobu a môže byť ťažké určiť, ktorá činnosť spracovania ktorým prevádzkovateľom zohrávala úlohu v negatívnom dopade.

Keďže pre dotknuté osoby je v takýchto situáciách často ťažké začať konanie o náhradu utrpenej ujmy alebo škody, aj keď ich samotný účinok je veľmi zjavný, je veľmi dôležité zamerať sa na prevenciu a zabezpečiť, aby sa údaje mohli spracúvať len za podmienky, že nezahŕňajú žiadne riziko alebo veľmi malé riziko prílišného negatívneho vplyvu na záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby.

Pri posúdení vplyvu môžu byť v určitej miere nápomocné terminológia a metodika tradičného posúdenia rizika, a preto ďalej v texte stručne vyzdvihneme niektoré prvky tejto metodiky. Komplexná metodika posudzovania vplyvu – v zmysle článku 7 písm. f) alebo všeobecnejšie – by však presahovala rozsah tohto stanoviska.

V tejto súvislosti, ako aj v iných prípadoch, je dôležité určiť zdroje možných vplyvov na dotknuté osoby.

Pravdepodobnosť, že riziko sa zhmotní, je jedným z prvkov, ktoré sa musia zobrať do úvahy. Napríklad prístup na internet, výmeny údajov s lokalitami mimo EÚ, prepojenia s inými systémami a vysoký stupeň heterogenity alebo variability systému môžu predstavovať zraniteľné miesta, ktoré by hackeri mohli zneužiť. U tohto rizikového zdroja je pomerne vysoká pravdepodobnosť, že sa uskutoční riziko spreneverenia údajov. Naopak, u homogénneho, stabilného systému, ktorý nemá žiadne prepojenia a je odpojený od internetu, je omnoho menšia pravdepodobnosť spreneverenia údajov.

Ďalším prvkom posúdenia rizika je závažnosť dôsledkov zhmotneného rizika. Táto závažnosť sa pohybuje od nízkej úrovne (ako nepríjemná nutnosť opäť zadať stratené osobné kontaktné údaje, ktoré prevádzkovateľ stratil) po veľmi vysokú úroveň (napríklad straty na životoch, ak sa údaje o tom, kde sa nachádzajú osoby, dostanú do rúk zločincov, alebo pri odpojení zdroja energie na diaľku prostredníctvom inteligentných meracích zariadení v kritických podmienkach z hľadiska počasia alebo zdravotného stavu osôb).

Obidva tieto kľúčové prvky – pravdepodobnosť zhmotnenia rizika na jednej strane a závažnosť dôsledkov na druhej strane – prispievajú k celkovému posúdeniu možného dopadu.

Na záver treba pripomenúť, že používanie tejto metodiky na posúdenie vplyvu podľa článku 7 písm. f) nesmie viesť k mechanickému a čisto kvantitatívnemu posúdeniu. V tradičných scenároch posudzovania rizika sa pri „závažnosti“ môže zohľadniť počet potenciálne dotknutých jednotlivcov. V každom prípade sa nesmie zabudnúť na to, že spracovanie osobných údajov, ktoré má vplyv na menšinu dotknutých osôb – alebo dokonca iba na jednu osobu –, si aj tak vyžaduje veľmi dôkladnú analýzu, najmä ak môže byť takýto vplyv na dotknutého jednotlivca významný.

ii) Povaha údajov

Najprv je dôležité posúdiť, či spracovanie zahŕňa citlivé údaje, či už preto, že patria do osobitných kategórií údajov podľa článku 8 smernice, alebo z iných dôvodov, ako v prípade biometrických údajov, genetických informácií, údajov o komunikácii, údajov o polohe a iných druhov osobných informácií, ktoré si vyžadujú osobitnú ochranu⁸⁶.

Na znázornenie uvedieme, že podľa názoru pracovnej skupiny sa využívanie biometrických údajov z dôvodu požiadaviek všeobecnej bezpečnosti majetku alebo jednotlivcov spravidla považuje za legitímny záujem, nad ktorým prevažujú záujmy alebo základné práva a slobody dotknutých osôb. Na druhej strane sa biometrické údaje, ako sú odtlačky prstov a/alebo dúhovka, môžu použiť pre bezpečnosť oblasti s vysokým rizikom, ako je laboratórium, v ktorom sa skúmajú nebezpečné vírusy, za podmienky, že prevádzkovateľ preukázal konkrétne dôkazy o značnom riziku⁸⁷.

Všeobecne možno povedať, že čím citlivejšie sú dotknuté informácie, tým väčšie dôsledky môžu nastať pre dotknutú osobu. To však neznamená, že údaje, ktoré sa môžu zdať neškodné alebo sú neškodné, sa môžu voľne spracúvať na základe článku 7 písm. f). Aj takéto údaje môžu mať v závislosti od spôsobu, akým sa spracúvajú, v skutočnosti významný vplyv na jednotlivcov, ako bude ukázané v pododdieli iii) ďalej v texte.

V tejto súvislosti môže byť dôležité, či dotknutá osoba alebo tretie strany už verejne sprístupnili údaje. V prvom rade tu je potrebné zdôrazniť, že osobné údaje, ak boli verejne sprístupnené, sa naďalej považujú za osobné údaje, a preto sú na ich spracovanie naďalej potrebné ochranné opatrenia⁸⁸. Neexistuje žiadne paušálne povolenie opätovne využívať a ďalej spracúvať verejne dostupné údaje podľa článku 7 písm. f).

Vzhľadom na uvedené, skutočnosť, že osobné údaje sú verejne dostupné, sa môže v posúdení zohľadniť ako jeden z faktorov, najmä ak sa zverejnenie vykonalo s primeraným očakávaním ďalšieho využívania údajov na určité účely (napr. na výskumné účely alebo na účely týkajúce sa transparentnosti a zodpovednosti).

iii) Spôsob, akým sa údaje spracúvajú

Posúdenie vplyvu v širšom zmysle môže zahŕňať zváženie, či sú údaje zverejnené alebo inak sprístupnené veľkému počtu osôb, alebo či sa spracúvajú veľké objemy osobných údajov alebo sa kombinujú s inými údajmi (napr. v prípade vytvárania profilov, na komerčné účely,

⁸⁶ Biometrické údaje a genetické informácie sa v návrhu Komisie nariadenia o ochrane údajov v znení pozmeňujúcich návrhov navrhnutých výborom LIBE považujú za osobitné kategórie údajov. Pozri pozmeňujúci návrh 103 k článku 9 v záverečnej správe výboru LIBE. Pokiaľ ide o vzťah medzi článkami 7 a 8 smernice 95/46/ES, pozri oddiel II.1.2 skôr v texte na stranách 14 – 15.

⁸⁷ Pozri stanovisko 3/2012 pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 k vývoju v oblasti biometrických technológií (WP193). Ako ďalší názorný príklad pracovná skupina vo svojom stanovisku 4/2009 k Svetovej antidopingovej agentúre (uvedenom v poznámke pod čiarou č. 32) zdôraznila, že článok 7 písm. f) vzhľadom na závažnosť zásahu do súkromia nie je platný dôvod na spracovanie lekárskeho údajov a údajov týkajúcich sa priestupkov v rámci antidopingových vyšetrení. Spracovanie údajov by malo byť upravené v právnych predpisoch a malo by spĺňať požiadavky článku 8 ods. 4 alebo ods. 5 smernice.

⁸⁸ Pozri stanovisko pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedené v poznámke pod čiarou č. 9) a stanovisko pracovnej skupiny 6/2013 k otvorenému prístupu k údajom a k opätovnému využívaniu informácií vo verejnom sektore, prijaté 5. júna 2013 (WP207).

na účely presadzovania práva alebo na iné účely). Zdanlivo neškodné údaje, ak sa spracúvajú vo veľkom rozsahu a kombinujú s inými údajmi, môžu viesť k záverom o citlivejších údajoch, ako je ukázané v scenári č. 3 skôr v texte, v ktorom je znázornený vzťah medzi zvykmi konzumácie pizze a platbami za zdravotné poistenie.

Okrem toho, že môže takáto analýza potenciálne viesť k spracovaniu citlivejších údajov, môže viesť aj k nezvyčajným, neočakávaným a niekedy aj nepresným predpovediam, napríklad v súvislosti so správaním alebo povahou dotknutých jednotlivcov. V závislosti od povahy a vplyvu týchto predpovedí to môže mať veľký zásah do súkromia jednotlivca⁸⁹.

Pracovná skupina tiež v predchádzajúcom stanovisku poukázala na riziká typické pre určité bezpečnostné riešenia (vrátane bezpečnostných brán, antivírusového a antispamového softvéru), keďže môžu viesť k rozsiahlemu využívaniu hĺbkovej kontroly balíkov údajov, čo môže mať významný vplyv na porovnanie práv⁹⁰.

Vo všeobecnosti platí, že čím môže byť vplyv spracovania negatívnejší alebo neistejší, tým nepravdepodobnejšie je, že spracovanie sa v porovnávacom teste bude považovať za legitímne. V tejto súvislosti je relevantným prvkom na zváženie určite dostupnosť alternatívnych metód na dosiahnutie cieľov sledovaných prevádzkovateľom, ktoré majú menej negatívny vplyv na dotknutú osobu. V náležitých prípadoch sa posúdenie vplyvu na ochranu súkromia a údajov môže použiť na určenie toho, či existuje takáto možnosť.

iv) Primerané očakávania dotknutej osoby

V tejto súvislosti sú veľmi dôležité aj primerané očakávania dotknutej osoby, pokiaľ ide o využitie a zverejnenie údajov. Ako je zdôraznené v súvislosti s analýzou zásady obmedzenia účelu⁹¹, dôležité je zvážiť, či by postavenie prevádzkovateľa⁹², povaha vzťahu alebo poskytovanej služby⁹³ či uplatniteľné právne alebo zmluvné záväzky (alebo iné prísluby dané v čase zhromažďovania) mohli spôsobiť vznik primeraných očakávaní prísnejšej dôvernosti a prísnejších obmedzení ďalšieho použitia. Vo všeobecnosti možno povedať, že čím sú podmienky zhromažďovania konkrétnejšie a obmedzujúcejšie, tým viac obmedzení sa bude pravdepodobne vzťahovať na používanie. Aj tu je potrebné vziať do úvahy faktický kontext a nespoliehať sa len na text uvedený malým písmom.

v) Postavenie prevádzkovateľa a dotknutej osoby

Pri posudzovaní vplyvu spracovania je tiež dôležité postavenie dotknutej osoby a prevádzkovateľa. V závislosti od toho, či je prevádzkovateľ jednotlivec alebo malá organizácia, veľká nadnárodná spoločnosť či orgán verejného sektora, a od konkrétnych

⁸⁹ Pozri oddiel III.2.5 a prílohu 2 (Hromadné údaje a otvorený prístup k údajom) stanoviska k obmedzeniu účelu (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9).

⁹⁰ Pozri oddiel 3.1 stanoviska pracovnej skupiny 1/2009 k návrhom, ktorými sa mení a dopĺňa smernica 2002/58/ES, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (WP 159).

⁹¹ Pozri strany 24 – 25 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9).

⁹² Ako napríklad advokát alebo lekár.

⁹³ Ako napríklad služby cloud computingu na riadenie osobných dokumentov, emailové služby, denníky, elektronické čítačky vybavené funkciou poznámok a rôzne aplikácie, v ktorých sa robia záznamy zo života (typu life-logging) a ktoré môžu obsahovať veľmi osobné informácie.

okolností môže byť jeho postavenie vo vzťahu k dotknutej osobe viac alebo menej dominantné. Veľká nadnárodná spoločnosť môže mať napríklad viac zdrojov a väčšiu vyjednávaciu silu ako individuálna dotknutá osoba, a preto môže byť v lepšej pozícii, aby dotknutej osobe uložila niečo, o čom sa domnieva, že je v jej „legitímnom záujme“. O to väčšiu úlohu to môže zohrávať, ak má spoločnosť dominantné postavenie na trhu. Ak sa to ponechá nekontrolované, môže to byť na úkor individuálnych dotknutých osôb. Tak ako právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľov a hospodárskej súťaže pomáhajú zabezpečiť, aby sa táto sila nezneužívala, aj právne predpisy na ochranu údajov môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečení toho, aby práva a záujmy dotknutých osôb neboli príliš poškodzované.

Na druhej strane je dôležité aj postavenie dotknutej osoby. Porovnávací test by sa síce v zásade mal vykonať vo vzťahu k priemernému jednotlivcovi, osobitné situácie však môžu viesť k prístupu prispôbenému danému prípadu: napríklad je dôležité zvážiť, či je dotknutá osoba dieťa⁹⁴ alebo inak patrí do zraniteľnejšej časti populácie, ktorá si vyžaduje osobitnú ochranu, ako napríklad ľudia s duševným ochorením, žiadatelia o azyl alebo starší ľudia. Určite je dôležitá aj otázka, či je dotknutá osoba zamestnanec, študent, pacient alebo či existuje iná nerovnováha vo vzťahu medzi postavením dotknutej osoby a postavením prevádzkovateľa. Dôležité je posúdiť účinok skutočného spracovania na konkrétnych jednotlivcov.

Na záver je dôležité zdôrazniť, že nie každý negatívny vplyv na dotknuté osoby má v porovnávacom teste rovnakú váhu. Zámerom porovnávacieho testu stanoveného v článku 7 písm. f) nie je zamedziť akémukoľvek negatívne vplyvu na dotknutú osobu. Jeho zámer je skôr zamedziť neprimeranému vplyvu. To je zásadný rozdiel. Napríklad zverejnenie dobre prešetrovaného a štruktúrovaného novinového článku o údajnej vládnej korupcii môže poškodiť dobrú povesť zúčastnených vládnych úradníkov a môže viesť k závažným dôsledkom vrátane straty dobrej povesti, straty vo voľbách alebo uväznenie, aj tak však môže mať právny základ založený na článku 7 písm. f)⁹⁵

c) Dočasná rovnováha

Pri porovnávaní dotknutých záujmov a práv opísanom skôr v texte prispievajú opatrenia prijaté prevádzkovateľom na dodržiavanie jeho všeobecných záväzkov vyplývajúcich zo smernice vrátane z hľadiska proporcionality a transparentnosti vo veľkej miere k zabezpečeniu toho, aby prevádzkovateľ splňal požiadavky stanovené v článku 7 písm. f). Úplné dodržiavanie by malo znamenať, že sa zníži vplyv na jednotlivcov, že bude *menšia pravdepodobnosť* zásahu do záujmov alebo základných práv a slobôd dotknutých osôb, a preto bude *pravdepodobnejšie*, že prevádzkovateľ bude môcť vychádzať z článku 7 písm. f). To by malo viesť prevádzkovateľov k tomu, aby lepšie dodržiavali všetky horizontálne ustanovenia smernice⁹⁶.

⁹⁴ Pozri stanovisko pracovnej skupiny 2/2009 k ochrane osobných údajov detí (Všeobecné usmernenia a osobitný prípad škôl), prijaté 11. februára 2009 (WP 160). V tomto stanovisku sa trvá na osobitnej zraniteľnosti dieťaťa a v prípade, ak je dieťa zastúpené, na potrebe zohľadňovať najlepšie záujmy dieťaťa a nie záujmy jeho zástupcu.

⁹⁵ Ako je vysvetlené skôr v texte, musia sa zohľadniť aj akékoľvek náležité odchýlky na spracovanie na žurnalistické účely podľa článku 9 smernice.

⁹⁶ Pokiaľ ide o dôležitú úlohu „horizontálneho dodržiavania“, pozri tiež stranu 54 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu, uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9.

Neznamená to však, že dodržiavanie týchto horizontálnych ustanovení bude samé osebe vždy postačovať na zabezpečenie právneho základu článku 7 písm. f). Ak by to tak bolo, článok 7 písm. f) by bol zbytočný alebo by sa stal medzerou, ktorou by sa zrušil význam celého článku 7, v ktorom sa požaduje vhodný konkrétny právny základ na spracovanie.

Z tohto dôvodu je dôležité v rámci porovnávacieho testu vykonať ďalšie posúdenie v prípadoch, keď – na základe predbežnej analýzy – nie je jasné, ktorá strana prevažuje. Prevádzkovateľ môže zvážiť, či je možné zaviesť ďalšie opatrenia, ktoré presahujú predpisy horizontálnych ustanovení smernice a ktoré pomôžu znížiť prílišný vplyv spracovania na dotknuté osoby.

Medzi ďalšie opatrenia môže napríklad patriť poskytnutie jednoducho fungujúceho a prístupného mechanizmu, ktorý dotknutým osobám zabezpečí bezpodmienečnú možnosť rozhodnúť sa, aby sa ich údaje nespracúvali. Tieto ďalšie opatrenia môžu v niektorých (ale nie vo všetkých) prípadoch pomôcť zvýšiť váhu záujmov prevádzkovateľa a môžu pomôcť zaistiť, aby mohlo byť spracovanie založené na článku 7 písm. f), a zároveň bola zabezpečená ochrana práv a záujmov dotknutých osôb.

d) Ďalšie ochranné opatrenia prijaté prevádzkovateľom

Ako je vysvetlené skôr v texte, spôsob, akým prevádzkovateľ uplatňuje vhodné opatrenia, by v určitých situáciách mohol pomôcť zvýšiť váhu jeho záujmov. Či bude výsledok akceptovateľný, závisí od celkového posúdenia. Čím je vplyv na dotknutú osobu väčší, tým väčšia pozornosť by sa mala venovať príslušným ochranným opatreniam.

Medzi príklady príslušných opatrení môže okrem iného patriť prísne obmedzenie rozsahu zhromažďovaných údajov alebo okamžité vymazanie údajov po použití. Hoci niektoré z týchto opatrení už môžu byť povinné na základe smernice, často možno upravovať ich rozsah a ponechávajú priestor pre prevádzkovateľov na zabezpečenie lepšej ochrany dotknutých osôb. Prevádzkovateľ môže napríklad zhromažďovať menej údajov alebo môže poskytnúť doplňujúce informácie k informáciám, ktoré sú vyslovene uvedené v článkoch 10 a 11 smernice.

V niektorých prípadoch sa ochranné opatrenia v smernici nevyžadujú *výslovne*, v budúcnosti v navrhovanom nariadení to tak však môže byť, alebo sa môžu vyžadovať len v určitých situáciách, ako napríklad:

- technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa údaje nemohli použiť na prijímanie rozhodnutí alebo na iné činnosti vo vzťahu k jednotlivcom (tzv. funkčné oddelenie, ako to je často v prípade výskumu),
- rozsiahle využívanie techník na anonymizáciu,
- agregácia údajov,
- technológie na zlepšenie súkromia, ochrana súkromia už v štádiu návrhu, posudzovanie vplyvu na súkromie a ochranu údajov,
- väčšia transparentnosť,
- všeobecné a bezpodmienečné právo rozhodnúť sa pre nespracovanie údajov,
- prenosnosť údajov a súvisiace opatrenia na posilnenie postavenia dotknutých osôb.

Pracovná skupina konštatuje, že v súvislosti s niektorými hlavnými otázkami vrátane funkčného oddelenia a techník na anonymizáciu už je poskytnuté určité usmernenie v príslušných častiach jej stanovísk k obmedzeniu účelu, k otvorenému prístupu k údajom a k technikám na anonymizáciu⁹⁷.

Pokiaľ ide o pseudonymizáciu a šifrovanie, pracovná skupina by chcela zdôrazniť, že ak údaje nie sú priamo identifikovateľné, samé osebe to nemá vplyv na posúdenie legitímnosti spracovania: nemalo by sa považovať, že sa tým nelegitímne spracovanie stane legitímnym⁹⁸.

Pseudonymizácia a šifrovanie budú, podobne ako akékoľvek iné technické a organizačné opatrenia zavedené na ochranu osobných údajov, zároveň zohrávať úlohu pri hodnotení možného vplyvu spracovania na dotknutú osobu, takže v niektorých prípadoch môžu spôsobiť, že záujmy prevádzkovateľa budú prevažovať na záujmami dotknutej osoby. Používanie menej riskantných foriem spracovania osobných údajov (napr. osobné údaje sú počas uchovávanía alebo prenosu šifrované alebo osobné údaje sú menej priamo a ťažšie identifikovateľné) by malo všeobecne znamenať, že sa zníži pravdepodobnosť zásahu do záujmov alebo základných práv a slobôd dotknutých osôb.

V súvislosti s týmito ochrannými opatreniami – a celkovým posúdením rovnováhy – chce pracovná skupina poukázať na tri špecifické otázky, ktoré často zohrávajú rozhodujúcu úlohu v súvislosti s článkom 7 písm. f):

- vzťah medzi porovnávacím testom, transparentnosťou a zásadou zodpovednosti,
- právo dotknutej osoby na vznesenie námietky voči spracovaniu a okrem toho dostupná možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie údajov bez potreby akéhokoľvek odôvodnenia a
- posilnenie postavenia dotknutých osôb: prenosnosť údajov a dostupnosť fungujúceho mechanizmu pre dotknuté osoby, aby mohli pristupovať k svojim údajom, meniť ich, vymazať ich, preniesť ich alebo ich inak spracovať (alebo nechať ich ďalej spracovať tretími stranami).

Keďže tieto témy sú veľmi dôležité, budú sa analyzovať v osobitných častiach.

III.3.5. Zodpovednosť a transparentnosť

Prevádzkovateľ má v prvom rade pred uskutočnením spracovania na základe článku 7 písm. f) povinnosť zhodnotiť, či má legitímny záujem; či je spracovanie nevyhnutné pre tento legitímny záujem a či v konkrétnom prípade neprevažujú záujmy a práva dotknutých osôb nad jeho záujmami.

⁹⁷ Pokiaľ ide o ďalšie spracovanie na historické, štatistické a vedecké účely, pozri oddiely III.2.3, III.2.5 a prílohu 2 f k stanovisku pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu, uvedenému v poznámke pod čiarou č. 9, a pokiaľ ide o hromadné údaje a otvorený prístup k údajom, pozri aj príslušné časti stanoviska pracovnej skupiny 6/2013 k otvorenému prístupu k údajom (uvedené v poznámke pod čiarou č. 88) a stanoviska 5/2014 k technikám na anonymizáciu.

⁹⁸ V súvislosti s touto otázkou pozri pozmeňujúce návrhy, o ktorých hlasoval výbor LIBE v záverečnej správe výboru LIBE, konkrétne pozmeňujúci návrh 15 k odôvodneniu 38, v ktorom je pseudonymizácia spojená s oprávnenými očakávaniami dotknutej osoby.

V tomto zmysle je článok 7 písm. f) založený na zásade zodpovednosti. Prevádzkovateľ musí vopred vykonať dôkladný a efektívny test na základe konkrétnych faktov prípadu a nie abstraktne, pričom musí zohľadniť aj primerané očakávania dotknutých osôb. Ako osvedčený postup by v náležitých prípadoch malo byť uskutočnenie tohto testu dostatočne podrobne a transparentne zdokumentované tak, aby bolo možné overiť úplné a správne uplatnenie testu – v prípade potreby – príslušnými zainteresovanými stranami vrátane dotknutých osôb a orgánov pre ochranu údajov a v konečnom dôsledku súdmi.

Prevádzkovateľ najprv vymedzí legitímny záujem a vykoná porovnávaci test, to však nemusí byť nutne konečné a definitívne posúdenie: ak v skutočnosti sledovaný záujem nie je záujmom, ktorý prevádzkovateľ určil, alebo ak prevádzkovateľ záujem vymedzil len nedostatočne, porovnávaci test sa musí vykonať opäť na základe skutočného záujmu, ktorý určí orgán pre ochranu údajov alebo súd.⁹⁹ Ako aj v prípade iných hlavných aspektov ochrany údajov, ako napríklad identifikácia prevádzkovateľa alebo určenie účelu¹⁰⁰, naozaj dôležitá je skutočnosť, ktorá je za akýmkoľvek tvrdením prevádzkovateľa.

Pojem zodpovednosti je úzko spojený s pojmom transparentnosti. Aby mohli dotknuté osoby vykonávať svoje práva a na umožnenie rozsiahlejšej verejnej kontroly zo strany zainteresovaných strán, odporúča pracovná skupina, aby prevádzkovatelia dotknutým osobám jasne a užívateľsky ústretovo vysvetlili dôvody, prečo sa domnievajú, že záujmy alebo základné práva a slobody dotknutých osôb neprevažujú nad ich záujmami, a tiež aby im vysvetlili ochranné opatrenia, ktoré prijali na ochranu osobných údajov, vrátane práva na rozhodnutie sa pre nespracovanie v náležitých prípadoch¹⁰¹.

Pracovná skupina v tejto súvislosti zdôrazňuje, že tu má veľký význam aj právo na ochranu spotrebiteľov, najmä právne predpisy o ochrane spotrebiteľov pred nespravodlivými obchodnými postupmi.

Ak prevádzkovateľ ukryje dôležité informácie o nepredpokladanom ďalšom využití údajov v právnických pojmoch schovaných malým písmom v zmluve, môže to narušiť pravidlá o ochrane spotrebiteľov týkajúce sa neprijateľných zmluvných podmienok (vrátane zákazu prekvapujúcich ustanovení) a nebude to ani v súlade s požiadavkami článku 7 písm. a) pre platný a informovaný súhlas, ani s požiadavkami článku 7 písm. f), pokiaľ ide o primerané očakávania dotknutej osoby a celkovú prijateľnú vyváženosť záujmov. Vyvolalo by to, samozrejme, tiež otázky týkajúce sa dodržiavania článku 6, pokiaľ ide o potrebu spravodlivého a zákonného spracovania osobných údajov.

Napríklad v niektorých prípadoch si nie sú používatelia „bezplatných“ online služieb, ako sú vyhľadávanie, email, sociálne médiá, uchovávanie súborov a iné online alebo mobilné aplikácie, úplne vedomí rozsahu, v akom sa ich činnosť zaznamenáva a analyzuje na

⁹⁹ Napríklad na základe sťažnosti alebo námietky podľa článku 14.

¹⁰⁰ Pozri stanoviská uvedené v poznámke pod čiarou č. 9.

¹⁰¹ Ako je vysvetlené na strane 46 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9), „v prípade vytvárania profilov a automatizovaného rozhodovania by dotknuté osoby/spotrebiteľia na zabezpečenie transparentnosti mali mať prístup k svojim profilom, ako aj k logike prijímania rozhodnutí (algoritmu), ktorá viedla k vývoju profilu. Inými slovami: organizácie by mali zverejniť svoje kritériá rozhodovania. To je veľmi dôležité ochranné opatrenie, ktoré je ešte dôležitejšie vo svete hromadných údajov.“ To, či organizácia poskytne túto transparentnosť alebo nie, je veľmi významným faktorom, ktorý sa musí zohľadniť v porovnávacom teste.

vytvorenie hodnoty pre poskytovateľa služieb, a preto ich naďalej neznepokojujú súvisiace riziká.

Na posilnenie postavenia dotknutých osôb v týchto situáciách je prvou potrebnou – v žiadnom prípade však samou osebe nepostačujúcou – základnou podmienkou¹⁰², že poskytovatelia služieb musia jasne uviesť, že služby nie sú bezplatné, ale že spotrebiteľia platia používaním svojich osobných údajov. Na zabezpečenie platnosti súhlasu v zmysle článku 7 písm. a) alebo prevažujúcich záujmov podľa článku 7 písm. f) musia byť v každom prípade tiež jasne uvedené podmienky a ochranné opatrenia, s uplatnením ktorých sa údaje môžu použiť.

III.3.6. Právo na vznesenie námietok a ďalej

a) Právo na vznesenie námietok podľa článku 14 smernice

Článok 7 písm. e) a f) sú špecifické v tom zmysle, že hoci vychádzajú najmä z objektívneho posúdenia dotknutých záujmov a práv, umožňujú aj slobodné rozhodovanie dotknutej osoby s právom na vznesenie námietok¹⁰³: aspoň v prípade týchto dvoch dôvodov sa v článku 14 písm. a) smernice stanovuje, že („iba ak to nie je upravené inak vnútroštátnym právom“) dotknutá osoba môže „kedykoľvek vzniesť námietky z nevyvrátiteľných zákonných dôvodov týkajúcich sa jej konkrétnej situácie proti spracovaniu údajov, ktoré sa jej týkajú“. Ďalej je uvedené, že ak je námietka oprávnená, spracovanie údajov dotknutej osoby sa musí ukončiť.

Na základe platných právnych predpisov bude dotknutá osoba teda v zásade musieť preukázať závažné legitímne dôvody na ukončenie spracovania svojich osobných údajov [článok 14 písm. a)] okrem činností priameho marketingu, kedy námietka nemusí byť oprávnená [článok 14 písm. b)].

Nemalo by sa to vnímať ako v rozpore s porovnávacím testom stanoveným v článku 7 písm. f), ktorý sa vykonáva *a priori*: skôr dopĺňa porovnanie v zmysle, že keď je spracovanie po primeranom a objektívnom posúdení rôznych dotknutých práv a záujmov možné, dotknutá osoba má aj tak *ďalšiu* možnosť vzniesť námietky z dôvodov týkajúcich sa jej konkrétnej situácie. Z toho vyplýva nové posúdenie, v ktorom sa musia vziať do úvahy konkrétne argumenty predložené dotknutou osobou. Toto nové posúdenie v zásade znovu podlieha overeniu zo strany orgánu pre ochranu údajov alebo súdov.

b) Nad rámec námietky: úloha možnosti rozhodnúť sa pre nespracovanie ako doplňujúce ochranné opatrenie

Pracovná skupina zdôrazňuje, že aj keď na právo na vznesenie námietky podľa článku 14 písm. a) je potrebné odôvodnenie od dotknutej osoby, prevádzkovateľovi nič nebráni, aby

¹⁰² Pokiaľ ide o ďalšie možné ochranné opatrenia týkajúce sa čoraz bežnejších situácií, v ktorých spotrebiteľia platia svojimi osobnými údajmi, pozri oddiel III.3.6, najmä strany 48 – 49 časti Alternatívy k „bezplatným“ online službám podporujúce ochranu údajov a Prenosnosť údajov, midata a súvisiace otázky.

¹⁰³ Toto právo na vznesenie námietok by sa nemalo zamieňať so súhlasom na základe článku 7 písm. a), keď prevádzkovateľ nemôže spracovať údaje, kým nezíska takýto súhlas. V kontexte článku 7 písm. f) môže prevádzkovateľ spracovať údaje, pričom sa uplatňujú podmienky a ochranné opatrenia, pokiaľ dotknutá osoba nevznesie námietku. V tomto zmysle sa právo na vznesenie námietok môže považovať skôr za osobitnú formu možnosti rozhodnúť sa pre nespracovanie. Pre ďalšie informácie pozri stanovisko pracovnej skupiny 15/2011 k definícii súhlasu (uvedené v poznámke pod čiarou č. 2).

ponúkajú možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie, ktorá bude rozsiahlejšia a nebude si vyžadovať žiadne ďalšie preukázanie oprávneného záujmu (či už závažného alebo nie) zo strany dotknutej osoby. Takéto bezpodmienečné právo by nemuselo byť založené na konkrétnej situácii dotknutých osôb.

Dobre navrhnutý a fungujúci mechanizmus pre možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie, aj keď nemusí dotknutým osobám poskytnúť všetky prvky, ktoré by spĺňali požiadavky platného súhlasu podľa článku 7 písm. a), by v skutočnosti mohol najmä v hraničných prípadoch, keď je porovnanie ťažké, zohrávať dôležitú úlohu pri ochrane práv a záujmov dotknutých osôb.

Na to je potrebný starostlivý prístup, ktorý bude rozlišovať medzi prípadmi, keď sa vyžaduje súhlas na spracovanie podľa článku 7 písm. a), a prípadmi, keď fungujúca možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie (v kombinácii s možnými ďalšími opatreniami) môže prispieť k ochrane dotknutých osôb podľa článku 7 písm. f).

Čím bude mechanizmus na rozhodnutie sa pre nespracovanie širšie uplatniteľný a čím bude jednoduchšie ho využiť, tým viac prispeje k zvýšeniu váhy záujmov prevádzkovateľa na spracovaní, pokiaľ ide o právny dôvod podľa článku 7 písm. f).

Názorný príklad: vývoj prístupu k priamemu marketingu

Na znázornenie rozdielu medzi prípadmi, keď sa vyžaduje súhlas podľa článku 7 písm. a), a prípadmi, keď sa možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie môže použiť ako ochranné opatrenie v rámci článku 7 písm. f), je užitočné použiť príklad priameho marketingu, pre ktorý je tradične v článku 14 písm. b) smernice začlenené osobitné ustanovenie o možnosti rozhodnúť sa pre nespracovanie. Toto ustanovenie neskôr doplnili osobitné ustanovenia v smernici o súkromí a elektronických komunikáciách s cieľom zohľadniť nový technologický vývoj¹⁰⁴.

Na základe článku 13 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách je pre určité typy dotieravejších činností priameho marketingu (ako napríklad emailový marketing a automatické volacie zariadenia) súhlas pravidlom. Existuje výnimka, že v existujúcich vzťahoch s klientom, keď prevádzkovateľ propaguje svoje vlastné podobné produkty alebo služby, postačuje poskytnúť (bezpodmienečnú) možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie bez uvedenia odôvodnenia.

Technológie sa vyvíjajú, z čoho vyplýva potreba podobných, pomerne jednoduchých riešení s podobnou logikou pre nové marketingové postupy.

Po prvé, vyvinul sa spôsob, akým sa dodáva marketingový materiál: namiesto jednoduchých emailov prichádzajúcich do schránok sa teraz ciele reklamy založené na správaní objavujú na inteligentných telefónoch a počítačových obrazovkách. V blízkej budúcnosti môže byť reklama zahrnutá aj do inteligentných objektov prepojených v rámci internetu vecí.

¹⁰⁴ Pokiaľ ide o článok 13 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách, pozri aj oddiel III.2.4 stanoviska pracovnej skupiny 3/2013 k obmedzeniu účelu (uvedenému v poznámke pod čiarou č. 9).

Po druhé, reklamy sú čoraz špecifickejšie zacielené: nie sú založené len na jednoduchých profiloch spotrebiteľov, ale činnosti spotrebiteľov sa čoraz viac sledujú a uchovávajú online a offline a analyzujú sa pomocou dômyselných automatizovaných metód¹⁰⁵.

V dôsledku tohto vývoja sa cieľ porovnávacieho testu upravil: táto otázka už nie je o práve na slobodný komerčný prejav, ale hlavne o hospodárskych záujmoch obchodných organizácií na spoznaní svojich zákazníkov sledovaním a monitorovaním ich činností online a offline, čo by sa malo porovnať so (základnými) právami na súkromie a ochranu osobných údajov týchto jednotlivcov a s ich záujmom na tom, aby neboli neprimerane monitorovaní.

Táto zmena v prevládajúcich obchodných modeloch a nárast hodnoty osobných údajov ako aktíva pre obchodné organizácie vysvetľujú súčasnú požiadavku na súhlas v tomto kontexte na základe článku 5 ods. 3 a článku 13 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

Existujú teda rôzne osobitné pravidlá, ktoré závisia od formy marketingu, ako napríklad:

- bezpodmienečné právo na vznesenie námietok voči priamemu marketingu (ktoré je navrhnuté pre tradičný poštový kontext a pre marketing podobných produktov) na základe článku 14 písm. b) smernice; článok 7 písm. f) by mohol byť v tomto prípade právnym dôvodom,
- požiadavka na súhlas na základe článku 13 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách pre automatické volacie systémy, faxové, textové správy a emailový marketing (s výhradou výnimiek)¹⁰⁶ a *de facto* uplatňovanie článku 7 písm. a) smernice o ochrane údajov,
- požiadavka na súhlas na základe článku 5 ods. 3 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách [a článku 7 písm. a) smernice o ochrane údajov] pre reklamy založené na správaní na základe sledovacích techník, ako sú súbory cookies, ktoré ukladajú informácie v koncovom zariadení používateľa¹⁰⁷.

Hoci uplatniteľné právne dôvody sú jasné, pokiaľ ide o článok 5 ods. 3 a článok 13 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách, nie sú pokryté všetky formy marketingu a je žiaduce, aby existovalo usmernenie o tom, v ktorých situáciách je potrebný súhlas podľa článku 7 písm. a) a v ktorých situáciách sa vykonáva porovnávací test podľa článku 7 písm. f) vrátane možnosti rozhodnúť sa pre nespracovanie.

V tejto súvislosti je užitočné pripomenúť si stanovisko pracovnej skupiny k obmedzeniu účelu, v ktorom je jasne uvedené, že „keď organizácia chce vyslovene analyzovať alebo predpovedať osobné preferencie, správanie a postoje jednotlivých zákazníkov, ktoré budú základom opatrení alebo rozhodnutí, ktoré sa prijímajú vo vzťahu k týmto zákazníkom..., takmer vždy sa vyžaduje slobodný, konkrétny, informovaný a jednoznačný súhlas so spracovaním, inak sa ďalšie spracovanie nemôže považovať za spracovanie v súlade s predpismi. Dôležité je, že takýto súhlas by sa mal požadovať napríklad na sledovanie a vytváranie profilov na

¹⁰⁵ Pozri oddiel III.2.5 a prílohu 2 (o hromadných údajoch a otvorenom prístupe k údajom) stanoviska pracovnej skupiny k obmedzeniu účelu 3/2013 (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9).

¹⁰⁶ Pozri tiež článok 13 ods. 3 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách, v ktorom sa členským štátom ponecháva možnosť rozhodnúť sa pre súhlas alebo pre možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie, pokiaľ ide o priamy marketing prostredníctvom iných prostriedkov.

¹⁰⁷ Pokiaľ ide o uplatňovanie tohto ustanovenia, pozri stanovisko pracovnej skupiny 2/2010 k behaviorálnej reklame online (WP 171).

účely priameho marketingu, reklamy založenej na správaní, sprostredkovanie údajov, reklamy založenej na polohe alebo digitálneho trhového prieskumu založeného na sledovaní.¹⁰⁸

Alternatívy k „bezplatným“ online službám podporujúce ochranu údajov

V situácii, keď zákazníci, ktorí odoberajú „bezplatné“ online služby, ale v skutočnosti za tieto služby „platia“ tým, že umožňujú používanie svojich osobných údajov, by k priaznivému posúdeniu rovnováhy záujmov – alebo k záveru, že zákazník má skutočnú slobodu výberu, takže bol poskytnutý platný súhlas podľa článku 7 písm. a) – prispelo, ak by prevádzkovateľ ponúkal aj alternatívnu verziu svojich služieb, v rámci ktorej by sa „osobné údaje“ nepoužívali na marketingové účely.

Pokiaľ nie sú k dispozícii alternatívne služby, je ťažké tvrdiť, že bol poskytnutý platný (slobodne udelený) súhlas podľa článku 7 písm. a) len tým, že zákazník využíva bezplatné služby, alebo že v porovnávacom teste podľa článku 7 písm. f) prevažujú záujmy prevádzkovateľa.

Uvedené úvahy poukazujú na dôležitú úlohu, ktorú môžu doplnujúce ochranné opatrenia vrátane fungujúceho mechanizmu pre možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie zohrávať pri zmene dočasnej rovnováhy. Zároveň z nich však vyplýva, že v niektorých prípadoch nemožno vychádzať z článku 7 písm. f) ako z dôvodu na spracovanie a prevádzkovateľa musia na uskutočnenie spracovania zabezpečiť platný súhlas podľa článku 7 písm. a) – alebo splniť niektoré ďalšie podmienky smernice.

Prenosnosť údajov, „midata“ a súvisiace otázky

Spomedzi doplnujúcich ochranných opatrení, ktoré môžu pomôcť zvýšiť váhu záujmov prevádzkovateľa, by sa osobitná pozornosť mala venovať prenosnosti údajov a súvisiacim opatreniam, ktoré môžu byť v online prostredí čoraz významnejšie. Pracovná skupina pripomína svoje stanovisko k obmedzeniu účelu, kde zdôraznila, že v mnohých situáciách môžu ochranné opatrenia, ako napríklad umožnenie dotknutým osobám/zákazníkom mať priamy prístup k svojim údajom v prenosnom, užívateľsky ústretovom a strojovo čitateľnom formáte, pomôcť posilniť ich postavenie a napraviť hospodársku nerovnováhu medzi veľkými korporáciami na jednej strane a dotknutými osobami/spotrebiteľmi na druhej strane. Tiež by sa tým jednotlivcom umožnilo podieľať sa na bohatstve vytváranom hromadnými údajmi a vývojári by boli motivovaní ponúkať svojim používateľom ďalšie funkcie a aplikácie¹⁰⁹.

Dostupnosť fungujúceho mechanizmu pre dotknuté osoby, aby mohli pristupovať k svojim údajom, meniť ich, vymazať ich, prenášať ich alebo ich inak spracovať (alebo nechať ich ďalej spracovať tretími stranami), posilní postavenie dotknutých osôb a umožní im viac

¹⁰⁸ Pozri prílohu II (o hromadných údajoch a otvorenom prístupe k údajom) stanoviska (uvedeného v poznámke pod čiarou č. 9), strana 45.

¹⁰⁹ Pozri iniciatívy ako „midata“ v Spojenom kráľovstve, ktoré sú založené na hlavnej zásade, že údaje by mali byť spätne poskytované spotrebiteľom. Midata je dobrovoľný program, ktorý by mal v priebehu času zabezpečiť spotrebiteľom čoraz väčší prístup k ich osobným údajom v prenosnom, elektronickom formáte. Hlavnou myšlienkou je, že spotrebiteľia by mali tiež profitovať z hromadných údajov tak, že budú mať prístup k svojim vlastným informáciám, čo im umožní lepšie sa rozhodovať. Pozri tiež iniciatívy typu Green button, ktoré umožňujú spotrebiteľom prístup k informáciám o ich spotrebe elektriny. Ďalšie informácie o iniciatívach v Spojenom kráľovstve a vo Francúzsku sa nachádzajú na adresách <http://www.midatalab.org.uk/> a <http://mesinfos.fing.org/>.

profitovať z digitálnych služieb. Okrem toho to podporí súťaživejšie trhové prostredie, keďže zákazníci budú môcť jednoduchšie zmeniť poskytovateľov (napr. v oblasti elektronického bankovníctva alebo v prípade dodávateľov energie v prostredí inteligentných sietí). Na záver to môže prispieť aj k vývoju ďalších služieb s pridanou hodnotou tretími stranami, ktoré budú môcť pristupovať k údajom zákazníkov na žiadosť zákazníkov a na základe súhlasu zákazníkov. Z tohto hľadiska je prenosnosť údajov dobrá nielen pre ochranu údajov, ale aj pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľov¹¹⁰.

IV. Záverečné poznámky

Pracovná skupina v tomto stanovisku analyzovala kritériá stanovené v článku 7 smernice pre legitímnosť spracovania údajov. Okrem usmernenia k praktickému výkladu a uplatňovaniu článku 7 písm. f) v súčasnom právnom rámci chce sformulovať politické odporúčania, aby pomohla tvorcom politiky, ktorí zvažujú zmeny súčasného právneho rámca ochrany údajov. Pred uvedením týchto odporúčaní sú ďalej v texte zhrnuté hlavné zistenia k výkladu článku 7.

IV.1. Záver

Prehľad článku 7

V článku 7 sa vyžaduje, že osobné údaje sa spracúvajú, len ak sa uplatňuje jeden zo šiestich právnych dôvodov uvedených v tomto článku.

Prvý dôvod uvedený v článku 7 písm. a) je zameraný na súhlas dotknutej osoby ako dôvod legitímnosti. Ostatné dôvody umožňujú na rozdiel od toho spracovanie – pričom sa uplatňujú ochranné opatrenia – v situáciách, keď je bez ohľadu na súhlas vhodné a nevyhnutné spracúvať údaje v určitom kontexte na sledovanie určitého legitímneho záujmu.

V písmenách b), c), d) a e) je v každom špecifikovaná konkrétna situácia, v ktorej sa spracovanie osobných údajov môže považovať za legitímne. Podmienky, ktoré sa uplatňujú v každej z týchto rozdielnych situácií, si vyžadujú starostlivú pozornosť, keďže určujú rozsah jednotlivých dôvodov pre legitímnosť. Konkrétnejšie, kritériá „nevyhnutné pre výkon zmluvy“, „nevyhnutné na vyhovenie právnomu záväzku“, „nevyhnutné, aby sa ochránili životné záujmy osoby pracujúcej s údajmi“ a „nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia“ obsahujú rôzne požiadavky, ktoré sa analyzovali v oddiele III.2.

Písmeno f) sa všeobecnejšie vzťahuje na (akýkoľvek) legitímny záujem, ktorý plní prevádzkovateľ (v akomkoľvek kontexte). Toto všeobecné ustanovenie však jasne podlieha doplňujúcemu porovnávaciemu testu, v rámci ktorého sa legitímne záujmy prevádzkovateľa – alebo tretej strany alebo tretích strán, ktorým sú údaje zverejnené – porovnali so záujmami alebo základnými právami dotknutých osôb.

¹¹⁰ Pokiaľ ide o právo na prenosnosť údajov, pozri článok 18 navrhovaného nariadenia.

Úloha článku 7 písm. f)

Článok 7 písm. f) by sa nemal považovať za právny dôvod, ktorý sa môže použiť len zriedkavo na vyplnenie medzier pre zriedkavé a neočakávané situácie ako krajný prostriedok – alebo ako posledná možnosť, ak sa nemôžu uplatňovať žiadne iné dôvody. Takisto by sa nemal považovať za uprednostňovanú možnosť a jeho využívanie by sa nemalo príliš rozširovať, pretože sa bude považovať za menej obmedzujúci ako ostatné dôvody. Je to rovnako oprávnený prostriedok ako ktorýkoľvek iný dôvod pre legitímnosť spracovania osobných údajov.

Vhodné použitie článku 7 písm. f) v správnych okolnostiach a s primeranými ochrannými opatreniami môže pomôcť zabrániť zneužívaniu a prílišnému spoliehaniu sa na ostatné právne dôvody. Primeraný porovnávací test podľa článku 7 písm. f) často s možnosťou rozhodnúť sa pre nespracovanie môže byť v niektorých prípadoch opodstatnenou alternatívou k nevhodnému využívaniu napríklad dôvodu na základe „súhlasu“ alebo nevyhnutnosti pre „výkon zmluvy“. Keď sa článok 7 písm. f) posudzuje takýmto spôsobom, predstavuje dopĺňujúcu ochranu v porovnaní s ostatnými vopred určenými dôvodmi. Preto by sa nemal považovať za „najslabší prvok“ alebo za otvorenú možnosť pre legitímnosť všetkých činností spracovania údajov, na ktoré sa nevzťahuje žiadny z ostatných právnych dôvodov.

Legitímne záujmy prevádzkovateľa/záujmy alebo základné práva dotknutej osoby

Pojem „záujem“ je širší záujem, ktorý prevádzkovateľ môže mať na spracovaní, alebo výhoda, ktorá prevádzkovateľovi vyplýva – alebo spoločnosti môže vyplývať – zo spracovania. Môže byť závažný, jednoznačný alebo rozporuplný. Situácie uvedené v článku 7 písm. f) môžu teda siahať od výkonu základných práv alebo ochrany dôležitých osobných či sociálnych záujmov po menej jasné alebo dokonca aj problematickejšie situácie.

Aby sa záujem mohol považovať za „legitímny“ a aby bol relevantný v zmysle článku 7 písm. f), musí byť zákonný, t. j. v súlade s právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi. Musí byť tiež dostatočne jasne sformulovaný a konkrétny, aby ho bolo možné porovnať so záujmami a základnými právami dotknutej osoby. Takisto musí predstavovať skutočný a existujúci záujem – t. j. nesmie byť špekulatívny.

Ak prevádzkovateľ alebo tretia strana, ktorej sa údaje zverejnia, má takýto legitímny záujem, nemusí to nutne znamenať, že môže vychádzať z článku 7 písm. f) ako z právneho dôvodu na spracovanie. Či možno vychádzať z článku 7 písm. f), bude závisieť od výsledku porovnávacieho testu, ktorý nasleduje. Spracovanie údajov musí byť tiež „nevyhnutné na účely legitímnych záujmov“, ktoré sleduje prevádzkovateľ – alebo v prípade zverejnenia – tretia strana. Preto by sa mali vždy uprednostňovať menej intruzívne prostriedky, ktoré slúžia na rovnaký účel.

Pojem „záujmy“ dotknutých osôb je vymedzený ešte širšie, keďže sa nevyžaduje prvok „legitímnosti“. Ak prevádzkovateľ alebo tretia strana môže sledovať akékoľvek záujmy, pokiaľ sú legitímne, dotknutá osoba je takisto oprávnená na to, aby sa do úvahy brali všetky kategórie záujmov a porovnali sa so záujmami prevádzkovateľa alebo tretej strany v miere, v akej sú relevantné v rámci rozsahu pôsobnosti smernice.

Vykonanie porovnávacieho testu

Pracovná skupina chce pri výklade rozsahu pôsobnosti článku 7 písm. f) dosiahnuť vyvážený prístup, ktorým sa zabezpečí potrebná pružnosť pre prevádzkovateľov v situáciách, v ktorých neexistuje nevhodný vplyv na dotknuté osoby, a pritom budú zabezpečené dostatočná právna istota a ochranné opatrenia pre dotknuté osoby, že sa toto otvorené ustanovenie nebude zneužívať.

Na vykonanie tohto porovnávacieho testu je v prvom rade dôležité zobrať do úvahy povahu a zdroj legitímnych záujmov a to, či je spracovanie nevyhnutné na sledovanie týchto záujmov na jednej strane, a vplyv na dotknuté osoby na druhej strane. V počiatočnom posúdení by sa mali zohľadniť opatrenia, ako sú transparentnosť alebo obmedzené zhromažďovanie údajov, ktoré prevádzkovateľ chce prijať na dodržanie smernice.

Po analýze a vzájomnom porovnaní týchto dvoch strán možno určiť dočasnú rovnováhu: možno vyvodit' predbežný záver, či legitímne záujmy prevádzkovateľa prevažujú nad právami a záujmami dotknutých osôb. Môžu však nastať prípady, keď je výsledok porovnávacieho testu nejasný a existujú pochybnosti o tom, či legitímny záujem prevádzkovateľa (alebo tretej strany) prevažuje a či môže byť spracovanie založené na článku 7 písm. f).

Z tohto dôvodu je dôležité vykonať v rámci porovnávacieho testu ďalšie posúdenie. Prevádzkovateľ môže v tejto fáze zvážiť, či vie zaviesť ďalšie opatrenia na zvýšenie ochrany dotknutých osôb, ktoré presahujú požiadavky ostatných horizontálnych ustanovení smernice. Medzi ďalšie opatrenia môže napríklad patriť poskytnutie jednoducho fungujúceho a prístupného mechanizmu, ktorý dotknutým osobám zabezpečí bezpodmienečnú možnosť rozhodnúť sa, aby sa ich údaje nespracúvali.

Hlavné faktory, ktoré sa majú vziať do úvahy pri porovnávanom teste

Na základe uvedeného medzi užitočné faktory, ktoré sa majú zvážiť pri vykonávaní porovnávacieho testu, patria:

- povaha a zdroj legitímneho záujmu vrátane:
 - toho, či je spracovanie údajov nevyhnutné na výkon základného práva alebo
 - toho, či je inak vo verejnom záujme alebo má prospech zo sociálneho, kultúrneho alebo právneho/regulačného uznania v dotknutom spoločenstve,

- vplyv na dotknuté osoby, ktorý zahŕňa:
 - povahu údajov, ako napríklad, či spracovanie zahŕňa údaje, ktoré by sa mohli považovať za citlivé, alebo či sa údaje získali z verejne dostupných zdrojov,
 - spôsob, akým sa údaje spracúvajú, vrátane toho, či sú údaje verejne dostupné alebo inak sprístupnené veľkému počtu osôb, alebo či sa spracúvajú veľké objemy osobných údajov alebo sa kombinujú s inými údajmi (napr. v prípade vytvárania profilov, na komerčné účely, na účely presadzovania práva alebo na iné účely),
 - primerané očakávania dotknutej osoby, najmä pokiaľ ide o využitie a zverejnenie údajov v príslušnej situácii,

- postavenie prevádzkovateľa a dotknutej osoby vrátane pomeru síl medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom alebo to, či dotknutá osoba je dieťa alebo inak patrí do zraniteľnejšej časti populácie,
- d ďalšie ochranné opatrenia na zamedzenie prílišnému vplyvu na dotknuté osoby, medzi ktoré patria:
 - minimalizácia údajov (napr. striktné obmedzenia zhromažďovania údajov alebo okamžité zmazanie údajov po použití),
 - technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa údaje nedali použiť na prijímanie rozhodnutí alebo na iné činnosti vo vzťahu k jednotlivcom (funkčné oddelenie),
 - rozsiahle používanie techník na anonymizáciu, agregácia údajov, technológie na zvýšenie súkromia, ochrana súkromia už v štádiu návrhu, posúdenia vplyvu na súkromie a na ochranu údajov,
 - zvýšená transparentnosť, všeobecné a bezpodmienečné právo na možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie, prenosnosť údajov a súvisiace opatrenia na posilnenie postavenia dotknutých osôb.

Zodpovednosť, transparentnosť, právo na vznesenie námietok a ďalej

V súvislosti s týmito ochrannými opatreniami – a celkovým posúdením proporcionality – zohrávajú v kontexte článku 7 písm. f) často dôležitú úlohu tri body, ktoré si preto vyžadujú osobitnú pozornosť:

- existencia nejakých ďalších opatrení na zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti a možná potreba takýchto opatrení,
- právo dotknutej osoby na vznesenie námietky voči spracovaniu a okrem toho dostupná možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie údajov bez potreby akéhokoľvek odôvodnenia,
- posilnenie postavenia dotknutých osôb: prenosnosť údajov a dostupnosť fungujúceho mechanizmu pre dotknuté osoby, aby mohli pristupovať k svojim údajom, meniť ich, vymazať ich, preniesť ich alebo ich inak spracovať (alebo nechať ich ďalej spracovať tretími stranami).

IV. 2. Odporúčania

Súčasný znenie článku 7 písm. f) smernice je otvorené. Toto pružné znenie ponecháva veľký priestor na výklad a niekedy – ako vyplýva zo skúsenosti – viedlo k nedostatočnej predvídateľnosti a nedostatočnej právnej istote. Ak sa však používa v správnom kontexte a uplatňujú sa správne kritériá, ako je uvedené v tomto stanovisku, článok 7 písm. f) zohráva podstatnú úlohu ako právny dôvod na legitímne spracovanie údajov.

Pracovná skupina preto podporuje súčasný prístup v článku 6 navrhovaného nariadenia, v ktorom sa vyváženosť záujmov ponecháva ako samostatný právny dôvod. Ďalšie usmernenie by však bolo vítané, aby bolo zabezpečené vhodné používanie porovnávacieho testu.

Rozsah pôsobnosti a prostriedky na bližšie vymedzenie

Dôležitou požiadavkou je, aby ustanovenie zostalo dostatočne pružné a aby zohľadňovalo hľadisko prevádzkovateľa a aj hľadisko dotknutej osoby, ako aj dynamickú povahu príslušných kontextov. Pracovná skupina zastáva z tohto dôvodu názor, že uvedenie – v texte navrhovaného nariadenia alebo v delegovaných aktoch – podrobných a vyčerpávajúcich zoznamov situácií, v ktorých sa záujem kvalifikuje *de facto* ako oprávnený/legitímny, nie je vhodné. Pracovná skupina je takisto proti vymedzeniu prípadov, keď záujem alebo právo jednej strany v *zásade* alebo *predpokladane* prevažuje nad záujmom alebo právom inej strany len z dôvodu povahy takéhoto záujmu alebo práva alebo preto, že sa prijali určité ochranné opatrenia, napríklad že údaje sú pseudonymizované. Hrozilo by riziko, že to bude zavádzajúce a zbytočne normatívne.

Pracovná skupina namiesto definitívneho zhodnotenia významu jednotlivých práv a záujmov trvá pri posudzovaní článku 7 písm. f) na *rozhodujúcej úlohe porovnávacieho testu*. Je potrebné zachovať pružnosť testu, ale spôsob, akým sa vykonáva, musí byť v praxi efektívnejší a musí umožniť efektívnejšie dodržiavanie. Malo by sa to premeniť na *posilnený záväzok zodpovednosti* pre prevádzkovateľov, keď prevádzkovateľ nesie zodpovednosť za *preukázanie* toho, že záujmy a práva dotknutej osoby neprevažujú nad jeho záujmom.

Usmernenie a zodpovednosť

Pracovná skupina na dosiahnutie toho odporúča, aby sa usmernenie uviedlo v navrhovanom nariadení takto.

1. Bolo by užitočné určiť a v odôvodnení uviesť nevyčerpávajúci zoznam hlavných faktorov, ktoré sa musia brať do úvahy pri vykonávaní porovnávacieho testu, ako napríklad povaha a zdroj legitímneho záujmu, vplyv na dotknuté osoby a ďalšie ochranné opatrenia, ktoré môže prevádzkovateľ prijať na zamedzenie prílišnému vplyvu spracovania na dotknuté osoby. Medzi tieto ochranné opatrenia môže okrem iného patriť:
 - funkčné oddelenie údajov, vhodné použitie techník na anonymizáciu, šifrovanie a iné technické a organizačné opatrenia na obmedzenie potenciálnych rizík pre dotknuté osoby,
 - ale tiež opatrenia na zabezpečenie zvýšenej transparentnosti a výberu pre dotknuté osoby, ako napríklad v náležitých prípadoch bezplatná bezpodmienečná možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie, ktorú možno využiť jednoducho a efektívne.
2. Pracovná skupina chce podporiť aj ďalšie vyjasnenie v navrhovanom nariadení týkajúce sa toho, ako by prevádzkovateľ mohol *preukázať*¹¹¹ posilnenú zodpovednosť.

Zmena podmienok pre dotknuté osoby na výkon práva na vznesenie námietok naplánovaná v článku 19 navrhovaného nariadenia už predstavuje dôležitý prvok zodpovednosti. Ak dotknutá osoba vznesie námietku voči spracovaniu svojich údajov na základe článku 7 písm. f), podľa navrhovaného nariadenia bude musieť prevádzkovateľ dokázať, že jeho záujem prevažuje. Pracovná skupina veľmi podporuje toto prenesenie dôkazného bremena, keďže to prispieva k povinnosti posilnenej zodpovednosti.

¹¹¹ Toto preukázanie musí zostať primerané a musí byť zamerané na výsledok a nie na administratívny proces.

Ak sa prevádzkovateľovi nepodarí v konkrétnom prípade dotknutej osobe preukázať, že jeho záujem prevažuje, mohlo by to mať širšie dôsledky na celé spracovanie, a nielen vo vzťahu k dotknutej osobe, ktorá vzniesla námietku. Prevádzkovateľ môže v dôsledku toho spochybniť alebo rozhodnúť sa reorganizovať spracovanie, keď to je vhodné nielen v prospech konkrétnej dotknutej osoby, ale aj v prospech všetkých ostatných dotknutých osôb, ktoré môžu byť v podobnej situácii¹¹².

Táto požiadavka je potrebná, ale nie je dostatočná. Na zabezpečenie ochrany hneď od začiatku a na zabránenie tomu, aby sa obchádzalo prenesenie dôkazného bremena¹¹³, je dôležité, aby sa kroky prijali *pred tým*, ako spracovanie začne, a nie až v priebehu postupov vznesenia námietok *ex post*.

Preto sa navrhuje, že prevádzkovateľ musí v prvej fáze každej činnosti spracovania podniknúť viaceré kroky. Prvé dva kroky môžu byť uvedené v odôvodnení navrhovaného nariadenia a tretí v samostatnom ustanovení:

- Vykonať posúdenie¹¹⁴, ktoré by malo zahŕňať rôzne fázy analýzy opísané v tomto stanovisku a zosumarizované v prílohe 1. Prevádzkovateľ by mal jasne identifikovať dotknuté prevažujúce záujmy a to, prečo prevažujú nad záujmami dotknutých osôb. Takéto posúdenie vopred by nemalo byť príliš zaťažujúce a aj naďalej bude možné upravovať jeho *rozsah*: môže byť obmedzené na základné kritériá, ak je vplyv spracovania na dotknuté osoby *prima facie* nevýznamný, a na druhej strane by sa malo vykonať dôkladnejšie, ak je porovnanie náročné a vyžaduje si napríklad prijatie

¹¹² Pracovná skupina okrem prenesenia dôkazného bremena podporuje aj to, aby sa v navrhovanom nariadení už nevyžadovalo, že námietka musí byť vznesená „z *nevyvrátiteľných* zákonných dôvodov týkajúcich sa“ konkrétnej situácie dotknutej osoby. Namiesto toho by podľa navrhovaného nariadenia postačovala zmienka o namietaní z akýchkoľvek (nielen závažných) legitímnych dôvodov týkajúcich sa konkrétnej situácie dotknutej osoby. Ďalšia možnosť, ktorá bola v skutočnosti navrhnutá v záverečnej správe výboru LIBE, je tiež upustiť od požiadavky, že námietka sa musí týkať konkrétnej situácie dotknutej osoby. Pracovná skupina podporuje tento prístup v tom zmysle, že odporúča, aby dotknuté osoby mohli využiť jednu z týchto možností alebo obidve možnosti podľa toho, čo je vhodné, t. j. buď namietat' na základe svojej konkrétnej situácie, alebo v rámci všeobecnejšieho záberu, a v tomto druhom prípade bez toho, žeby museli poskytnúť akékoľvek konkrétne odôvodnenie. Pozri v tomto zmysle pozmeňujúci návrh 114 k článku 19 ods. 1 navrhovaného nariadenia v záverečnej správe výboru LIBE.

¹¹³ Prevádzkovatelia sa môžu napríklad pokúšať vyhnúť sa preukázaniu v jednotlivých prípadoch, že ich záujem prevažuje, tým, že budú používať normalizované formuláre na odôvodnenie, alebo môžu inak sťažiť výkon práva na vznesenie námietok.

¹¹⁴ Toto posúdenie, ako je uvedené v poznámke pod čiarou č. 84, by sa nemalo zamieňať s rozsiahlym posúdením vplyvu na súkromie a ochranu údajov. V súčasnosti neexistuje komplexné usmernenie k posudzovaniu vplyvu na európskej úrovni, hoci v niektorých oblastiach, konkrétne pre rádiovú frekvenciu identifikáciu (RFID) a inteligentné meranie, sa vynaložilo určité úsilie na vymedzenie metodiky špecifickej pre sektor/rámca (a/alebo šablóny), ktoré by sa mohli uplatňovať v celej Európskej únii. Pozri „návrh rámca pre celé odvetvie na posudzovanie vplyvu na súkromie a ochranu údajov pre aplikácie RFID“ a „šablónu na posúdenie vplyvu na ochranu údajov pre inteligentné siete a inteligentné meracie systémy“, ktoré vypracovala skupina expertov 2 pracovnej skupiny Komisie pre inteligentné siete. Pracovná skupina vydala opakované stanoviská k obidvom týmto metodikám.

Okrem toho existovalo niekoľko iniciatív na definovanie všeobecnej metodiky posudzovania vplyvu na ochranu údajov, z ktorých by mohli ťažiť práce zamerané na určitú oblasť. Pozri napríklad projekt PIAF (Rámec na posudzovanie vplyvu na súkromie pre práva na ochranu údajov a súkromie). <http://www.piafproject.eu/>.

Pokiaľ ide o usmernenie na vnútroštátnej úrovni, pozri napríklad metodiku CNIL: <http://www.cnil.fr/fileadmin/documents/en/CNIL-ManagingPrivacyRisks-Methodology.pdf>

a príručku na posudzovanie vplyvu na súkromie medzinárodného civilného úradu (ICO) na adrese: http://ico.org.uk/pia_handbook_html_v2/files/PIAhandbookV2.pdf.

viacerých doplnujúcich ochranných opatrení. V náležitých prípadoch – t. j. keď spracovanie predstavuje osobitné riziká pre práva a slobody dotknutých osôb – by sa malo vykonať rozsiahlejšie posúdenie vplyvu na súkromie a ochranu údajov (podľa článku 33 navrhovaného nariadenia), ktorého dôležitou časťou by sa mohlo stať posúdenie podľa článku 7 písm. f).

- Zdokumentovať toto posúdenie. Tak, ako je *pružný rozsah* podrobného vykonávania posúdenia, tak by malo byť možné upraviť aj rozsah dokumentácie. Na základe uvedeného by mala byť k dispozícii určitá základná dokumentácia vo všetkých prípadoch okrem tých najbanálnejších, a to nezávisle od zhodnotenia vplyvu spracovania na jednotlivca. Na základe tejto dokumentácie možno ďalej hodnotiť posúdenie prevádzkovateľa, a prípadne voči nemu namietať.
- Zabezpečiť transparentnosť a viditeľnosť týchto informácií pre dotknuté osoby a iné zainteresované strany. Transparentnosť by mala byť zabezpečená voči dotknutým osobám a aj voči orgánom pre ochranu údajov a v náležitých prípadoch voči všeobecnej verejnosti. Pokiaľ ide o dotknuté osoby, pracovná skupina odkazuje na návrh správy výboru LIBE¹¹⁵, v ktorej sa uvádza, že prevádzkovateľ by mal dotknutú osobu informovať o dôvodoch, prečo sa domnieva, že záujmy alebo základné práva slobody dotknutej osoby neprevažujú nad jeho záujmami. Podľa názoru pracovnej skupiny by sa tieto informácie mali dotknutým osobám poskytovať spoločne s informáciami, ktoré prevádzkovateľ musí poskytovať podľa článku 10 a 11 súčasnej smernice (článok 11 navrhovaného nariadenia). Umožní to vznesenie možných námietok dotknutou osobou v druhej fáze a ďalšie odôvodnenie prevádzkovateľa týkajúce sa prevažujúcich záujmov založené na jednotlivých prípadoch. Okrem toho by sa mala dokumentácia, z ktorej prevádzkovateľ vychádzal vo svojom posúdení, sprístupniť orgánom pre ochranu údajov, aby bolo možné prípadné overenie a v náležitých prípadoch presadzovanie.

Pracovná skupina podporuje, aby tieto tri kroky boli jasne začlenené do navrhovaného nariadenia spôsobmi, ktoré sú uvedené skôr v texte. Tým by sa uznala osobitná úloha právnych dôvodov pri posúdení legitímnosti a objasnil by sa význam porovnávacieho testu v širšom kontexte opatrení zodpovednosti a posúdení vplyvu v navrhovanom novom právnom rámci.

Pracovná skupina považuje ešte za vhodné poveriť Európsky výbor pre ochranu údajov poskytnutím ďalšieho usmernenia na základe tohto rámca v prípade potreby. Takýto prístup umožňuje dostatočnú zrozumiteľnosť textu a aj dostatočnú pružnosť jeho vykonávania.

¹¹⁵ Návrh správy o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), [COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011(COD)].

Príloha 1. Stručná príručka k vykonávaniu porovnávacieho testu stanoveného v článku 7 písm. f)

Krok č. 1: Posúdenie, ktorý právny dôvod by sa mohol uplatňovať podľa článku 7 písm. a) až f)

Spracovanie údajov možno vykonávať, len ak sa uplatňuje jeden alebo viacero zo šiestich dôvodov uvedených v článku 7 písm. a) až písm. f) (v rôznych fázach toho istého spracovania možno vychádzať z rôznych dôvodov). Ak je na prvý pohľad zrejmé, že článok 7 písm. f) by mohol byť vhodný právny dôvod, prejdite ku kroku č. 2.

Rýchle tipy:

- článok 7 písm. a) sa uplatňuje, len ak bol poskytnutý slobodný, informovaný, konkrétny a jednoznačný súhlas; skutočnosť, že jednotlivец nenamietal voči spracovaniu na základe článku 14, nemožno zamieňať so súhlasom podľa článku 7 písm. a) – jednoduchý mechanizmus na vznesenie námietok voči spracovaniu sa však môže považovať za dôležité ochranné opatrenie v rámci článku 7 písm. f),
- článok 7 písm. b) sa vzťahuje na spracovanie, ktoré je nevyhnutné na výkon zmluvy; skutočnosť, že spracovanie údajov súvisí so zmluvou alebo je stanovené niekde v zmluvných podmienkach, nemusí nutne znamenať uplatňovanie tohto dôvodu; v náležitých prípadoch zvážte ako alternatívu článok 7 písm. f),
- článok 7 písm. c) sa týka len jasných a konkrétnych právnych záväzkov vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ alebo z právnych predpisov členského štátu; v prípade nezáväzných usmernení (napríklad regulačných agentúr) alebo zahraničného právneho záväzku zvážte ako alternatívu článok 7 písm. f).

Krok č. 2: Posúdenie záujmu ako „legitímneho“ alebo „nelegitímneho“

Aby sa záujem považoval za legitímny, musí kumulatívne spĺňať tieto podmienky:

- musí byť zákonný (t. j. musí byť v súlade s právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi),
- musí byť dostatočne jasne sformulovaný, aby ho bolo možné porovnať so záujmami a základnými právami dotknutej osoby (t. j. dostatočne konkrétny),
- musí predstavovať skutočný a existujúci záujem (t. j. nesmie byť špekulatívny).

Krok č. 3: Určenie, či je spracovanie nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného záujmu

Na splnenie tejto požiadavky posúďte, či existujú iné menej invazívne prostriedky na splnenie určeného účelu spracovania a dosiahnutie legitímneho záujmu prevádzkovateľa.

Krok č. 4: Určenie dočasnej rovnováhy posúdením, či základné práva alebo záujmy dotknutých osôb neprevyšujú nad záujmom prevádzkovateľa

- Posúďte povahu záujmov prevádzkovateľa (základné právo, iný typ záujmu, verejný záujem).
- Zhodnoťte možnú škodu, ktorú by prevádzkovateľ, tretie strany alebo širšie spoločenstvo utrpeli, ak by sa spracovanie neuskutočnilo.
- Zoberte do úvahy povahu údajov (citlivé v užšom alebo širšom zmysle?).

- Zvážte postavenie dotknutej osoby (maloletá osoba, zamestnanec atď.) a prevádzkovateľa (napr. či má obchodná organizácia dominantné postavenie na trhu).
- Zohľadnite spôsob, akým sa údaje spracúvajú (vo veľkom rozsahu, hĺbková analýza údajov, vytváranie profilov, sprístupnenie veľkému počtu ľudí alebo zverejnenie).
- Identifikujte základné práva a/alebo záujmy dotknutej osoby, ktoré by mohli byť ovplyvnené;
- Zvážte primerané očakávania dotknutých osôb.
- Zhodnoťte vplyv na dotknutú osobu a porovnajte ho s prínosom, ktorý sa očakáva od spracovania zo strany prevádzkovateľa.

Rýchly tip: zvážte účinok skutočného spracovania na konkrétnych jednotlivcov – nevnímajte to abstraktne ani hypoteticky.

Krok č. 5: Určenie konečnej proporcionality zohľadnením ďalších ochranných opatrení

Identifikujte a vykonajte ďalšie vhodné ochranné opatrenia, ktoré vyplývajú z povinnosti starostlivosti, ako napríklad:

- minimalizácia údajov (napr. striktné obmedzenia zhromažďovania údajov alebo okamžité zmazanie údajov po použití),
- technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa údaje nemohli použiť na prijímanie rozhodnutí alebo na iné činnosti vo vzťahu k jednotlivcom (funkčné oddelenie),
 - rozsiahle používanie techník na anonymizáciu, agregácia údajov, technológie na zvýšenie súkromia, ochrana súkromia už v štádiu návrhu, hodnotenie vplyvu na súkromie a na ochranu údajov,
- zvýšená transparentnosť, všeobecné a bezpodmienečné právo na vznesenie námietok (možnosť rozhodnúť sa pre nespracovanie), prenosnosť údajov a súvisiace opatrenia na posilnenie postavenia dotknutých osôb.

Rýchly tip: využívanie technológií a postupov na zvýšenie súkromia môže zvýšiť váhu záujmov prevádzkovateľa a aj ochrániť jednotlivcov.

Krok č. 6: Preukázanie dodržiavania a zabezpečenie transparentnosti

- Vypracujte plán krokov č. 1 až 5 na odôvodnenie spracovania pred jeho začatím.
- Informujte dotknuté osoby o dôvodoch, prečo sa domnievate, že záujmy prevádzkovateľa prevažujú.
- Uchovávajte dokumentáciu k dispozícii pre orgány pre ochranu údajov.

Rýchly tip: *Rozsah* tohto kroku možno upravovať: podrobnosti posúdenia a dokumentácie by sa mali prispôbiť povahe a podmienkam spracovania. Tieto opatrenia budú rozsiahlejšie, keď sa spracúva veľké množstvo informácií o mnohých ľuďoch spôsobom, ktorý by mohol mať na nich významný vplyv. Rozsiahle posúdenie vplyvu na súkromie a ochranu údajov (podľa článku 33 navrhovaného nariadenia) bude potrebné, len keď spracovanie predstavuje osobitné riziká pre práva a slobody dotknutých osôb. V týchto prípadoch by sa posúdenie podľa článku 7 písm. f) mohlo stať kľúčovou časťou tohto širšieho posúdenia vplyvu.

Krok č. 7: Čo ak dotknutá osoba uplatní svoje právo na vznesenie námietky?

- Keď je ako ochranné opatrenie k dispozícii len kvalifikované právo na rozhodnutie sa pre nespracovanie [to sa jasne požaduje v článku 14 písm. a) ako minimálne ochranné opatrenie]: ak dotknutá osoba namieta voči spracovaniu, mal by byť zabezpečený vhodný a ľahko použiteľný mechanizmus na opätovné posúdenie proporcionality, pokiaľ ide o dotknutého jednotlivca, a spracovanie jeho údajov by sa malo ukončiť, ak z opätovného posúdenia vyplýva, že jeho záujmy prevažujú.
- Keď je ako ďalšie ochranné opatrenie poskytnuté bezpodmienečné právo na rozhodnutie sa pre nespracovanie [preto, že sa to jasne požaduje v článku 14 písm. b), alebo preto, že sa to inak považuje za ďalšiu potrebné alebo užitočné ochranné opatrenie]: ak dotknutá osoba namieta voči spracovaniu, malo by byť zabezpečené, aby sa toto jej rozhodnutie rešpektovalo bez toho, žeby bolo potrebné prijať nejaké ďalšie kroky či vykonať posúdenie.

Príloha 2. Praktické príklady na znázornenie uplatňovania porovnávacieho testu podľa článku 7 písm. f)

V tejto prílohe sú uvedené príklady niektorých najbežnejších situácií, v ktorých sa môže vyskytnúť otázka legitímneho záujmu v zmysle článku 7 písm. f). Vo väčšine prípadov sme spojili dva alebo viaceré súvisiace príklady, ktoré je vhodné porovnávať v rámci jednej témy. Mnohé príklady sú založené na skutočných prípadoch alebo na prvkoch skutočných prípadov, ktoré riešili orgány pre ochranu údajov v rôznych členských štátoch. Niekedy sme však v určitej miere zmenili skutočnosti, aby sme mohli lepšie názorne objasniť, ako vykonávať porovnávací test.

Príklady sú uvedené s cieľom objasniť *proces myslenia* – metódu, ktorá sa má použiť na vykonanie porovnávacieho testu s viacerými faktormi. Inými slovami, príklady *nemajú* poskytnúť *konečné* posúdenie opísaných prípadov. V mnohých prípadoch by sa v skutočnosti určitou zmenou skutočností prípadu (napríklad ak by prevádzkovateľ prijal ďalšie ochranné opatrenia, ako sú napríklad úplná anonymizácia, lepšie bezpečnostné opatrenia, väčšia transparentnosť a väčšia možnosť skutočného výberu pre dotknuté osoby) mohol zmeniť výsledok porovnávacieho testu¹¹⁶.

Prevádzkovateľov by to malo nabádať k tomu, aby lepšie dodržiavali všetky horizontálne ustanovenia smernice a už vo fáze navrhovania v náležitých prípadoch poskytovali doplňujúcu ochranu súkromia a údajov. Čím väčšiu pozornosť budú prevádzkovatelia venovať všeobecne ochrane osobných údajov, tým je väčšia pravdepodobnosť, že splnia podmienky porovnávacieho testu.

Výkon práva na slobodu prejavu alebo informácie¹¹⁷, a to aj v médiách a v umení

Príklad 1: Mimovládna organizácia opäť zverejní výdavky poslancov

Verejný orgán zverejní – na základe právneho záväzku [článok 7 písm. c)] – výdavky poslancov; mimovládna organizácia zaoberajúca sa transparentnosťou následne údaje analyzuje a opäť zverejní v presnej, primeranej, ale informatívne okomentovanej verzii, čím prispieva k väčšej transparentnosti a zodpovednosti.

Za predpokladu, že mimovládna organizácia tieto údaje opätovne zverejní a okomentuje presne a primerane, prijme vhodné ochranné opatrenia a všeobecne dodržiava práva dotknutých jednotlivcov, mohla by sa opierať o článok 7 písm. f) ako právny dôvod spracovania. Faktory ako povaha legitímneho záujmu (základné právo na slobodu prejavu alebo na informácie), záujem verejnosti na transparentnosti a zodpovednosti a skutočnosť, že

¹¹⁶ Zo správneho uplatňovania článku 7 písm. f) môžu vyplynúť zložité otázky pre posúdenie a pri usmernení posúdenia môžu dôležitú úlohu zohrávať osobitná legislatíva, judikatúra, právna veda, usmernenia, ako aj kódexy správania a iné formálne alebo menej formálne normy.

¹¹⁷ Pokiaľ ide o slobodu prejavu alebo právo na informácie, pozri stranu 36 stanoviska. Pri posudzovaní týchto príkladov sa musia vziať do úvahy aj akékoľvek príslušné výnimky z vnútroštátnych právnych predpisov na spracovanie na žurnalistické účely na základe článku 9 smernice.

údaje už boli zverejnené a týkajú sa (pomerne menej citlivých) osobných údajov súvisiacich s činnosťami jednotlivcov, ktoré sú relevantné pre výkon ich verejných funkcií¹¹⁸, všetky prispievajú k legitímnosti spracovania. K priaznivému posúdeniu prispieva aj skutočnosť, že prvotné zverejnenie sa vyžadovalo v právnych predpisoch, takže jednotlivci by mali očakávať, že ich údaje budú zverejnené. Na druhej strane rovnováhy môže byť vplyv na jednotlivca významný, napríklad na základe verejnej kontroly môže byť spochybnená osobná integrita niektorých jednotlivcov, a to môže viesť napríklad k strate vo voľbách alebo v niektorých prípadoch k vyšetrovaniu trestného činu týkajúceho sa podvodných činností. Z uvedených faktorov však celkovo vyplýva, že záujmy prevádzkovateľa (a záujmy verejnosti, ktorej sa údaje zverejňujú) prevažujú nad záujmami dotknutých osôb.

Príklad 2: Miestny radca vymenuje svoju dcéru za osobitnú asistentku

Novinár zverejní fakticky správny, dobre prešetrený článok v miestnych online novinách o miestnom radcovi, v ktorom odhaľuje, že radca sa zúčastnil len na jednom z posledných jedenástich zasadnutí rady a že je nepravdepodobné, že bude opätovne zvolený, keďže nedávno prišlo k škandálu, ktorý sa týkal vymenovania jeho sedemnástročnej dcéry za osobitnú asistentku.

Použije sa tu podobná analýza ako v *príklade 1*. Pokiaľ ide o skutočnosti, je v legitímnych záujmoch predmetných novín zverejniť tieto informácie. Aj keď boli odhalené osobné údaje o radcovi, základné právo na slobodu prejavu a na zverejnenie príbehu v novinách prevažuje nad právom radcu na súkromie. Je to preto, lebo práva verejných osôb na súkromie sú pomerne obmedzené v súvislosti s ich verejnými činnosťami, a z dôvodu osobitného významu slobody prejavu – najmä ak je zverejnenie príbehu vo verejnom záujme.

Príklad 3: Výsledky vyhľadávania, ktoré sú prvé v poradí, stále vykazujú menej závažný trestný čin

Online archív novín obsahuje starý článok o jednotlivcovi, ktorý bol kedysi známou osobnosťou a bol kapitánom amatérskeho futbalového družstva v malom meste. Jednotlivec je identifikovaný celým svojím menom a príbeh sa týka jeho účasti na pomerne málo dôležitom trestnom stíhaní (opitosť a výtržníctvo). Trestný register jednotlivca je teraz čistý a už nevykazuje toto porušenie zákona v minulosti, za ktoré si pred viacerými rokmi odpykal svoj trest. Jednotlivca najviac znepokojuje, že keď zadá do bežných online vyhľadávačov svoje meno, medzi prvými výsledkami vyhľadávania sa objaví odkaz na túto starú správu. Noviny napriek jeho žiadosti odmietajú prijať technické opatrenia, ktorými by sa obmedzila všeobecná dostupnosť tejto správy týkajúcej sa dotknutej osoby. Noviny napríklad odmietajú prijať technické a organizačné opatrenia, ktoré by – v miere, v akej to technológia umožňuje – obmedzovali prístup k informáciám z externých vyhľadávačov, ktoré ako kategóriu vyhľadávania používajú meno jednotlivca.

Toto je ďalší príklad, ktorý znázorňuje možný konflikt medzi slobodou prejavu a súkromím. Ukazuje tiež, že v niektorých prípadoch môžu dodatočné ochranné opatrenia – ako napríklad

¹¹⁸ Nemožno vylúčiť, že niektoré výdavky môžu odhaliť citlivejšie údaje, ako sú napríklad údaje o zdraví. Ak to tak je, mali by sa tieto údaje v prvom rade pred zverejnením vyňať zo súboru údajov. K osvedčeným postupom patrí zaujať aktívny prístup a dať jednotlivcom príležitosť skontrolovať svoje údaje pred zverejnením a jasne ich informovať o možnostiach a spôsoboch zverejnenia.

zabezpečenie, aby aspoň v prípade oprávnenej námietky podľa článku 14 písm. a) smernice nebola príslušná časť novinového archívu prístupná pre externé vyhľadávače alebo aby formát použitý na zobrazenie informácií neumožňoval vyhľadávanie podľa mena – zohrávať dôležitú úlohu pri dosiahnutí vyváženosti týchto dvoch základných práv. Týmto nie sú dotknuté žiadne iné opatrenia, ktoré môžu prijať vyhľadávače alebo iné tretie strany¹¹⁹.

Tradičný priamy marketing a iné formy marketingu alebo reklamy

Príklad 4: Obchod s počítačmi ponúka svojim klientom podobné produkty

Obchod s počítačmi získa od svojich zákazníkov rámci predaja výrobku ich kontaktné údaje a tieto kontaktné údaje používa na marketing tradičnou poštou pre svoje vlastné podobné výrobky. Obchod predáva výrobky aj online a zasiela reklamné emaily, keď na sklad príde nová skupina výrobkov. Zákazníci sú jasne informovaní o možnosti bezplatne a jednoducho namietať proti zhromažďovaniu ich kontaktných údajov a ak nevzniesli námietku na začiatku, môžu tak urobiť zakaždým, keď dostanú správu.

Transparentnosť spracovania, skutočnosť, že zákazník môže primerane očakávať, že bude ako zákazník obchodu dostávať ponuky na podobné výrobky, a skutočnosť, že má právo vzniesť námietku, posilňujú legitímnosť spracovania a chránia práva jednotlivcov. Na druhej strane sa v rámci porovnávania zdá, že nie je žiadny neprimeraný vplyv na právo jednotlivca na súkromie (v tomto príklade predpokladáme, že obchod s počítačmi nevytvára komplexné profily svojich zákazníkov napríklad s použitím podrobnej analýzy údajov o kliknutiach).

Príklad 5: Online lekárňu vytvára profily vo veľkom rozsahu

Online lekárňu vykonáva marketing podľa liekov a ostatných výrobkov, ktoré si zákazníci kúpili, vrátane výrobkov získaných na základe predpisu. Analyzuje tieto informácie – spoločne s demografickými informáciami o zákazníkoch – napríklad ich vek a pohlavie – na vytvorenie profilu zdravia a pohody jednotlivých zákazníkov. Používajú sa aj údaje o kliknutiach, ktoré sa zhromažďujú nielen pre výrobky, ktoré si zákazníci kúpili, ale aj pre iné výrobky a informácie, ktoré si pozerali na webovej lokalite. Profily zákazníkov obsahujú informácie alebo predpovede, z ktorých vyplýva, že konkrétny zákazník je tehotný, trpí určitým chronickým ochorením alebo sa pravdepodobne v určitých obdobiach roka zaujíma o kúpu výživových doplnkov, opaľovacieho krému alebo iných výrobkov určených pre starostlivosť o pokožku. Analytici online lekárne používajú tieto informácie, aby konkrétnym jednotlivcom prostredníctvom emailu ponúkli voľnopredajné lieky, výživové doplnky a iné výrobky. V tomto prípade lekárňu nemôže vychádzať zo svojich legitímnych záujmov, keď vytvára a používa profily zákazníkov na marketing. Opísané vytváranie profilov predstavuje viacero problémov. Informácie sú mimoriadne citlivé a môžu odhaliť veľa údajov, o ktorých jednotlivci očakávajú, že zostanú dôverné¹²⁰. Rozsah a spôsob vytvárania profilov (využívanie údajov o kliknutiach, prediktívne algoritmy) vykazujú takisto vysokú

¹¹⁹ Pozri tiež vec C-131/12 Google Spain/Agencia Española de Protección de Datos, ktorou sa v súčasnosti zaoberá Súdny dvor Európskej únie.

¹²⁰ Okrem obmedzení vyplývajúcich z právnych predpisov o ochrane údajov je aj reklama na výrobky na predpis v EÚ prísne regulovaná a existuje aj niekoľko obmedzení týkajúcich sa reklamy na lieky bez receptu. Navyše sa musia zväziť aj obmedzenia stanovené v článku 8 o osobitných kategóriách údajov (ako napríklad údaje o zdraví).

úroveň zasahovania do súkromia. V náležitých prípadoch však možno ako alternatívu zvážiť súhlas na základe článku 7 písm. a) a článku 8 ods. 2 písm. a) (keď ide o citlivé údaje).

Nevyžiadané nekomerčné oznámenia vrátane oznámení týkajúcich sa politických kampaní či charitatívnych zbierok

Príklad 6: Kandidátka v miestnych voľbách cielene využíva volebný zoznam

Kandidátka v miestnych voľbách využíva volebný zoznam¹²¹ na zasielanie listu, v ktorom sa predstavuje a propaguje svoju kampaň pre blížiacu sa voľbu každému možnému voličovi vo svojom volebnom obvode. Kandidátka používa údaje získané z volebného zoznamu len na zasielanie listov a po skončení kampane si údaje neponecháva.

Takéto využitie miestneho zoznamu je v rámci primeraných očakávaní jednotlivcov, keď sa uskutočňuje v predvolebnom období: záujem prevádzkovateľa je jasný a legitímny. Obmedzené a sústredené použitie informácií tiež prispieva k váhe legitímneho záujmu prevádzkovateľa. Právne predpisy na vnútroštátnej úrovni môžu tiež upravovať takéto použitie volebných zoznamov z hľadiska verejného záujmu, pričom môžu byť stanovené osobitné pravidlá, obmedzenia a ochranné opatrenia týkajúce sa používania volebného zoznamu. Ak to tak je, na zabezpečenie legitímnosti spracovania sa vyžaduje aj dodržiavanie týchto osobitných pravidiel.

Príklad 7: Neziskový subjekt zhromažďuje informácie na účely zacielenia

Filozofická organizácia, ktorá sa venuje ľudskému a sociálnemu rozvoju, sa rozhodne zorganizovať činnosti na získanie prostriedkov na základe profilu svojich členov. Na tento účel zhromažďuje údaje na lokalitách sociálnych sietí prostredníctvom softvéru *ad hoc*, pričom sa zameriava na jednotlivcov, ktorí označili, že sa im stránka organizácie páči, označili, že sa im páčia správy organizácie uverejnené na jej stránke, alebo tieto správy šírili ďalej, pravidelne si prezerali určité položky alebo ďalej uverejnili správy organizácie. Potom zasiela správy a informačné bulletiny svojim členom podľa ich profilov. Napríklad starší majitelia psov, ktorí označili, že sa im páčia články o útlkoch pre zvieratá, dostávajú iné žiadosti o prostriedky než rodiny s malými deťmi; ľudia z rôznych etnických skupín dostávajú tiež odlišné správy.

Skutočnosť, že sa spracúvajú osobitné kategórie údajov (filozofické presvedčenia), si vyžaduje dodržiavanie článku 8, čo sa zdá, že je splnené, keďže spracovanie sa uskutočňuje v rámci legitímnych činností organizácie. V tomto prípade to však nie je dostatočná podmienka: spôsob, akým sa údaje používajú, presahuje primerané očakávania jednotlivcov. Množstvo zhromažďovaných údajov, nedostatočná transparentnosť, pokiaľ ide o zhromažďovanie a opätovné používanie údajov, ktoré boli pôvodne zverejnené na jeden účel, na iný účel, prispievajú k záveru, že v tomto prípade nemožno vychádzať z článku 7 písm. f). Spracovanie by teda nemalo byť povolené, iba ak by sa použil iný dôvod, napríklad súhlas jednotlivcov podľa článku 7 písm. a).

¹²¹ Predpokladá sa, že v členskom štáte príkladu je volebný zoznam ustanovený zákonom.

Presadzovanie právnych nárokov vrátane vymáhania dlhov prostredníctvom mimosúdnych konaní

Príklad 8: Spor o kvalite renovačných prác

Zákazník má námietky voči kvalite renovačných prác kuchyne a odmieta zaplatiť celú cenu. Stavebná spoločnosť postúpi príslušné a proporcionálne údaje svojmu právnikovi, aby mohol zákazníkovi pripomenúť platbu a rokovať so zákazníkom o vyrovnaní, ak naďalej odmieta zaplatiť.

V tomto prípade môžu predbežné kroky, ktoré stavebná spoločnosť prijala s použitím základných informácií o dotknutej osobe (napr. meno, adresa, odkaz na zmluvu) na poslanie upomienky dotknutej osobe (priamo alebo prostredníctvom svojho právnikovi ako v tomto prípade), ešte patriť do spracovania nevyhnutného pre výkon zmluvy [článok 7 písm. b)]. Ďalšie prijaté kroky¹²² vrátane zapojenia agentúry na vymáhanie dlhov by sa však mali posudzovať v rámci článku 7 písm. f) vzhľadom okrem iného na ich zásah a vplyv na dotknutú osobu, ako bude ukázané v ďalšom príklade.

Príklad 9: Zákazník nespláca auto kúpené na úver

Zákazník neplatí splatné splátky za drahé športové auto kúpené na úver a potom „zmizne“. Predajca automobilov si najme inkasného agenta, ktorý je treťou stranou. Inkasný agent vykonáva intruzívne vyšetrovanie v „policajnom“ štýle, pričom používa okrem iného postupy, ako sú skryté video monitorovanie a odpočúvanie.

Hoci záujmy predajcu automobilov a inkasného agenta sú legitímne, neprevažujú, keďže metódy používané na zhromažďovanie sú intruzívne a niektoré z nich sú zákonom vyslovene zakázané (odpočúvanie). Záver by bol iný, ak by predajca automobilov alebo inkasný agent vykonali len obmedzené kontroly na potvrdenie kontaktných údajov dotknutej osoby na začatie súdneho konania.

Zamedzovanie podvodom, zneužitiu služieb či praniu špinavých peňazí

Príklad 10: Overenie údajov klientov pred otvorením bankového účtu

Finančná inštitúcia dodržiava zodpovedajúce a primerané postupy – podľa nezáväzných usmernení príslušného vládneho orgánu pre finančný dohľad – na overenie totožnosti akejkoľvek osoby, ktorá si chce otvoriť účet. Vedie záznamy o informáciách použitých na overenie totožnosti osoby.

Záujem prevádzkovateľa je legitímny, spracovanie údajov sa týka len obmedzených a nevyhnutných informácií (bežný postup v danom odvetví, dotknuté osoby to môžu primerane očakávať a odporúčajú to príslušné orgány). Prijali sa vhodné ochranné opatrenia na obmedzenie akéhokoľvek neprimeraného a prílišného vplyvu na dotknuté osoby. Prevádzkovateľ teda môže vychádzať z článku 7 písm. f). Prípadne a v miere, v akej sa

¹²² V súčasnosti majú členské štáty rozdielny prístup, pokiaľ ide o to, ktoré opatrenia sa môžu považovať za nevyhnutné pre výkon zmluvy.

činnosti špecificky vyžadujú podľa uplatniteľných právnych predpisov, by sa mohol uplatňovať článok 7 písm. c).

Príklad 11: Výmena informácií na boj proti praniu špinavých peňazí

Finančná inštitúcia – na základe odporúčania príslušného orgánu pre ochranu údajov – zavedie postupy založené na osobitných a obmedzených kritériách na výmenu údajov týkajúcich sa podozrivého zneužívania pravidiel zameraných proti praniu špinavých peňazí s ostatnými spoločnosťami v rovnakej skupine, pričom je prísne obmedzený prístup, je zabezpečená bezpečnosť a je zakázané akékoľvek ďalšie použitie na iné účely.

Z dôvodov podobných dôvodom vysvetleným v skoršom prípade a v závislosti od faktov prípadu by spracovanie údajov mohlo byť založené na článku 7 písm. f). Prípadne a v miere, v akej sa činnosti špecificky vyžadujú podľa uplatniteľných právnych predpisov, by sa mohol uplatňovať článok 7 písm. c).

Príklad 12: Čierny zoznam agresívnych drogovzo závislých osôb

Skupina nemocníc vypracuje spoločný čierny zoznam „agresívnych“ jednotlivcov, ktorí hľadajú drogy, s cieľom zakázať im prístup do všetkých zdravotníckych priestorov zúčastnených nemocníc.

Aj keď je záujem prevádzkovateľov na udržaní bezpečných priestorov legitímny, musí sa porovnať vo vzťahu k základnému právu na súkromie a s inými závažnými záujmami, ako je napríklad potreba nevylúčiť dotknutých jednotlivcov z prístupu k lekárskej ošetrovateľskej starostlivosti. Skutočnosť, že sa spracúvajú citlivé údaje (napr. údaje o zdraví týkajúce sa drogovej závislosti), takisto podporuje záver, že v tomto prípade spracovanie pravdepodobne nie je akceptovateľné podľa článku 7 písm. f)¹²³. Spracovanie by mohlo byť prijateľné, ak bolo napríklad upravené v právnych predpisoch, v ktorých by boli stanovené osobitné ochranné opatrenia (previerky a kontroly, transparentnosť, zamedzenie automatizovaným rozhodnutiam) a ktoré by zabezpečovali, že nepríde k diskriminácii alebo porušeniu základných práv jednotlivcov¹²⁴. V tomto druhom prípade sa môže ako právny dôvod použiť článok 7 písm. c) alebo článok 7 písm. f) podľa toho, či sa v týchto osobitných právnych predpisoch požaduje alebo len povoľuje spracovanie.

Monitorovanie zamestnancov na účely bezpečnosti alebo riadenia

Príklad 13: Pracovné hodiny právnikov používané na účely fakturácie a na účely odmien

Počet fakturovateľných hodín, ktoré odpracovali právnici v právnickej firme, sa spracúva na účely fakturácie a na účely určenia ročných odmien. Systém je transparentne vysvetlený zamestnancom, ktorí majú jasné právo vyjadriť nesúhlas so závermi, pokiaľ ide o fakturáciu a aj pokiaľ ide o vyplatenie odmien, čo sa potom prediskutuje s ich riadiacimi pracovníkmi.

¹²³ Potrebné je zvážiť aj obmedzenia stanovené v článku 8 o osobitných kategóriách údajov (ako napríklad údaje o zdraví).

¹²⁴ Pozri pracovný dokument o čiernych zoznamoch (WP 65), prijatý 3. októbra 2002.

Spracovanie je zrejme nevyhnutné na legitímne účely prevádzkovateľa a nezdá sa, žeby existoval menej intruzívny spôsob na dosiahnutie účelu. Vplyv na zamestnancov je vďaka zavedeným ochranným opatreniam a postupom tiež obmedzený. V tomto prípade by teda článok 7 písm. f) mohol byť vhodný právny dôvod. Argument na podporu spracovania na jeden účel alebo obidva účely by mohol byť tiež, že spracovanie je nevyhnutné pre výkon zmluvy.

Príklad 14: Elektronické monitorovanie používania internetu¹²⁵

Zamestnávateľ monitoruje, ako zamestnanci používajú internet počas pracovnej doby, aby skontroloval, či príliš nevyužívajú informačné technológie spoločnosti na osobné účely. Zhromažďované údaje obsahujú dočasné súbory a súbory cookies vytvorené na počítačoch zamestnancov, ktoré ukazujú stránky navštívené a súbory stiahnuté počas pracovnej doby. Údaje sa spracúvajú bez predchádzajúcej konzultácie s dotknutými osobami a zástupcami odborových zväzov/zamestnaneckej rady v spoločnosti. Dotknutým jednotlivcom sa ani neposkytli dostatočné informácie o týchto postupoch.

Množstvo a povaha zhromažďovaných údajov predstavujú významný zásah do súkromného života zamestnancov. Okrem otázok proporcionality je dôležitým faktorom, ktorý treba zvážiť, aj transparentnosť týchto postupov, ktorá je úzko spojená s primeranými očakávaniami dotknutých osôb. Aj keď zamestnávateľ má legitímny záujem na obmedzení času, ktorý zamestnanci strávia navštevovaním webových lokalít, ktoré nie sú priamo významné pre ich prácu, použité metódy nevyhovujú porovnávaciemu testu stanovenému v článku 7 písm. f). Zamestnávateľ by mal použiť menej intruzívne metódy (napr. obmedzenie prístupu na určité lokality), ktoré v rámci najlepších postupov prediskutuje so zástupcami zamestnancov, dohodne sa s nimi na nich a transparentne ich oznámi zamestnancom.

Schémy oznamovania

Príklad 15: Schéma oznamovania na splnenie určitých zahraničných právnych záväzkov

Pobočka EÚ skupiny z USA zriadi obmedzenú schému oznamovania na oznamovanie vážnych porušení predpisov v oblasti účtovníctva a financií. Subjekty skupiny sa riadia kódexom dobrej správy, v ktorom sa požaduje posilnenie postupov vnútorných kontrol a riadenia rizík. Pobočka EÚ má z dôvodu svojich medzinárodných činností poskytovať spoľahlivé finančné údaje ostatným členom skupiny v USA. Schéma je navrhnutá tak, aby bola v súlade s právnymi predpismi USA a s usmerneniami, ktoré poskytli vnútroštátne orgány pre ochranu údajov v EÚ.

Zamestnanci dostanú prostredníctvom školení a iných prostriedkov v rámci ochranných opatrení jasné usmernenie, pokiaľ ide o okolnosti, v ktorých sa má schéma použiť. Zamestnanci sú upozorení, aby schému nezneužívali – napríklad tým, že krivo alebo nepodložené obvinia iných zamestnancov. Tiež sa im vysvetlí, že ak to uprednostňujú, môžu schému využiť anonymne, alebo ak chcú, môžu sa identifikovať. V druhom prípade sú

¹²⁵ Niektoré členské štáty sa domnievajú, že určité obmedzené elektronické monitorovanie by mohlo byť „nevyhnutné pre výkon zmluvy“, a preto môže byť založené na právnom dôvode článku 7 písm. b) a nie článku 7 písm. f).

zamestnanci informovaní o podmienkach, za akých budú informácie, ktoré ich identifikujú, postúpené ich zamestnávateľovi alebo iným agentúram.

Ak by zriadenie schémy bolo povinné na základe právnych predpisov EÚ alebo na základe právnych predpisov členského štátu EÚ, spracovanie by mohlo byť založené na článku 7 písm. c). Zahraničné právne záväzky sa však nepovažujú za právny záväzok na účely článku 7 písm. c), a preto nemôže byť tento záväzok legitímnym dôvodom na spracovanie podľa článku 7 písm. c). Spracovanie by však mohlo byť založené na článku 7 písm. f), napríklad ak existuje legitímny záujem na zaručení stability finančných trhov alebo na boji proti korupcii, a za podmienky, že schéma zahŕňa dostatočné ochranné opatrenia v súlade s usmernením príslušných regulačných orgánov v EÚ.

Príklad 16: Vnútrošná schéma oznamovania bez pevných postupov

Spoločnosť poskytujúca finančné služby sa rozhodne zriadiť schému oznamovania, pretože má podozrenie na rozšírené krádeže a korupciu svojich zamestnancov a chce povzbudiť zamestnancov, aby na seba donášali. V záujme šetrenia finančných prostriedkov sa spoločnosť rozhodne prevádzkovať schému vnútrošným prostredníctvom zamestnancov svojho oddelenia pre ľudské zdroje. Na povzbudenie zamestnancov, aby využívali schému, ponúka peňažnú odmenu bez akýchkoľvek otázok pre zamestnancov, ktorých oznámenie povedie k odhaleniu nečestného konania a vymoženiu finančných prostriedkov.

Spoločnosť má legitímny záujem na odhalení krádeží a korupcie a na ich zamedzenie. Jej schéma oznamovania je však tak zle navrhnutá a chýbajú jej ochranné opatrenia, že záujmy a aj právo jej zamestnancov – najmä zamestnancov, ktorí mohli byť obeťou falošných oznámení podaných čisto pre finančný zisk – na súkromie prevažujú nad jej záujmami. Skutočnosť, že schéma sa prevádzkuje vnútrošným spôsobom a nie nezávisle, tu predstavuje ďalší problém, ako aj nedostatok odbornej prípravy a usmernenia k používaniu schémy.

Fyzická bezpečnosť, bezpečnosť IT a bezpečnosť siete

Príklad 17: Biometrické kontroly vo výskumnom laboratóriu

Vedecké výskumné laboratórium, ktoré pracuje so smrteľnými vírusmi, používa biometrický vstupný systém z dôvodu vysokého rizika pre verejné zdravie v prípade, žeby tieto vírusy unikli z priestorov. Používajú sa vhodné ochranné opatrenia vrátane skutočnosti, že biometrické údaje sa uchovávali na osobných kartách zamestnancov a nie v centralizovanom systéme.

Aj keď sú údaje citlivé v širšom zmysle, dôvod na ich spracovanie je vo verejnom záujme. To a skutočnosť, že riziká zneužívania sú znížené vhodným použitím ochranných opatrení, oprávňujú článok 7 písm. f) ako vhodný základ na spracovanie.

Príklad 18: Skryté kamery na identifikáciu fajčiacich návštevníkov a zamestnancov

Spoločnosť používa skryté kamery na identifikáciu zamestnancov a návštevníkov, ktorí fajčia v nepovolených častiach budovy.

Prevádzkovateľ sítě má legitímny záujem na zaistení dodržiavania pravidiel o zákaze fajčenia, prostriedky použité na tento účel sú však – celkovo vzaté – neprimerané a zbytočne intruzívne. K dispozícii sú menej intruzívne a transparentnejšie metódy (ako napríklad detektory dymu a viditeľné nápisy). Spracovanie teda nie je v súlade s článkom 6, v ktorom sa požaduje, že údaje musia byť „nie neprimerané“ vo vzťahu k účelom, na ktoré sa zhromažďujú alebo ďalej spracúvajú. Pravdepodobne nevyhovie ani porovnávaciemu testu stanovenému v článku 7.

Vedecký výskum

Príklad 19: Výskum účinkov rozvodu a nezamestnanosti rodičov na dosiahnuté vzdelanie detí

V rámci výskumného programu, ktorý prijala vláda a povolil príslušný etický výbor, sa skúma vzťah medzi rozvodom, nezamestnanosťou rodičov a dosiahnutým vzdelaním detí. Hoci údaje nepatria do „osobitných kategórií údajov“, výskum sa rozhodne zameriava na otázky, ktoré mnohé rodiny považujú za veľmi intímne osobné informácie. Výskum umožní, aby bola osobitná vzdelávacia pomoc zameraná na deti, ktoré by inak mohli nechodiť do školy, dosahovali by nízke vzdelanie, boli by v dospelosti nezamestnané a mohli by páchať trestnú činnosť. V právnych predpisoch príslušného členského štátu je vyslovene povolené spracovanie osobných údajov (iných ako osobitné kategórie údajov) na výskumné účely za podmienky, že výskum je potrebný pre dôležité verejné záujmy a vykonáva sa s vhodnými ochrannými opatreniami, ktoré sú bližšie špecifikované vo vykonávajúcej legislatíve. Tento právny rámec zahŕňa osobitné požiadavky, ale aj rámec zodpovednosti, ktorý umožňuje individuálne posúdenie prípustnosti výskumu (ak sa vykonáva bez súhlasu dotknutých jednotlivcov) a uplatňovanie osobitných opatrení na ochranu dotknutých osôb.

Výskumník riadi bezpečné výskumné zariadenie a v bezpečných podmienkach mu príslušné informácie poskytujú register obyvateľov, súdy, úrady nezamestnanosti a školy. Výskumné stredisko potom spracuje totožnosti jednotlivcov, aby mohli byť spojené záznamy o rozvode, nezamestnanosti a vzdelaní, ale bez odhalenia „občianskych“ totožností jednotlivcov – napr. ich mien a adries. Všetky pôvodné údaje sú potom nenávratne vymazané. Prijmú sa aj ďalšie opatrenia na zabezpečenie funkčného oddelenia (t. j. údaje sa budú používať len na výskumné účely) a na zníženie akéhokoľvek ďalšieho rizika opätovnej identifikácie.

Zamestnanci pracujúci vo výskumnom stredisku dostanú dôkladné bezpečnostné odborné školenie a sú osobne – prípadne aj trestne – zodpovední za akékoľvek porušenie bezpečnosti, za ktoré zodpovedajú. Prijali sa technické a organizačné opatrenia napríklad na zabezpečenie toho, aby zamestnanci, ktorí používajú USB kľúče, nemohli zobrať osobné údaje zo zariadenia.

Je v legitímnom záujme výskumného strediska vykonať výskum, ktorý predstavuje naliehavý verejný záujem. Výskum je tiež v legitímnych záujmoch orgánov pre zamestnanosť, vzdelávanie a iných orgánov zapojených do schémy, pretože im pomôže plánovať a poskytovať služby ľuďom, ktorí ich najviac potrebujú. Aspekty súkromia schémy sú dobre navrhnuté a zavedené ochranné opatrenia znamenajú, že záujmy ani práva rodičov či detí na súkromie, ktorých záznamy tvoria základ výskumu, neprevažujú nad legitímnymi záujmami organizácií, ktoré sa zúčastňujú na výskume.

Príklad 20: Výskumná štúdia o obezite

Univerzita chce preskúmať úroveň obezity detí vo viacerých mestách a vidieckych spoločnostiach. Napriek tomu, že má všeobecne ťažkosti získať prístup k príslušným údajom od škôl a iných inštitúcií, podarí sa jej presvedčiť niekoľko desiatok učiteľov na školách, aby určité obdobie monitorovali deti vo svojich triedach, ktoré sa zdajú byť obézne, a kládli im otázky o ich strave, úrovni fyzickej aktivity, používaní počítačových hier a podobne. Títo školskí učitelia zaznamenávajú aj mená a adresy opytovaných detí, aby im mohol byť ako odmena za zúčastnenie sa na výskume zaslaný poukaz na online hudbu. Výskumníci potom zostavia databázu detí, dajú do vzájomného vzťahu úroveň obezity s fyzickou aktivitou a inými faktormi. Papierové kópie vyplnených dotazníkov – stále vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu konkrétnych detí – sa uchováajú v univerzitných archívoch počas neurčitého obdobia a bez vhodných bezpečnostných opatrení. Fotokópie všetkých dotazníkov sa na žiadosť poskytnú akémukoľvek magisterskému alebo doktorandskému študentovi tej istej univerzity alebo partnerských univerzít na celom svete, ktorý sa zaujíma o ďalšie využitie výskumných údajov.

Hoci je v legitímnych záujmoch univerzity vykonať výskum, v návrhu výskumu je viacero aspektov, ktoré znamenajú, že záujmy a práva detí na súkromie prevažujú nad týmito záujmami. Okrem metodiky výskumu, ktorej chýba vedecká dôkladnosť, problém vyplýva najmä z nedostatku postupov na zlepšenie súkromia v návrhu výskumu a v širokom prístupe k zhromažďovaným osobným údajom. Záznamy detí sa vôbec nešifrujú ani neanonymizujú a neprijali sa žiadne iné opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti údajov či funkčného oddelenia. Nebol získaný ani platný súhlas podľa článku 7 písm. a) a článku 8 ods. 2 písm. a) a nie je jasné, či bolo deťom alebo ich rodičom vysvetlené, na čo sa ich osobné údaje použijú alebo komu sa sprístupnia.

Zahraničný právny záväzok

Príklad 21: Dodržanie požiadaviek daňových právnych predpisov tretej krajiny

Banka zhromažďuje a prenáša niektoré údaje svojich klientov na účely dodržiavania daňových povinností tretej krajiny svojich klientov. Zhromažďovanie a prenos sú špecifikované a vykonávajú sa na základe podmienok a ochranných opatrení dohodnutých medzi EÚ a zahraničnou krajinou v medzinárodnej dohode.

Hoci zahraničný záväzok sa sám osebe nemôže považovať za legitímny základ spracovania na základe článku 7 písm. c), môže sa za taký považovať, ak je takáto povinnosť potvrdená v medzinárodnej dohode. V tomto druhom prípade by sa spracovanie mohlo považovať za nevyhnutné na dodržanie právneho záväzku začleneného do vnútorného právneho rámca prostredníctvom medzinárodnej dohody. Ak však takáto dohoda neexistuje, zhromažďovanie a prenos sa budú musieť posúdiť podľa požiadaviek článku 7 písm. f) a môžu sa považovať za prípustné, pokiaľ sú zavedené vhodné ochranné opatrenia, ako napríklad také, ktoré schválil príslušný orgán pre ochranu údajov (pozri aj skôr uvedený príklad 15).

Príklad 22: Prenos údajov o disidentoch

Spoločnosť EÚ na žiadosť prenáša údaje o zahraničných obyvateľoch represívnemu režimu v tretej krajine, ktorý chce mať prístup k údajom o disidentoch (napr. údaje o ich emailoch, obsah emailov, história prehliadania alebo súkromné správy na sociálnych sieťach).

V tomto prípade na rozdiel od predchádzajúceho príkladu neexistuje medzinárodná dohoda, ktorá by umožňovala použitie článku 7 písm. c) ako právneho dôvodu. Okrem toho viaceré prvky naznačujú, že článok 7 písm. f) nemôže byť vhodný dôvod na spracovanie. Hoci prevádzkovateľ môže mať hospodársky záujem na zabezpečení toho, aby vyhovel žiadostiam zahraničnej vlády (inak by vláda tretej krajiny k nej mohla pristupovať horšie ako k iným spoločnostiam), legitímnosť a proporcionalita prenosu sú na základe rámca základných práv EÚ veľmi otáznе. Potenciálne obrovský vplyv spracovania na dotknutých jednotlivcov (napr. diskriminácia, uväznenie, trest smrti) takisto veľmi zvyšujú váhu záujmov a práv dotknutých jednotlivcov.

Opätovné použitie verejne dostupných údajov

Príklad 23: Hodnotenie politikov¹²⁶

Mimovládna organizácia, ktorá sa venuje transparentnosti, používa verejne dostupné údaje o politikoch (prísľuby dané v čase ich zvolenia a záznamy o skutočnom hlasovaní) na ich hodnotenie podľa toho, ako dobre dodržali svoje prísľuby.

Aj keď môže byť vplyv na dotknutých politikov významný, skutočnosť, že spracovanie je založené na verejných informáciách a súvisí s ich verejnými úlohami a je jasný účel zvýšenia transparentnosti a zodpovednosti, prevažuje záujem prevádzkovateľa¹²⁷.

Deti a iné zraniteľné osoby

Príklad 24: Informačná webová lokalita pre tínedžerov

Webová lokalita mimovládnej organizácie, na ktorej sa poskytuje tínedžerom poradenstvo v súvislosti s otázkami, ako sú zneužívanie drog, nechcené tehotenstvo a zneužívanie alkoholu, zhromažďuje údaje prostredníctvom vlastného serveru o návštevníkoch lokality. Potom okamžite anonymizuje tieto údaje a premieňa ich na všeobecné štatistické údaje o tom, ktoré časti webovej lokality sú najobľúbenejšie u návštevníkov, ktorí pochádzajú z rôznych zemepisných regiónov krajiny.

Ako právny dôvod by sa mohol použiť článok 7 písm. f), aj keď ide o údaje týkajúce zraniteľných jednotlivcov, keďže spracovanie je vo verejnom záujme a sú zavedené prísne ochranné opatrenia (údaje sa hneď anonymizujú a používajú sa len na vytváranie štatistických údajov), čo pomáha prevaženiu záujmov prevádzkovateľa.

¹²⁶ Pozri aj skôr uvedený príklad 7 a porovnaj.

¹²⁷ Ako aj v príkladoch 1 a 2 aj tu sme predpokladali, že zverejnenie je správne a proporcionálne – nedostatočné ochranné opatrenia a ďalšie faktory môžu zmeniť rovnováhu záujmov v závislosti od faktov prípadu.

Riešenia na ochranu súkromia už v štádiu návrhu ako ďalšie ochranné opatrenia

Príklad 25: Prístup k číslam mobilných telefónov používateľov a nepoužívateľov aplikácie: „porovnaj a zabudni“

Osobné údaje jednotlivcov sa spracúvajú na overenie toho, či už v minulosti poskytli jednoznačný súhlas (t. j. „porovnaj a zabudni“ ako ochranné opatrenie).

Vývojár aplikácie musí mať na spracovanie osobných údajov dotknutých osôb ich jednoznačný súhlas: vývojár aplikácie chce napríklad prístup k celému elektronickému zoznamu používateľov aplikácie a zhromažďovať ho vrátane čísiel mobilných telefónov kontaktov, ktoré aplikáciu nepoužívajú. Aby to mohol urobiť, bude musieť najprv posúdiť, či držitelia čísiel mobilných telefónov v zoznamoch používateľov aplikácie poskytli svoj jednoznačný súhlas [podľa článku 7 písm. a)] na spracovanie svojich údajov.

Pokiaľ ide o toto obmedzené počiatočné spracovanie (t. j. krátky prístup na čítanie celého zoznamu používateľa aplikácie), môže vývojár aplikácie vychádzať z článku 7 písm. f) ako z právneho dôvodu, pričom sa uplatňujú ochranné opatrenia. Medzi tieto ochranné opatrenia by mohli patriť technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie toho, aby spoločnosť tento prístup používala len na pomoc používateľovi určiť, ktoré osoby v jeho zozname už sú používateľmi, takže už v minulosti poskytli spoločnosti jednoznačný súhlas na zhromažďovanie a spracovanie telefónnych čísiel na tento účel. Čísla mobilných telefónov nepoužívateľov sa môžu zhromažďovať a používať len na prísne obmedzený cieľ overenia, či už poskytli svoj jednoznačný súhlas so spracovaním svojich údajov, a mali by byť potom okamžite vymazané.

Kombinácia osobných informácií rôznych webových služieb

Príklad 26: Kombinácia osobných informácií webových služieb

Internetová spoločnosť, ktorá poskytuje rôzne služby vrátane vyhľadávača, výmeny videí, sociálnej siete, vypracuje stratégiu na ochranu súkromia obsahujúcu doložku, ktorá jej umožňuje „kombinovať všetky osobné informácie“ zhromaždené o každom jej používateľovi v súvislosti s rôznymi službami, ktoré používa, bez určenia doby uchovania údajov. Podľa spoločnosti to vykonáva s cieľom „zaručiť najlepšiu možnú kvalitu služieb“.

Spoločnosť poskytuje rôznym kategóriám používateľov určité nástroje, aby mohli vykonávať svoje práva (napr. deaktivovať cieleňú reklamu, namietat' voči nastaveniu určitého typu súboru cookies).

Dostupné nástroje však používateľom neumožňujú efektívne kontrolovať spracovanie ich údajov: používatelia nemôžu kontrolovať špecifické kombinácie svojich údajov rôznych služieb a nemôžu namietat' voči kombinovaniu údajov o nich. Celkovo nie je legitímny záujem spoločnosti vyvážený s ochranou základných práv používateľov a nemalo by sa vychádzať z článku 7 písm. f) ako právneho dôvodu na spracovanie. Vhodnejší dôvod na použitie by bol článok 7 písm. a), pokiaľ by boli splnené podmienky platného súhlasu.